

Dižə' Güen Dižə' Cobə De'en Bzoj San Juannə'

Ben' naquə Xtižə' Diozən' golje' goque' beṇačh

¹ Catə' gwxe yežlyonə' bazoczə ben' naquə Dižə'anə'. Zoe' len Diozən' na' ben' naquə Dižə'anə' leczə naque' Dioz. ² Dezd nechte zoe' len Diozən'. ³ Na' Diozən' bene' par ničh ben' naquə Dižə'an bene' yoguə'əloj beṇačh, angl, bia čhsa'aš, na' yeziquə'əchlə de'e zjəde. Bitobi bi de de'e gwxe de'e gwzil de'e cui ben le'. ⁴ Le' nse'e yelə' mban zejlicane. Na' beṇə' ca' zjənapə' yelə' mban zejlicane, yo'o be'eni' lo'o yičhjlə'ažda'oga'aque'enə'. ⁵ Na' ben' naquə Dižə'anə' nse'e be'eni' par yičhjlə'aždao' beṇačhən'. Na' la'anə'əczə chacchgua de'e malən' yežlyo nga gan' ble'enə', de'e malən' bito chgapə'an be'eni' čhe'enə'.

⁶ Diozən' bsele'e to beṇə' le' Juan. ⁷ Bide' bedəye'e dižə' čhe ben' nsa' be'eni'inə' par ničh yoguə'əloj beṇačhən' guaquə so'onlilaže'e ben' nsa' be'eni'inə' catə' se'enene' xtižə' Juannə'. ⁸ Caguə Juan na'anə' nse'e be'eni'inə', sino bide' bedəye'e dižə' čhe ben' nsa' be'eni' par beṇačhən'. ⁹ Babžin ža bla' be'eni' čhe Diozən' yežlyo nga par šo'on lo'o yičhjlə'aždao' beṇačhən', na' chse'eni'in len notə'ateze'.

¹⁰ Ben' naquə Dižə'anə' gwzoe' yežlyon'. Na' la'anə'əczə len' bene' yežlyon', beṇə' ca' ža' yežlyon' bito gwsa'acbe'ine' non' naque'. ¹¹ Golje' entr neto' naquəto' beṇə' nasyon čhe'enə', na' casi yoguə' neto' naquəto' beṇə' nasyon čhe' bito

gwyejle'eto' che'. ¹² Con beṇə' chse'ejle'e che', beṇə' chso'onlilaže'ene', chone' par nich zjənaque' xi'in Dioz. ¹³ Zjənaque' xi'ine' caguə por ni che gwsa'alje' zjənaque' beṇə' belə' chen, na' caguə por ni che de'en gwzelažə' beṇə' byon' na' no'olə, na' caguə por ni che gone'e beṇə' byon' so xi'ine'. Dioz nan' bene' xi'ine' lega'aque'.

¹⁴ Na' ben' naquə Dižə'anə' golje' goque' beṇəch na' gwzoe' len neto'. Ble'ito'one' na' gocbe'ito' de que naque' le'ezelaogüe beṇə' zaque'e la' len' naque' Xi'in tlišə' Xacho Diozən'. Lechgualē nži'ilaže'e beṇəchən' na' chzejni'ine' beṇəchən' yoguə'əlol dižə' li che Diozən'. ¹⁵ Juannə' bzejni'ine' che' gwne': —Che be'ena'anə' babi'a dižə' gwnia' de que ben' ze'e əchoj zaquə'əche' ca nada', chedə' bazoczə le'enə' antslə ze'e soa' nada'.

¹⁶ Na' Xi'in Diozən' laogüe de'en lechgualē nži'ilaže'e chio'o, zotezə zoe' chaclenchgüe' yoguə' chio'o chonlilažə'əchone'. ¹⁷ De'e Moizezən' bzejni'ine' de'e xaxtao' neto' beṇə' Izrael lei che Diozən', na' Jesocristən' bedəlo'e de que nži'ilažə' Diozən' chio'o beṇəch na' chzejni'ine' chio'o yoguə'əlol dižə' li che Diozən'. ¹⁸ Ni to cui nonə' le'i Diozən'. Xi'ine' tlišə'anə' ben' chaquene' chei babzejni'iczene' beṇəchən' can' naquə' yichjla'aždao' Diozən'.

Juan ben' bchoa beṇə' nis be'e dižə' che Jeso'osən'

¹⁹ Beṇə' blao che nasyon Izrael cheto'on ža' Jerosalennə' boso'osele'e balə bχoz lao ben' le Juan len yebalə beṇə' gwsa'aljə lao dia che de'e Lebi beṇə' zjəyo'o lao na'aga'aque' so'one' mendad lo'o yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael. Boso'osele'e

beṇə' ca' lao Juannə' par niḥ gosə'ənezene' non' naque'. ²⁰ Na' gože' lega'aque' clar: —Caguə nadan' Cristən' ben' naquən əselə' Diozən' par gaquəlene' ṇasyon ɕhe chio'o beṇə' Izraelən'.

²¹ Na' gwse'ene': —¿Noxa le' ža? ¿əšə len' Liazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'?

Na' gože' lega'aque': —Caguə nada'anə'.

Nach gosə'əze'ene': —¿Ešə len' ben' naquən yidə par güe'elene' neto' xtižə' Diozən'?

Na' boži'en gwne': —Bitoczə.

²² Nach gwse'ene': —¿Noxaczə le'? niḥ žjəyeyežto' beṇə' ca' boso'oselə' neto'. ¿Bi natgo' ɕhe cuino'?

²³ Nach gože' lega'aque': —Nada' naca' ben' chṇe zižjo latjə dašən', əṇia': “Le'eyoša' yichjla'ažda'olen' par niḥ əgwzenagle ɕhe Xanchon' catə'an yide'enə'", can' gwna de'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'.

²⁴ Na' beṇə' ca' ja'ac lao Juannə' boso'oselə' beṇə' fariseo ca' lega'aque'. ²⁵ Na' gwse'ene': —¿Bixɕhen' chɕho' beṇə' nis šə cui naco' Cristən', na' šə cui naco' Liazən' na' šə ni ben' naquən yidə par güe'elene' neto' xtižə' Diozən'?

²⁶ Na' Juannə' boži'e xtižə'əga'aque'enə' gože': —Nada' chɕhoa' beṇə' nis, pero na' entr le'e zo to beṇə' cui nombi'ale. ²⁷ Be'enə' ze'e əchoje' na' zaquə'əche' ca nada' na' bito zaca'a par gaca' xmose'.

²⁸ Yoguə' de'e quinga goquən yež de'en nzi' Betabara. Na' yežən' chi'in yešla'alə yao Jordannə' gan' chɕhoa' Juannə' beṇə' nis.

Jeso'osən' gwxaquə'əlebene' ca xilə' dao' ca' gwso'ot beṇə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'enə'

²⁹ Beteyo ble'i Juannə' za' Jeso'osən' gan' zoe'enə' na' gože' neto' ža'ato'onə': —Le'e gūiašc nga za' ben' bselə' Diozən' ben' gwxaquə'əlebe ca xilə' dao' bia ca' chotcho par chnitlao xtolə'əchon'. Le'enə' yeque'e xtolə' beṇə'chən' con beṇə' so'onlilažə' le'.
³⁰ Che bengan' bi'a dižə' catə'an gwnia' de que ben' ze'e əchoj zaquə'əche' ca nada', chedə' bazoczə le'enə' antslə ze'e soa' nada'.
³¹ Bito gocbe'ida' nada' cate non' naque'. Pero na'a za'a chcho'a beṇə' nis par nič yeziquə'əchlə beṇə' Izrael sa'acbe'ine' non' naque'.

³² Na' Juannə' be'eche' dižə' che Jeso'osən' gwne': —Spirit che Diozən' de'en zo yoban' len Diozən' ble'ida' betjən ca to ngolbexə na' bžinən gwzon len Jeso'osən'.
³³ Bito gocbe'ida' nada' non' naque' žalə' que Diozən' ben' bselə' nada' par chchoa' beṇə' nis gwne' nada': “Le'ido' yetj Spirit chia'anə' gan' zo ben' gon ca so Spirit chia'anə' lo'o yichjla'ažda' olen' na' nabi'an le'e. Na' catə' əžin Spirit chia'anə' gan' zo be'enə', son len le'.”
³⁴ Nada' bable'ida' goc can' gwne'enə' na' cho'a dižə' de que bengan' Xi'in Diozən'.

Beṇə' ca' gosə'ənaogüe' Jeso'osən' de'e neche

³⁵ Ža beteyo zecha Juannə' len chopə neto' disipl che'.
³⁶ Na' ble'ine' gwde Jeso'osən', na' gože' neto': —Le'e ggūiašc na' zda ben' bselə' Diozən' ben' gwxaquə'əlebe ca xilə' dao' bia ca' chotcho par chnitlao xtolə'əchon'.

37 Na' chopte neto' gože' ca' jenaoto' Jeso'osən'.

38 Na' beyechj Jeso'osən' na' ble'ine' banaoto'one'.
Na' gože' neto': —¿Bixchen' naole nada'?

Na' gožto'one': —Maestr, ¿ga zo'?

39 Nach gože' neto': —Le'e šo'o na' le'ile.

Na' gwyejlento'one' na' ble'ito' gan' zoe'enə', na' bega'anlento'one' do yeto chop or, chedə' ca orən' banaquə ca do cheda tap.

40 Nada' lena' Ndres beṇə' bišə' Simon Bedən' beneto' dižə' de'en be' Juannə' na' gwnaoto' Jeso'osən'. 41 Na' Ndresən' antslə ze'e gone' bichlə jəyeni'e Simon biše'enə' na' gože'ene': —Babežaglaoto' Mesiasən'—, zeje dižə' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon Izrael cheton'.

42 Nach Ndresən' gwche'e Simon biše'enə' gan' zo Jeso'osən'. Na' lao chgüia Jeso'osən' le' gože'ene': —Len' Simon xi'in Jonas. Pero yesə'əsi' beṇə' le' Sefas—, zeje dižə' Bed.

Jeso'osən' gwleje' Lipən' na' Natanaelən' par ažja'aclene' le'

43 Beteyo Jeso'osən' gwchoglaogüe'en yeyeje' Galilean', na' bežague' Lipən' na' gože'ene': —Yo'o len nada'.

44 Lipən' naque' beṇə' Betsaida, laž Ndresən' na' laž Bedən'. 45 Nach Lipən' bežague' Natanaelən' na' gože'ene': —Babežaglaoto' ben' bzoj Moizezən' xtiže'e le'e libr ca' gan' leczə bzoje' lein', na' che lecze'en boso'ozoj beṇə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'. Len' Jeso'osən' beṇə' Nasaret, xi'in Jwsen'.

46 Na' gož Natanaelən' le': —¿Bat benecho Nasaret na' əchoj beṇə' güen?

Na' gož Lipən' le': —Yo'o nič ənezdə'.

⁴⁷ Na' catə' Jeso'osən' ble'ine' bachžin Natanaelən' baozə, gwne' che': —Na' za' to beṇə' Izrael gwlaž checho ben' naquə beṇə' güen, na' ni latə'əzə cui naque' beṇə' goxoayag.

⁴⁸ Na' gož Natanaelən' le': —¿Nac chac nombi'o nada'?

Na' Jeso'osən' gože'ene': —Antslə ze'e əne' Lipən' le', catə'an zecha'o xan yag yixgüionə', ble'ida' le'.

⁴⁹ Nach Natanaelən' gože'ene': —Maestr, len' naco' Xi'in Dioz. Len' naco' Rei ben' chbezəto' yedəṇabia' neto' beṇə' Izrael.

⁵⁰ Na' Jeso'osən' gože'ene': —¿Epor ni che de'en gwnia' de que ble'ida' le' xan yag yixgüion' chejli'o de que Diozən' gwleje' nada' par gaquəlena' nasyon chechon' ža? De'e zaquə'əche ca de'e nga ze'e za'ac.

⁵¹ Nach Jeso'osən' goze'e neto': —De'e li əchnia' le'e, le'ixejele yoban' gan' zo Diozən' na' angl che' ca' əse'ep se'etje' yežlyo nga gan' zoa', la' Dioz nan' bsele'e nada' golja' beṇəch.

2

Gotə' to yelə' gošagna' yež de'en nzi' Cana

¹ Gwde šonə ža nach gotə' to yelə' gošagna' yež de'enə' nzi' Cana distrit che Galilea, na' gwyej xna' Jeso'osən'. ² Na' leczə gwsa'axe' Jeso'osən' len neto' disipl che' nič gwyejto' gan' chac yelə' gošagna'anə'. ³ Na' caguə goque binon' par əse'ej yoguə beṇə' ca' ža'anə'. Nach xna' Jeso'osən' gože'ene': —Bito bi bino dech chega'aque'.

⁴ Na' gož Jeso'osən' le': —Nagüe, ¿bixchen' chi'o nada' ca'? Ze'e əžin or gaquəlena' beṇə' quinga.

⁵ Na' xne'enə' gože' beṇə' ca' chso'on mendadən': —Le'e gon bitə'ətezə de'e əṇe'.

⁶ Na' nitə' xop yej ga chož nis. Yej ca' zjənac ca' choso'očin beṇə' Izrael gwlaž čheto' ca' par chsa'a chəsə'əyib cuinga'aque' segon can' na lei čheto'onə'. Na' to to yej ca' chožən do xon' che'e o do ši che'e nisən'. ⁷ Na' gož Jeso'osən' beṇə' güen mendad ca': —Le'e yossə' yej ca' nisən'.

Na' gosə'əgue'en xte ca gosə'əža'an. ⁸ Nach goze'e lega'aque': —Le'e gašə' latə'ən ṇa'a, na' le'e žjənežjon' be'en chgüe'ej chguaon'.

Nach gwsa'aše'en jəsə'ənežjue'en be'en chgüe'ej chguaon'. ⁹ Na' bnix be'en nisən' banaquən bino, pero bito gwnezene' ga gwza'annə', con beṇə' ca' gwsa'ašə' len na' zjəneze. Nach goxe' ben' chšagna'anə' ¹⁰ na' gože'ene': —Yoguə' beṇə' chdie' zgua'atec bino šao', na' catə' beṇə' ca' ža'anə' bazjəne'eje' zilən', nach cho'e lega'aque' de'e corrient. Pero na' le' bzago'o bino šao' nga xte ṇa'ach.

¹¹ De'e nga ben Jeso'osən' Cana distrit che Galilean' goquən miłagr nech de'en bene' par blo'e de que nse'e yelə' guac che Diozən'. Na' neto' disipl che' beṇlilažə'əto'one'.

¹² Gwde na' gweyto' Capernaum len le' na' len xne'enə' na' beṇə' biše'e ca'. Na' jəsoto' na' to chopə šəṇə ža.

Jeso'osən' bebeje' beṇə' ca' chso'on ya'a chy'o yo'odao' əblaonə'

¹³ Na' bazon galə' lṇi pascw che neto' beṇə' Izrael catə'ən gweyto' len Jeso'osən' Jerosalennə'. ¹⁴ Catə' bžinto' chy'o yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael

na' ža' beṇə' chəsyə'əyotə' go'on na' xilə' na' ngol-
 bexə, na' len beṇə' ca' zjəchi' choso'oše'e mech.
 15 Nach Jeso'osən' bene' to sot de do na' bebeje'
 yoguə'əloḷ beṇə' ca' ža' chy'o che yo'odao' əblaonə'
 len xilə' ca', len go'on ca'. Na' beslase' xmech beṇə'
 goša' mech ca', na' gwlo'on'i'ane'e mes čhega'aque'
 ca'. 16 Na' gože' beṇə' ca' chso'otə' ngolbexən':
 —Le'e yebej yoguə'əloḷ bia quinga nga. Cui gonle
 ya'a nga liž Xa'anə'.

17 Nach jəyeza'alažə' neto' disipl che' can' nyoj
 Xtižə' Diozən' gan' nan: “De'e tant chi' yichja' che
 ližo'onə' xte cheyožlaža'a.”

18 Na' beṇə' ca' zjənaquə beṇə' blao che nasyon
 Izrael cheto'on ža'anə' gwse'ene': —ǰBi yelə' guac
 əgwlo'ido' neto'onə' par nič ənezeto' šə napo' yelə'
 gwnabia' par bebejo' beṇə' ca'?

19 Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e yochinj
 yo'odao' nga na' šonə žazə yeyona'an.

20 Nach beṇə' blao ca' gwse'ene': —Xopeyon iz
 gwso'one' yo'odao' nga, čəna' le' yeyono'on šonə
 žazə?

21 Pero Jeso'osən' gwne' ca' che cuerp che'enə',
 chsa'aquə'əlebene'en ca' yo'oda'onə'. 22 Nach
 catə' bžin ža' bebane' ladjo beṇə' guat ca', neto'
 disipl che' jəyeza'alažə'əto' can' gwne'enə'. Na'
 gwyejle'eto' can' na' Xtižə' Diozən' de'en nyojən de
 que Jeso'osən' yebane' ladjo beṇə' guat ca', na' leczə
 gwyejle'eto' de'en gože' neto'.

*Jeso'osən' nezene' bin' yo'o lo'o yichjla'aždao'
 beṇəchən'*

23 Žlac gwzo Jeso'osən' Jerosalennə' lao lni pas-
 con', beṇə' zan gwso'onlilaže'ene' catə' besə'əle'ine'

milagr ca' de'en bene'. ²⁴ Pero na' Jeso'osən' bito ben cuine' lao na' beṇə' ca' chedə' baṇeze nle'ine' yichjla'aždao' beṇachən'. ²⁵ Na' bito byažjene' no əgwzejni'i le' can' naquə yichjla'aždao' beṇachən' chedə' le' nezene' bin' yo'o lo'o yichjla'aždao' to toe'.

3

Jeso'osən' na' ben' le Nicodemo

¹ Na' zo to beṇə' fariseo ben' le' Nicodemo. Na' naque' beṇə' blao che nasyon Izrael cheton'.

² Nicodemon' gwyeye' lao Jeso'osən' še'elə' na' gože'ene': —Maestr, nezeto' de que Diozən' bsele'e le' par chzejni'ido' neto', chedə' la' notono no chac gon ca naquə milagr ca' chono' šə cui zo Diozən' len le'.

³ Na' gož Jeso'osən' le': —De'e li əchnia' le' šə non' cui galjə yeto bito gaquə soe' ca nabia' Diozən' le'.

⁴ Nach gož Nicodemon' le': —¿Nacxa gon to beṇə' galje' šə banaque' beṇə' golə? ¿Eguaquəch yeyo'e lo'o le'e xne'e na' galje' yeto?

⁵ Nach gož Jeso'osən' le': —De'e li əchnia' le', šə non' cui galjə len nis na' len Spirit che Diozən', bito gaquə soe' ca nabia' Diozən' le'. ⁶ Beṇə' zjənaque' belə' chen chəsə'əzan chəsə'əbeque' xi'inga'aque' lecə' bi'i belə' chen. Beṇə' ca' chon Spirit che Diozən' par nič chsa'alje', Spiritən' chnezjon lega'aque' yelə' mban zejlicane. ⁷ Bito yebando' can' gwnia' le' de que chonən byen galjə yoguə'əle yeto.

⁸ Ca naquə be'enə' de'en chechj, gatə'ətezə chene'en chechjən, na' chendo' cholən, na' nic nezdo' gaxa za'annə' na' nic nezdo' gaxa šejənnə'. Can' naquən che yoguə'əlo beṇə' chon Spirit che Diozən' par nič chsa'alje'.

9 Nach Nicodemon' gože'ene': —¿Nacxa chact-guan' par chac can' na'onə'?

10 Na' Jeso'osən' gože'ene': —Le' naco' beṇə' blao entr beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i beṇə' Izrael gwlaž checho ca' xtižə' Diozən', ¿əna' cui chejni'ido' de'e ngan'? 11 De'e li əchnia' le', de'e ɲezeto'onə' chyixjue'eto' na' de'e bable'ito'onə' cho'eto' dižə' chei, na' cui chzenagle. 12 De'en chac yežlyo ngan' bagwnia' le'e na' cui chejle'ele. ¿Nacxa gaquən' šejle'ele šə nia' le'e de'en chac yoban'?

13 Ni to beṇə' cui zo yežlyo nga beṇə' babeyep yoban' par ɲezene' can' chac yoban'. Pero ca naca' nada' ža, gwzoa' yoban' len Diozən' na' bsele'e nada' yežlyo nga par golja' beṇəch, na' zotezə zoa' len Diozən' ben' zo yoban'. De'e na'anə' ɲezda' can' chac yoban'. 14 Na' can' gwlis de'e Moisezən' bel de bronsən' to le'e yag latjə dašən', can' cheyalə' yesə'alise' nada' to le'e yag, nadan' bselə' Diozən' golja' b'əṇəch. 15 Na' gaquə chia' ca' par ničh notə'ətezə beṇə' gonlilažə' nada' bito cuiayi'e, sino gatə' yelə' mban zejlican che'.

Chaque Diozən' che beṇəchən'

16 Lechgualē chaque Diozən' che chio'o beṇəch na' beṇ Xi'ine' tlišə'ənə' par ničh na' notə'ətezcho chonlilažə'əchone' bito cuiayi'icho mas de yelə' mban zejlicane checho. 17 Diozən' bsele'e Xi'inen' yežlyo nga caguə par ničh əchoglaogüe'en che chio'o beṇəch de que napcho dolə', sino par ničh gone' ca cui yeyejcho lao yi' gabilən'.

18 Chio'o chonlilažə'əcho Xi'in Diozən' bačh nchoglaon checho de que bito bi dolə' napcho, pero beṇə' cui chso'onlilažə' le' nchoglaon

čhęga'aque' de que zjənapę' dolə' čhedə' bito
 chso'onlilažę'e Xi'in tlišə' Diozən'. ¹⁹ Can' chac,
 beņə' ca' cui chso'onlilažə' le' banchoglaon
 čhęga'aque' de que zjənapę' dolə', por ni
 čhe de'en babidə Xi'in Diozən' yežlyon'
 nse'e be'eni' par yichjla'aždao' beņachən', na'
 chəsęə'əbeichene' de'e žčholən' cle ca be'eni'
 čhe'enə' čhedə' chso'one' de'e malən'. ²⁰ Beņə'
 ca' chso'on de'e malən' chəsə'ague'ine' be'eni'
 čhe'enə', na' bito chse'enene' əgwse'eni'in lo'o
 yichjla'ažda'oga'aque'enə', čhedə' bito chse'enene'
 la'alaon de que de'e malən' chso'one'. ²¹ Caguə
 ca' chio'o chzenagcho čhe dižə' li čhe Diozən' par
 choncho can' cheyalə' goncho. Chio'o cho'echo
 latjə chse'eni'in lo'o yichjla'ažda'ochon' čhedə'
 chene'echo goncho ca sa'acbe'i beņə' de que
 Diozən' chaclene' chio'o len bi de'en chonchon'.

*Juan ben' bčhoa beņə' nis be'e dižə' čhe Jeso'osən'
de'e yoblə*

²² Gwde na' neto' disipl gwyejto' len Jeso'osən'
 yež dao' ca' zjəchi' gan' mbane Jodean'. Na'
 žlac bega'antə'onə' Jeso'osən' bene' par ničh neto'
 bčhoato' beņə' nis. ²³ Na' Juannə' leczə chčhoe'
 beņə' nis yež de'en nzi' Enon de'en chi' galə'əzə
 yež Salim, gan' dechgua nis. Na' ja'ac beņə' na'
 gosə'əchoe' nisən'. ²⁴ Cana' bitonə' gatə' Juannə'
 ližyan'.

²⁵ Na' gotə' to bžəš entr disipl čhe Juannə' na' entr
 yeto čhopə beņə' Izrael gwlaž čheto' ca' čhe de'en
 chəsə'əčhoe' beņə' nis. ²⁶ Na' disipl čhe Juannə'
 ja'aque' laogüe'enə' na' gwse'ene': —Maestr, ben'
 gwzo len le' yešlala'ə yao Jordannə', ben' cho'o

xtiže'e, le' bachchoe' beṇə' nisən' na' yoguə'əzə beṇə' chja'ac ga'an zoe'enə'.

²⁷ Nach Juannə' gože' lega'aque': —Notono no əye'elao' šə cui gon Diozən' par niḥ so'elao' beṇə' le'. ²⁸ Le'e nezele can' bagwnia' de que bito naca' nada' Cristən' ben' bsele' Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon'. Nada' naca' ben' bsele' Diozən' par cho'a xtižə' Cristən' niḥ nitə' beṇə' probnid par yoso'ozenague' che' catə'an yide'enə'. ²⁹ Catə' chəsə'ššagna' beṇə', beṇə' byo ben' chšagna' le'enə' chzi'e no'olən'. Na' beṇə' migw che ben' chšagna'anə', zeche' cuite'enə' chebeichgüeine' chenene' chšil ben' chšagna'anə'. Ca'aczən' chac len nada' ža, lechguale chebeida' de'en chso'elao' beṇə' Cristən'. ³⁰ La' le'enə' cheyalə' šejəchlə gaque' beṇə' bla; pero ca naquə nada', šejəchlə te chia'.

Ben' za' gan' zo Diozən'

³¹ Ca naquə ben' za' gan' zo Diozən', le' naque' blaoch ca notə'ətezəchlə beṇə'. Na' ca naquə notə'ətezəchlə beṇə' ža' yežlyo nga, be'en che yežlyo nga zjənaque' na' xtižə' yežlyo ngan' chso'e. Pero na' ben' za' gan' zo Diozən', le' naque' beṇə' blaoch ca notə'ətezəchlə beṇə'. ³² Le' cho'e dižə' che de'en bable'ine' gan' zo Diozən' na' che de'en babenene' na', na' notono no chzenag xtiže'enə'. ³³ Na' šə non' choso'ozenag xtižə' ben' za' gan' zo Diozən' choso'olo'e de que zjənezene' Diozən' cho'e dižə' li. ³⁴ Na' Xi'in Diozən' ben' bsele'enə' cho'e xtižə' Diozən' chedə' Diozən' chone' par niḥ zotezə zo Spirit che'enə' len le' dote tyemp. ³⁵ Diozən' chaquene' che Xi'ine'enə' na' babene' ca chejni'ine' yoguə'əlo par niḥ le' əgwzejni'ine' beṇə'chən'.

³⁶ Na' chio'o chonlilažə'əcho Xi'in Diozən' de yelə' mban zejlicane checho. Na' beṇə' ca' chso'onczə yichjlaoga'aque' cui chso'onlilaže'ene', bito gatə' yelə' mban zejlicane chega'aque' sino yesə'əzi'e castigw zejlicane.

4

Jeso'osən' be'e dižə' len to no'olə Samaria

¹ Na' beṇə' fariseo ca' gwsa'acbe'ine' de que beṇə' zanch jəsə'ənaogüe' Jeso'osən' cle ca Juannə' na' de que beṇə' zanch chchoe' nis cle ca Juannə'.

² Pero caguə cuin Jeso'osən' bchoe' lega'aque' nis sino neto' disipl che' bcho'ato' beṇə' nis. ³ Na' ca naquən' gwneze Jeso'osən' can' bagwsa'acbe'i beṇə' fariseo ca' de que beṇə' zan zjəsə'ənao le' nach beza'ato' distrit che Jodean' na' beyejto' distrit che Galilean'.

⁴ Par bežinto' Galilean' bedeto' distrit che Samaria na'alə. ⁵ Ca' goquən' bežinto' to yež de'e nzi' Sicar distrit che Samaritan'. Naquə yežən' galə'əzə len yežlyon' de'en bnežjw de'e Jacobən' de'e xi'ine' Jwsen'.

⁶⁻⁸ Na' žia to pos na' de'e nzi' "Pos che de'e Jacobən'". Jeso'osən' bačh chjxaque'ene' ngüe'e nezən' na' gwchi'e cho'a posən'. Bačh naquə ca do gobiž. Na' neto' gwyejto' lao' yežən' par si'ito' de'e gaoto'. Na' bžin to no'olə Samaritan' par güe'e nis, na' Jeso'osən' gože'ene': —Doa' latə' nis ye'aja'.

⁹ Na' no'olə Samaritan' gože'ene': —¿Nactecxan' le' naco' beṇə' Izrael chṇabdo' nada' nis ye'ejo'? len no'olə Samaria nada'—. (Ca naquə beṇə' Izrael gwlaž cheto' ca' bito chəsə'əne' beṇə' Samaria ca.)

10 Na' Jeso'osən' gože'ene': —Žalə' ņezdo' de'en chene'e Diozən' goņe' le' na' žalə' chacbe'ido' non' naca' nada' chapa'a le': “Doa' latə' nis ye'eja'”, le' əṇabdo'on nada' na' nada' goṇa' le' nis de'e choṇ yelə' mban zejlicane.

11 Na' no'olən' gože'ene': —Señor, caguə noxo'o bi gašə'ədo'onṇə' na' pos nga naquən zitjw. ¿Gaxa si'o nis de'en choṇ yelə' mban zejlicane de'en nao' ca'? 12 ¿Echacdo' de que zaquə'əcho' le' ca de'e xaxta'ocho Jacobən' ben' bocua'an len neto' pos nga ga güe'eje' na' xi'ine' ca' na' bia yixə' che' ca'?

13 Na' gož Jeso'osən' le': —Notə'ətezə beṇə' ye'ej nis nga bia'aczə əbiləchene'en de'e yoblə. 14 Pero na' notə'ətezə beṇə' ye'ej nisən' de'en əgwnežjua' nada' cuatach əbilene'en la' gatə' yelə' mban zejlicane che'enə'. Na' nis de'en əgwnežjua'ane' gaguən lo'o yichjla'aždaogüe'en ca to nis de'e chxitə' chžia chaldin na' de'e cuat yebižən.

15 Na' no'olən' gože'ene': —Señor, beṇ nada' nisən' nao' ca' par niç cuich əbilda' na' cuich yida' dexia'an nga.

16 Jeso'osən' gože'ene': —Beyej jəyene be'en çhio'onə' na' le'e da nga.

17 Nach gož no'olən' le': —Notono be'en çhia' zo.

Na' gož Jeso'osən' le': —Leiczədo' can' nao' de que notono be'en çhio' zo, 18 la' gueyə' be'en çhio' bagwnitə' beṇə' nšagna'aleno', na' ca naquə ben' zoleno' na'a caguə nšagna'aleno'one'enə'. De'e li can' bagwnao'.

19 Na' gož no'olən' le': —Señor, bachache'ida' de que le' chyixjue'ido' bi de'en na Diozən'. 20 De'e xaxta'o neto' beṇə' Samaria gwso'elaogüe'e

Diozən' ya'an zo na', na' le'e nale de que Jerosalen na'anə' cheyalə' güe'ela'ocho Diozən'.

²¹ Na' gož Jeso'osən' le': —No'olə, gwyejle' chia' de que gwžin ža catə' bitoch gonən byen žje'ela'ole Xacho Diozən' ya'an zo na' na' ni Jerosalennə'.

²² Le'e nacle beṇə' Samaria bito nombia'ale ben' chejṇi'alažə'əle. Neto' beṇə' Izrael nombi'ato' Diozən' ben' chejṇi'alažə'əto'. Na' entr neto' beṇə' Izrael əchoj ben' chac yebej beṇə'əčan' xni'a de'e malən'. ²³ Gwžin ža na' na'a baza'an beṇə' ca' chse'ejṇi'alaže'e Xacho Diozən' can' chazlaže'ena' əso'elaogüe'ene' do yichj do lažə'əga'aque' na' segon de'en naquə de'e li, chedə' Xacho Diozən' chyilje' beṇə' əso'elao' le' ca'. ²⁴ Diozən' bito naque' beṇə' belə' chen. Na' beṇə' ca' chse'ejṇi'alaže'e le' cheyalə' so'elaogüe'ene' do yichj do lažə'əga'aque' na' segon de'en naquə de'e li.

²⁵ Na' gož no'olən' le': —Nezda' de que yidə ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' chio'o, ben' nzi' Mesias o Crist. Catə' yide' na' chixjue'ine' chio'o yoguə'əloj de'e quinga.

²⁶ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Nada'an naca' ben' nao' ca' na' cho'elena' le' dižə'.

²⁷ Na' lei cho'elene' no'olən' dižə' catə' bežin neto' disipl che'. Na' bebaneto' de'en cho'elene' to no'olə dižə' pero ni toto' cui gwṇabeto'one' bi dižə'an cho'elene' no'olən' o bixchen' chšillene'ene'. ²⁸ Nach no'olən' bcua'an che'e che'enə' na' beyeje' yežən' jəyeže' beṇə' gwlaž che' ca': ²⁹ —Leda legüia to beṇə' bagwne' nada' yoguə'əte de'en babena'. Ćšə bengalizən' Cristən'?

³⁰ Na' besə'əžaše' yežən' ja'aque' gan' zo Jeso'osən'.

³¹ Žlac zjəyeda no'olən' gotə'əyoito' Jeso'osən'

che'eto'one': —Maestr, gwdao.

³² Na' Jeso'osən' gože' neto': —Bito nezele de to yelə' guao chia'.

³³ Nach gwnato' entr neto': —¿Šə nolizə babe-degua' de'e gwdaogüe'enə'?

³⁴ Na' gož Jeso'osən' neto': —Par nada' naquən ca to yelə' guao chona' can' chene'e ben' əbselə' nada' nič gaquə yoguə' de'en chene'ene' gaquə. ³⁵ Le'e nale: “Nē'e dech yetap bio' par yedobə cwsešən'.” Na' nada' əchnia' le'e, de yeto cwseš de'e cheyalə' yedobə, beṇə' ca' yoso'ozenag che Diozən' šə güe'elenchga'acchone' xtiže'enə'. Legon xbab de que bagolə gatə'əyoiga'aquechone' yoso'ozenague' che'. ³⁶ Ben' chon par nič beṇə' choso'ozenague' che Diozən' chaclene' beṇə' par nič chəsə'əzi'e yelə' mban zejlicane. Na' Diozən' chone' ca zoe' mbalaz por ni che de'en chaclene' lega'aque'. Can' chac, ben' chyixjui'e xtižə' Diozən' de'e neche na' ben' chon par nič beṇə' choso'ozenague' chei tx-enṇə' chəsyə'əbeine'. ³⁷ De'e li can' na dižə'ən de'en de: “Beṇə' yoblən' chaz na' beṇə' yoblən' chelap.”

³⁸ Nada' bač chselə'a le'e ca beṇə' yesyə'əlapə' gan' cui gwso'one' žin. Beṇə' yoblə bagosə'əyixjui'e xtižə' Diozən' na' le'e gonle par nič beṇə' ca' gwse'enene' xtiže'enə' yoso'ozenague' chei.

³⁹ Na' zan beṇə' ža' lao' yež Sicarən' gan' mbane Samarian' gwso'onlilaže'e Jeso'osən' por ni che de'en gwna no'olən': “Bagwne' nada' yoguə'əte de'e babena'.” ⁴⁰ Na' catə' besə'əžin beṇə' Sicarən' gan' zoe'enə' gwsa'atə'əyoine' Jeso'osən' yega'ane' len lega'aque', na' bega'ane' chopə ža. ⁴¹ Na' beṇə' zanch gwso'onlilaže'ene' por ni che dižə' de'en be'

cuin Jeso'osən'. ⁴² Na' gwse'e no'olən': —Na'a chonlilažə'ato'one' caguə por ni che de'en gwnao' na'azən' sino por ni che de'en babeneto' cho'e dižə' cuinczəto'. Baņezeto' de que de'e liczə bengan' Cristən' ben' gwlej Diozən' par yebeje' beņachən' xni'a de'e malən' con beņə' se'ejle'e che'.

Jeso'osən' beyone' xi'in to beņə' blao

⁴³ Na' catə' goc chopə ža zoto'onə', beza'ato' beyejto' Galilean'. ⁴⁴ Na' cuin Jeso'osən' bagwnacze' de que beņə' gwlaž che notə'atezə profet beņə' cho'e xtižə' Diozən' bito chso'ene' yelə' bala'an na' nic chse'ejle'e che'. ⁴⁵ Pero na' catə' bežinto' Galilean', beņə' Galilea ca' besyə'əbeine' na' boso'ozenague' che Jeso'osən' chedə' leczə lega'aque' ja'aque' Jerosalennə' par lni pascon' na' besə'əle'ine' yoguə' de'e güen de'en bene' bedote lao lninə'.

⁴⁶ Na' gozejto' len Jeso'osən' yetši'i yež Canan' distrit che Galilean' gan' bene' par nič beyac nisən' bino. Na' yež Capernaunnə' zo to beņə' blao beņə' chon žin che rein' na' chacšenchgüei xi'ine'enə'. ⁴⁷ Xa bi'inə' catə' benene' rson bežinto' Galilean' zeza'ato' Jodean', bide' lao Jeso'osən' na' gotə'əyoine' le' šeje' žjəyeyene' xi'ine'enə', chedə' bazon gatbo'. ⁴⁸ Na' Jeso'osən' gože'ene': —Šə cui le'ile milagr na' bichlə de'e zaquə' yebanele, bito šejle'ele chia'.

⁴⁹ Nach ben' chon žin che rein' gože' le': —Señor, yo'ošga antslə cuiņə' gat bi'i chia'anə'.

⁵⁰ Na' Jeso'osən' gože'ene': —Beyej. Bito gat bi'i chio'onə'.

Nach gwyejle' be'enə' de'en gož Jeso'osən' le' na' beze'e. ⁵¹ Na' lao bazengüe'e nezən' jəsə'əšag xrose' ca' le' na' gwse'ene': —Bacheyaque bi'i čhio'onə'.

⁵² Nach gwnabene' lega'aque' bi or gwzolao beša'alažə'əbo'. Na' lega'aque' gwse'ene': —Neje cheda to gobiž bechojbo' de'e lan'.

⁵³ Nach xabo'onə' goche'ine' or na'anə' gož Jeso'osən' le' de que bito gat bi'i che'enə'. Nach benlilaže'e Jeso'osən', le' na' family che'enə' na' yoguə' beṇə' ža' liže'enə'.

⁵⁴ De'e nga goc chop las ben Jeso'osən' miłagr cata' ze'e beze'e Jodean' na' bežine' Galilean'.

5

Jeso'osən' beyone' to beṇə' nat to part cuerp che'enə'

¹ Gwdenə' golə' to lni che neto' beṇə' Izrael Jerosalennə' na' gwyej Jeso'osən'. ² Jerosalen na' žia to tanc de'en nzi' Betesda dižə' ebreo. Žian galə'əzə cho'a puert che syodan' de'en nzi' “Che xilə' ca”. Na' nychj mbi'i cuit cue'ej tanquən' gueyə' ca cha'ašil dao'. ³ Na' beṇə' zan beṇə' güe' zjəde' lo'o cha'ašil da'onə', no beṇə' lchol, beṇə' coj, na' no beṇə' zjənat to part güejə cuerp chega'aque'enə'. Zjədie' chəsə'əbeze' batə'aquən' ta nisən'. ⁴ To angl betje' tgüejə bte' nisən', na' con beṇə' chyobe chetj lo'o nisən' catə'an cheyož chta anglən' len, le'enə' cheyaque che bitə'ətezə yižgüe' de'e che'ine'. ⁵ Na' entr beṇə' ca' len to beṇə' byo bagoc ši'inšonəchoa iz chacšenene'. ⁶ Na' Jeso'osən' ble'ine' be'enə' na'

gocbe'ine' de que bagwža de' ca'. Na' gože'ene': —¿Eche'endo' yeyacdo'?

⁷ Na' beṇə' güe'enə' gože'ene': —Señor, caguə no beṇə' zo cue'e nada' lo'o tanquən' catə'an chda nisən'. Na' žlacte əzya'a nada' par šo'a, beṇə' yoblə chyobene' chetje' lo'o nisən'.

⁸ Nach gož Jeso'osən' le': —Gwyas na' botobə xta'onə' na' gwda.

⁹ Na' le'e beyactei be'enə' na' botobe' xte'enə' na' gwzolao chde'. Goc de'enə' ža dezcanz. ¹⁰ Nach beṇə' blao che neto' beṇə' Izrael gwse'e ben' beyaquen': —Ža dezcanz ṇa'a. Bito de lsens yeyoa' xta'onə.

¹¹ Nach gože' lega'aque': —Ben' beyone nada' gože' nada': “Botobə xta'onə', beyoa'an na' gwda.”

¹² Na' gwse'ene': —¿Noxan' gož le': “Botobə xta'onə' na' gwda”?

¹³ Na' ben' beyaquene' bito nezene' non', chedə' Jeso'osən' babebi'ize'e gan' ža' beṇə' zan ca'.

¹⁴ Gwdechlə bedil Jeso'osən' le' lo'o yo'odao' əblaonə' na' gože'ene': —Bach beyacdo' ṇa'a. Bitoch bi de'e mal gono' par niḥ cui gac chio' to de'e maləch.

¹⁵ Nach beza' be'enə' na' gwduxje'ine' beṇə' blao che ṇasyon Izrael cheto'on de que Jeso'os na'anə' beyone le'. ¹⁶ Na' de'e na'anə' beṇə' blao ca' boso'olagzejə boso'olagzide' Jeso'osən' chəsə'əyiljlaže'e naclən' so'one' par so'ote'ene' de'en bene' miḷagr ca' ža dezcanzən'. ¹⁷ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Xa'anə' chelalene' yoguə ža, na' leczə ca' nada'.

¹⁸ Nach beṇə' blao che ṇasyon cheto'on mazəchlə gosə'əyiljlaže'e naclən' so'one' par so'ote'ene' por ni

che de'en gwne' de que Diozən' naquə X̄e', caguə tlaozə de'en cui bamba'anə' ža dezcanz na'anə'. Na' de'en gwne' de que Diozən' naque' X̄e' zejen de que tozəczə can' zaque'e len Diozən'.

Yelə' chnabia' che Xi'in Diozən'

¹⁹ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e li chnia' le'e, bito gaguə bi gona' to gwłazza', nadan' naca' Xi'in Diozən'. De'en chle'ida' chon X̄a'anə', lenṇə' chona'. Yoguə'əloł de'en chon X̄a'anə', leczə lenṇə' chona'. ²⁰ X̄a'anə' chaquene' chia', na' chlo'ine' nada' yoguə' de'en chon cuine'. Na' əgwlo'ine' nada' de'e zaquə'əch ca de'e quinga de'e gona' par ničh yebanele. ²¹ X̄a' Diozən' chbeje' beṇə' na' chone' ca chatə' yelə' mban zejlicane chega'aque' par ničh cui əsa'aque' ca beṇə' guat len yichjla'ažda'oga'aque'enə'. Na' ca'aczən' chona' nada' naca' Xi'ine', chbeja' beṇə' par chnežjua' yelə' mban zejlicane chega'aque'. ²² Bito chchoglaog X̄a' Diozən' che ni to beṇə' šə nape' dolə', sino babeṇe' nada' yelə' chnabia'anə' par əchoglaogua'an che benachən' šə non' napə dolə'anə', nadan' naca' Xi'ine'. ²³ X̄a' Diozən' chene'ene' de que yoguə'əloł beṇə' so'one' nada' yelə' bala'an can' chso'e le' yelə' bala'an. Ben' cui choṇ nada' naca' Xi'in Dioz yelə' bala'an, lente X̄a' Dioz na'anə' cui cho'e yelə' bala'an, chedə' len' bsele'e nada'.

²⁴ De'e li chnia' le'e, ben' chzenag xtiža'anə' na' chonlilaže'e Diozən' ben' əbsele' nada' de yelə' mban zejlicane che'. Na' cuat si'e castigon', chedə' bitoch naque' len yichjla'aždaogüe'en ca beṇə' guat, sino bade yelə' mban zejlicane che'.

²⁵ De'e li chnia' le'e gwžin ža catə'an beṇə' ca'

zjənaque' len yichjla'ažda'oga'aque'enə' ca beṇə' guat əse'enene' xtiža'a nada' Xi'in Dioz, na' beṇə' ca' yoso'ozenag chia' yesə'əbane' zejlicane. Na' bačh chzolao chac ca' ṇa'a. ²⁶ Xa' Diozən' nse'e yelə' mban zejlicane na' chac gwnežjue'en beṇačən', na' ca'aczə babene' par ničh nada' nsa'a yelə' mban zejlicanen' na' chac chnežjua'an che beṇačən', nadan' naca' Xi'ine'enə'. ²⁷ Na' leczə beṇe' nada' yelə' chnabia'anə' par ničh əchoglaogua'an non' napə dolə' chedə' bsele'e nada' golja' beṇačh. ²⁸ Bito yebanele de'e nga. Gwžin ža catə' yoguə'əloḷ beṇə' guat ca' ža' lo'o ban' əse'enene' əṇia' lega'aque'. ²⁹ Na' beṇə' ca' gwso'on de'e güen žlac gosə'əbane' yesyə'əchoje' par yesə'əbanche' zejlicane. Na' beṇə' ca' gwso'on de'e mal žlac gosə'əbane' yesyə'əchoje' par əsa'aque' castigw.

Jeso'osən' bzejni'ine' de que nape' yelə' chnabia'

³⁰ Bito bi gaquə gona' de'e bia'azəlaža'a. Chzenaga' bin' na Xa'anə' par ničh ņezda' naquən' chchoglaogua'an che beṇačən' šə non' napə dolə'. Na' chchoglaogua'an che to toe' can' cheyalə'aczə gaquə chedə' bito chona'an de'e bia'azəlaža'a. Chona'an con can' chene'e Xa'anə' ben' əbsele' nada'anə'. ³¹ Žalə' toza' nada' cho'a dižə' non' naca', bito naquən de'e šejle'ele chia'. ³² Pero zo Xa'anə' cho'e dižə' non' naca', na' ņezda' de que dižə' de'en cho'e chia'anə' naquən de'e li. ³³ Bačh bsele'əle beṇə' lao Juannə' par jəsə'əṇabene' le' chia'. Na' Juannə' be'e dižə' li non' naca'. ³⁴ Pero ca naca' nada' bito chyažjda' əṇezda' dižə' de'e güe' ni to beṇačən' chia'. Parzə ničh le'e šejle'ele chia' na' gona' ca cui yeyejle lao yi' gabilən',

de'e na'anə' che'enda' yosa'alazə'əle de'en gwna Juannə' chia'. ³⁵ Juannə' goque' ca to lampara de'e chse'eni'ichgua, na' gone'ele bebeile šlož can' bsed əblo'ine'enə'. ³⁶ De to de'e cho'en xtiža'a de'e zaquə'əche ca dižə' chia' de'en choe' Juannə'. Nada' chona' yoguə'əloł de'en chon Xa'anə' lao na'a gona', na' de'en chona' cho'en dižə' de que le'enə' bsele'e nada'. ³⁷ Na' leczə Xa'anə' ben' bselə' nada' cuine' babe'e xtiža'a. Na' bitonə' gwzenagle xtiže'enə' nic ne'e le'ile can' naque'enə'. ³⁸ Bitonə' gone' chele xtiže'enə' chedə' bito chonlilažə'əle nada' naca' ben' əbsele'enə'. ³⁹ Chsedyaṇə'əle Xtižə' Diozən' de'en nyojən, chaquele naple yelə' mban zejlicane laogüe de'en chsedlen. Na' de'e ca' zjənyojən chso'en xtiža'a. ⁴⁰ Pero cui chene'ele gonlilažə'əle nada' par gapple yelə' mban zejlicane.

⁴¹ Par nada' bito bi nonən šə beṇachən' so'onə' nada' yelə' bala'an o šə cui. ⁴² Nada' nombi'a le'e na' nezda' cabi chaquele che Diozən'. ⁴³ Xa'anə' bsele'e nada' na' beṇe' nada' yelə' chnabia' par chona' con can' ne'enə' na' cabi chejle'ele chia'. Na' šə beṇə' yoblə yide' to gwłazze', gwyejle'ele che'. ⁴⁴ Bito gaquə' šejle'ele chia' chedə' la' chi' yichjle chonle ca so'on ljuežjle ca' le'e yelə' bala'an na' cui cheyiljle naclən' gonle par nich Diozən' gone' le'e yelə' bala'an. Tozə le'enə' cho'e yelə' bala'an de'en naquə de'e zaque'e. ⁴⁵ Bito gonle xbab de que nada' gua'a le'e part lao Xa'anə'. De'e Moisezən', ben' zole lez gaquəlen le'e lao Diozən', le'enə' güe'e le'e part lao Xa'anə'. ⁴⁶ Žalə' gwyejle'ele che de'e Moisezən' na' šejle'etele len chia' nada', chedə' chia' nadan' bzoje'. ⁴⁷ Na' ca naquən' cui chejle'e de'en bzoje'enə', ĩnacxa gonczle šejle'ele de'en bagwnia'

le'e?

6

Jeso'osən' bguaogüe' gueyə' mil beṇə' byo

¹ Gozde de'e ca' gwyejto' len Jeso'osən' yešla'alə Nisdao' Galilean'. Na' nisdə'onə' leczə nzi'in Nisdao' Tiberias. ² Na' beṇə' zan bedəsə'ənao le' chedə' besə'əle'ine' milagr ca' de'en chone' cheyone' beṇə' güe' ca'. ³ Na' gwloeto' to lao ya'a len Jeso'osən' na' na' gwche'eto' len le'. ⁴ Na' bazon baozə galə' lni che neto' beṇə' Izrael de'en nzi' lni pascw. ⁵ Na' catə' bgüia Jeso'osən' na' ble'ine' de que baza'ac beṇə' zan gan' zoe'enə', na' gože' Lipən': —¿Gaxa si'icho de'e əsa'o yoguə' beṇə' quinga?

⁶ Jeso'osən' gwne' ca' parzə niçh ye' Lipən' nac chaquene' cheyalə' gonto', la' bañezczene' naquən' gone'. ⁷ Na' gož Lipən' le': —Tmil pes cabi gaquen si'icho de'e əsa'ogüe' latə' güejən.

⁸ Na' zo to disipl che Jeso'osən', ben' le Ndres, bišə' Simon Bedən'. Na' Ndresən' gože' Jeso'osən': ⁹ —Nga zo to bi'i byo na' de gueyə' yetxtil de sebad chebo' na' yeçhopə beḷ ya'a. Pero bi de gon de'e quinga la' beṇə' zannə'.

¹⁰ Nach Jeso'osən' gože' neto': —Le'e gon mendad yesə'əbe' beṇə' ca'.

Chi'ichgua yixye daquə' latjən', nach gosə'əbe' beṇə' ca' laogüeinə'. Naquə' ca do gueyə' mil beṇə' byo cui cuent no'olə na' cui cuent bidao'.

¹¹ Nach gwxi' Jeso'osən' yetxtil ca'. Na' beyož be'e yelə' choxcwlen che Diozən' bene' che che neto' disipl par be'eto' che beṇə' ca' bazjəchi'. Na' leczə ca'atezəczə bene' len beḷ ya'a ca'. Be'eto' lega'aque' con catə'ətə' de'e gwse'enene'. ¹² Na' catə' beyož

gwse'eljene' nach gože' neto': —Le'e yetobə pedas ca' de'en bega'an par nich cui bi cuiayi'.

¹³ Nach botobəto' pedas ca' de'en besyə'əga'an beyož gwsa'o beṇə' ca', na' goquən šižin žomə lao gueyə' yetxtil de sebadən'. ¹⁴ Na' beṇə' ca' catə' besə'əle'ine' milagr de'en ben Jeso'osən' nach gosə'əne': —De'e liczə bengan' profetən' ben' bagwlezcho selə' Diozən' yežlyo nga par gaquəlene' chio'o.

¹⁵ Na' catə' gocbe'i Jeso'osən' de que gwse'enene' yesə'əche'əxaxjene' par so'onene' rei čhəga'aque'enə', nach bebi'ize'e gozeje' ya'ada'onə' toze'.

Gwda Jeso'osən' lao nisdə'onə'

¹⁶ Na' catə' beṅjw že'enə' neto' disipl che Jeso'osən' beyetjto' cho'a nisdə'onə'.

¹⁷ Na' beyo'oto' to lo'o barcw par zjəyedato' Capernaunnə'. Bagol, na' Jeso'osən' bitonə' yele'e gan' zjəyedato'onə'. ¹⁸ Na' chas chatə' nisdə'onə' la' to be' fuert chechj. ¹⁹ Ca do čhopə legw babeza'ato' lao nisdə'onə' catə' ble'ito' zəza' Jeso'osən' lao nisən' galən' zda barcon'. Na' bžebto'. ²⁰ Nach gože' neto': —Nada'anə'. Bito žeble.

²¹ Nach neto' chebeito' bego'oto'one' lo'o barcon'. Nach le'e bežinteto' cho'a nisdə'onə'.

Beṇə' zan časyə'əyilje' Jeso'osən'

²² Na' beteyo beṇə' ca' besyə'əga'an yešla'alə nisdə'onə' bito besyə'əželene' Jeso'osən'. Gwsa'acbe'ine' caguə bi barcw gotə'əch sino yetoga de'en beyo'oto', na' gosə'ənezene' bito beyo'o Jeso'osən' lo'o barcon' gan' beyo'o neto'.

²³ Nach besə'əžin to čhopə barcw ca' de'en za'ac

syoda de'en nzi' Tiberias, besə'əžinən galə'əzə gan' əgwsa'ogüe' catə'an gwde be' Xancho Jeso'osən' yelə' choxcwlen che Diozən'. ²⁴ Na' catə' besə'äle'i beṇə' ca' caguə no Jeso'osən' nla'anə', na' ni neto' disipl che', nach besyə'əyo'e lo'o barcw dao' ca' na' ja'aque' Capernaunnə' chesyə'əyilje'ene'.

Jeso'osən' naque' yelə' guao de'e chnežjon yelə' mban zejlicane che beṇə' chso'onlilaže'ene'

²⁵ Na' catə' besyə'əželene' Jeso'osən' yešla'alə nisdə'onə' na' gwse'ene': —Maestr, ¿batə'əquə' belə'o ngan'?

²⁶ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li chnia' le'e, cheyilje nada' caguə por ni che bagwyejni'ile bi zejen milagr ca' bable'ile bena', sino por ni che de'en gwdaole na' beljele. ²⁷ Bito cue'e yichjle gonle par nich gatə' de'e ye'ej gaole de'en chde chei, sino lecue'e yichj le'e gon par nich gaquə ye'ej gaole de'en gon le'e yelə' mban zejlicane. Diozən' bsele'e nada' golja' beṇach na' nada' gona' de'en ye'ej gaole par nich əbanle zejlicane. Na' Diozən' babene' par nich nezele bsele'e nada'.

²⁸ Na' gwse'ene': —¿Bi cheyalə' gonto' par nich yebei Diozən' neto'?

²⁹ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e nga gonle par nich yebei Diozən' le'e, gonlilažə'äle nada' ben' əbsele'enə'.

³⁰ Nach gwse'ene': —¿Bi milagr gono' par nich gonlilažə'əto' le'? ¿Bi gono' le'ito' ža? ³¹ De'e xaxta'ocho ca' gwsa'ogüe' mana latjə dašən', can' nyoj Xtižə' Diozən' nan: “Yelə' guao de'e za' yoban' be'e lega'aque' gwsa'ogüe'.”

³² Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, caguə de'e Moizezən' bnežjue' lega'aque' yelə' guao de'en za' yoban', sino Xa' Dioz na'anə'. Na' Xa'anə' babselə'e par le'e to yelə' guao de'e zaquə'əche na' de'e li za'an yoban'. ³³ Na' yelə' guao de'en babselə' Xa' Diozən', za'an yoban' na' betjan yežlyon' na' chnežjon yelə' mban zejlicane che notə'ətezə beṇə' chao len.

³⁴ Nach gwse'ene': —Señor, beṇšga neto' yelə' guaon' nao' ca' yedote.

³⁵ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Nada' naca' yelə' guao de'en chnežjon beṇə' yelə' mban zejlicane. Notə'ətezə beṇə' chse'ejle' chia' yesyə'əbei la'ažda'oga'aque'enə' zejlicane, na' de'en chso'onlilaže'e nada', nite'e mbalaz zejlicane. ³⁶ Na' bagwniacza' le'e, la'anə'əczə bable'ile nada' naca' yelə' guaonə', bitoczə chonlilažə'əle nada'. ³⁷ Yoguə' beṇə' ca' chbej Diozən' par əsa'aque' nada' txen, chžin ža catə' chso'onlilaže'e nada'. Na' notə'ətezə beṇə' ca' chso'onlilažə' nada', chebeida' chsa'aque' nada' txen. ³⁸ Nada' za'a yoban' na' betja' yežlyon' caguə par niçh gona' de'e bia'azəlaža'anə', sino par niçh gona' can' chene'e Xa'anə' ben' əbselə' nada'. ³⁹ Na' de'e ngan' de'en chene'e Xa'anə' ben' əbselə' nada', de que yoguə'əlol beṇə' bagwleje' par əsa'aque' nada' txen, ni toe' cui gua'a latjə cuiayi'e sino que yosbanga'aca'ane' ladjo beṇə' guat ca' šə bagwsa'ate' catə' əžin ža šo'o fin che yežlyon'. ⁴⁰ Xa'anə' chene'ene' de que yoguə'əlol beṇə' se'ejni'ine' non' naca' nada' na' so'onlilaže'e nada', par niçh əgwnežjue' lega'aque' yelə' mban zejlicane, na' nada' yosbanga'aca'ane' ladjo beṇə' guat ca' šə bagwsa'ate' catə'an əžin ža šo'o fin che

yežlyon'.

⁴¹ Na' beṇə' blaο che ṇasyon Izrael cḥeton' besə'əže'eše'e cḥe Jeso'osən' de'en gwne': "Nada' naca' yelə' guao de'en za' yoban'." ⁴² Na' gosə'əne': —¿Ecaguə bengan' Jeso'os xi'in Jwse ben' nom-bia'acho na' lecza ca' xne'enə'? ¿Bixcḥexa nga nal-ize' de que ze'e yoban' betje' yežlyon'?

⁴³ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Bito že'ešə'əle chia' entr le'e. ⁴⁴ Ni to cono no gonlilažə' nada' šə Xa'anə' ben' əbselə' nada' cui gone' ca se'ejle'e chia'. Na' beṇə' ca' chse'ejle'e chia' yosbanga'aca'ane' ladjo beṇə' guat ca' šə bagwsa'ate' catə' əžin ža šo'o fin cḥe yežlyon'. ⁴⁵ Gan' nyoj de'e ca' boso'ozoj de'e profet ca' beṇə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana' nan: "Na' yoguə'əlolə' əgwsed əgwlo'i Diozən'." Nachən' yoguə'əlol non' ṇeze can' na Xa'anə' na' choso'ozenag cḥe', yoguə' beṇə' can' chso'onlilaže'e nada'.

⁴⁶ Bito ṇacho zo nochlə beṇə' bable'ine' Xa'anə' sino toza' nada', la' nadan' za'a gan' zo Xa' Diozən'. ⁴⁷ De'e li chnia' le'e, beṇə' ca' chso'onlilažə' nada' de yelə' mban zejlicane cḥega'aque'. ⁴⁸ Nada' naca' yelə' guao de'en chnežjon beṇə' yelə' mban zejlicane. ⁴⁹ Xaxta'ocho ca' gwsa'ogüe' manan' latjə dašən', pero bia'aczə gwsa'ate'. ⁵⁰ Nadan' cho'a dižə' de que naca' yelə' guao de'en za' yoban' de'en chnežjon yelə' mban zejlicane cḥe beṇə' ca' chsa'ogüe'en par niç ca' cuich zjənaque' len yichjla'ažda'oga'aque'enə' ca beṇə' guat. ⁵¹ Nadan' naca' yelə' guao de'en za' yoban'. Nsa'a yelə' mban zejlicanenə' na' chac chnežjua'an beṇəchən'. De'e na'anə' beṇə' ca' sa'o yelə' guao nga yesə'əbane' zejlicane. Na' yelə' guao de'e əgwnežjua' əsa'ogüe'

naquən cuerp chia'anə', na' əgwnežjua'an par nič notə'atezə beṇačh gwaquə yesə'əzi'e yelə' mban zejlicane'.

⁵² Nach gwche' bžšaš entr beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' gosə'əne': —¿Nacxa gone'en gon cuerp che'enə' gaocho?

⁵³ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li chnia' le'e, Diozən' bsele'e nada' golja' beṇačh, na' šə cuiṇə' gaole cuerp chia'anə' na' šə cuiṇə' ye'ejle xchena'anə', bito de yelə' mban chele zejlicane.

⁵⁴ Beṇə' ca' chsa'o cuerp chia'anə' na' chse'eje' xchena'anə' de yelə' mban zejlicane chega'aque', na' šə bagwsa'ate' catə' əžin ža šo'o fin che yežlyon', yosbanga'aca'ane' ladjo beṇə' guat ca'. ⁵⁵ Na' cuerp chia'anə' naquən yelə' guao de'e le'ezelaogüe de'e zaque'e, na' xchena'anə' de'en chse'eje'enə' naquən le'ezelaogüe de'e zaque'e. ⁵⁶ Na' beṇə' ca' chsa'o cuerp chia'anə' na' chse'eje' xchena'anə' nitə'atezə nite'e len nada' na' nada' zotezə zoa' len lega'aque'.

⁵⁷ Xa'anə' ben' zo zejlicane le'enə' bsele'e nada', na' zoa' chedə' le' chone' ca' zoa', na' ca'atezəczən' ben' gao cuerp chia'anə' soe' chedə' gona' ca' soe'.

⁵⁸ Cuerp chia'anə' naquən yelə' guao de'en za' yoban'. Na' yelə' guao nga bito naquən ca' manan' de'en gwsa'o xaxta'ocho ca' na' bia'aczə gwsa'ate'. Beṇə' ca' chsa'ogüe' yelə' guao nga nia' ca' nite'e zejlicane.

⁵⁹ De'e quinga əbsed əblo'i Jeso'osən' lo'o yo'odao' Capernaunnə'.

Xtižə' Jeso'osən' chnežjon yelə' mban zejlicane che beṇə' ca' choso'ozenag chei

⁶⁰ Na' beṇə' zan beṇə' ca' zjəsə'ənao Jeso'osən' catə' gwse'enene' can' gože' lega'aque' nach gosə'əne': —Zi'ichgua naquə dižə' quinga. ¿Noxacə šejle'e che'?

⁶¹ Na' gocbe'i Jeso'osən' de que chəsə'əže'eše'e por ni che de'en gože' lega'aque', na' gozne': —¿Epor ni che de'en gwnia' can' chene'ele yebiguə'əle gosx-anlə? ⁶² ¿Naquəchxa gonlen' šə le'ile nada' yeyepa' gan' gwzoa' antslə? nadan' bselə' Diozən' golja' beṇəch. ⁶³ Caguə por ni che de'en goljle beṇəch de yelə' mban zejlicane chele sino šə yo'o Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'olen' de yelə' mban zejlicane chele. Dižə' de'en babi'a len le'e zaquə'ən par yichjla'ažda'olen' na' əbanle zejlicane šə šejle'ele chei. ⁶⁴ Ne'e nitə' ballə cui chonlilažə'əle nada'.

Jeso'osən' gwne' ca' chedə' dezd gwzolao zjəsə'ənao beṇə' le' nezene' noquə' beṇə' ca' cui gwso'onlilaže'ene' na' non' əgwde le' lao na' beṇə' ca' chəsə'əgue'i le'. ⁶⁵ Na' gože' lega'aque': —Chac can' gwnia'anə' de que notono no chac gonlilažə' nada' šə Xa'anə' ben' əbselə' nada' cui chone' par nič gonlilaže'e nada'.

⁶⁶ Nach besyə'əbi'ižə' beṇə' zan beṇə' ba-gosə'ədalene' Jeso'osən', bitoch gosə'ənaogüe'ene'. ⁶⁷ Na' Jeso'osən' gože' šizinte neto': —¿Elen le'e chene'ele žjəya'acle?

⁶⁸ Na' gož Simon Bedən' le': —Xanto', notono nochlə de no zaquə' əgwzenagto' chei. Nezeto' de que le' choṇo' yelə' mban zejlicane che notə'ətezə neto' chzenagto' xtižo'onə'. ⁶⁹ Neto' bachejle'eto' na' bahezeto' de que len' naco' Cristən' ben' bagwlej

Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon'. Naco' Xi'in Dioz ben' zo zejlicane.

⁷⁰ Na' Jeso'osən' gože' neto': —Nada' gwleja' le'e šižinle na' nezda' de que tole chzenagle che gwxiye'enə'.

⁷¹ Gwne' ca' che Jod Iscariotən' xi'in Simonnə' la' Jod nan' əgwdi'ene' lao na' beṇə' ca' chəsə'əgue'i le', len nacte' txen neto' šižinto'.

7

Beṇə' bišə' Jeso'osən' bito gwso'onlilaže'e le'

¹ Catə' bagwde de'e ca' Jeso'osən' gwdacze' chsed chlo'ine' beṇə' ca' ža' distrit che Galilean'. Bito gone'ene' yeyeje' Jodean' par soe' na' chedə' beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' chəsə'əyiljaže'e naclən' so'one' par so'ote'ene'. ² Na' bazon galə'əzə lni che neto' beṇə' Izrael de'en nzi' “lni che yo'o de laguə”. ³ Na' beṇə' bišə' Jeso'osən' gwse'ene': —Bito yega'aṇo' nga, sino gwyej Jodean' par ničh disipl chio' ca' ša' na' yesə'əle'ine' de'e ca' chono'onə'. ⁴ Ni to beṇə' cui chone' bgašə'əzə to de'e chone' šə chene'ene' gombia' beṇə' le'. Šə de'e li chono' miłagr, ben par ničh yesə'əneze yoguə'əloł beṇə' can' chono'onə'.

⁵ Beṇə' biše'e ca' gosə'əne' ca' chedə' ni lega'aque' cui gwso'onlilaže'e le'. ⁶ Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Bitonə' žin ža' par gwlo'a non' naca', pero ca' naquə le'e ža, guaquə žja'acle lnin' batə'ətezən'. ⁷ Beṇə' ca' cui zjə'nombia' Diozən' bito chəsə'əgue'ine' le'e, pero chəsə'əgue'ine' nada', chedə' chzejni'iga'acda'ane' de que chso'one' de'e

malən'. ⁸ Le'e žja'ac l̄ninə'. Nada' bito sa'a n̄a'a chedə' bitonə' žin ža chia'anə' par sa'a l̄nin'.

⁹ Na' beyož gože' lega'aque' ca' bega'ane' Galilean' yeto chopə ža.

Jeso'osən' gwyeye' Jerosalennə' gan' yo'o l̄ninə'

¹⁰ Nach gwde gwsa'ac beṇə' biše'e ca' əzja'aque' l̄ninə' leczə gwza' le' zde' l̄ninə', pero caguə zaquə'əlao sino bgašə'əzə. ¹¹ Na' beṇə' blao che n̄asyon Izrael cheto'onə' besyə'əyilje' le' lao l̄ninə' na' gosə'əne': —¿Ganxa be'ena'anə'?

¹² Na' beṇə' ca' zjənžag lao l̄ninə' zane' gwso'e dižə' che Jeso'osən' len l̄juežjga'aque'. Na' caguə tozə can' gosə'əne' che'. Bala' gosə'əne': —Naque' beṇə' güennə'.

Na' yebale' gosə'əne': —Abi, chonleizene' beṇə'anə'.

¹³ Pero ni toe' cui gwso'e dižə' che' zaquə'əlao chedə' besə'əžebe' beṇə' blao che n̄asyon cheto'onə'.

¹⁴ Na' do gašjə zda l̄ninə' catə' gwyo'o Jeso'osən' lo'o yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael na' gwzola' chsed chlo'ine'. ¹⁵ Na' chəsyə'əbane beṇə' blao ca', chəsə'əne': —¿Bixa chejni'i bengan' len caguə babsede' can' n̄sed chio'onə'?

¹⁶ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'en chlo'ida'anə' caguə de'e chaljalaža'anə', sino ben' əbselə' nada' blo'ine'en nada'. ¹⁷ Notə'ətezə beṇə' chene'ene' gone' can' chene'e Diozən', le' ənezene' šə de'en chlo'ida'anə' naquən che Diozən' o šə naquən de'e bia'azəlaža'a. ¹⁸ Beṇə' ca' chso'e dižə' de'e bia'azəlažə'əga'aque' chəsyə'əyilje' no so'e lega'aque' yelə' bala'an. Caguə ca' nada' chedə' cheyilja' naclə gona' par nič Diozən' ben' bselə'

nada' si'e yelə' bala'an. De'e na'anə' gwaquə gaple confyans de que nada' cho'a dižə' li, na' bito chxoayaga' beṇə'.

¹⁹ Le'e cho'ela'ole de'e Moisezən' ben' bzoj lei che Diozən', len ni tole cui chonle can' nannə'. ¿Bixchen' chyiljlažə'əle naclən' gonle par gotle nada'?

²⁰ Na' beṇə' ca' zjənžaguən' gwse'ene': —Chac tonto'. ¿No chyiljlažə' naclə gone' par gotle le'?

²¹ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Tozə milagr de'en babena' ža dezcanzən' na' de'e na'anə' yoguə'əle chebanele. ²² De'e Moisezən' bzoje' de que cheyalə' socho seṇy de'en ne' sirconsision. Pero caguə gwzolaon len le' sino len de'e xaxta'ocho ca' beṇə' ca' gwnitə' antslə ca le'. Na' le'e chzole bi'i byo dao' ca' seṇy de'en ne' sirconsision ža dezcanzən'.

²³ Na'a ža, šə chaquele chonən byen gwzole no bidao' seṇy de'en ne' sirconsision ža dezcanzən' par gonle complir can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən', ¿bixchen' chžə'ale nada' de'en beyona' to beṇə' ža dezcanzən' len yoguə'əloj de'en chac che'?

²⁴ Bito con gonle xbab de que to de'e chle'ile chon beṇə' naquən de'e mal, sino le'e co'o rson nič əṇezele šə de'e li chone' de'e mal o šə chone' de'e gūen.

Jeso'osən' be'e dižə' de que gwze'e gan' zo Diozən'

²⁵ Nach to chopə beṇə' Jerosalen ca' gosə'əne': —¿Ecaguə bengan' chəsyə'əyilje' par nič so'ote'ene'? ²⁶ Le'e ggüiašč can' cho'e dižə' nga zaquə'əlao na' bitobi chse'ene'. De repentlja beṇə' gwnabia' ca' bach chso'one' xbab de que naquəcze' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' ṇasyon

čechon'. ²⁷ Pero na' nezecho ga beṇə' be'enga, mas catə' yidə Cristən' ni to cono əneze ga be'enə'.

²⁸ Ne'e chsed chlo'i Jeso'osən' lo'o yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael catə'ən gosə'əne' ca'. Nach gwne' zižjo gože' lega'aque': —Nada' nombi'ale na' nezele ga beṇə' nada'. Na' caguə con za'a de'e bia'azəlaža'anə'. De'e li zo ben' əbselə' nada' la'anə'əczə le'e bito nombi'alene'. ²⁹ Nada' nombi'ane' čhedə' gan' zoe' nan' gwza'a na' len' bsele'e nada'.

³⁰ Nach chəsə'əyiljlaže'e naclən' so'one' par yesə'əzene' Jeso'osən', pero notono no gwzen le' čhedə' bitonə' əžin ža par gaque' lao na'aga'aque'enə'. ³¹ Na' beṇə' zan gwso'onlilaže'e Jeso'osən' na' gosə'əne': —Catə'ən yidə Cristən' bitolja gone' miłagr zanch can' chon benga.

Xa'ag yo'odao' ca' ja'aque' par žjəsə'əxene' Jeso'osən'

³² Na' beṇə' fariseo ca' gwse'enene' beṇə' zan chso'e dižə' che Jeso'osən'. Nach boso'oxi'e len bχoz əblao che nasyon Izrael četon' boso'osele'e xa'ag yo'odao' četo' ca' par žjəsə'əxene' le'. ³³ Na' Jeso'osən' chsed chlo'ichene' gwne': —Gwzocha' yeto tyemp dao' len le'e nach yeya'a gan' zo ben' əbselə' nada'. ³⁴ Yeyilje nada' na' cabi yežecelele nada', la' gan' soa' nada', le'e bito gaquə yidle.

³⁵ Nach beṇə' blao che nasyon Izrael četon' gosə'əne' entr lega'aque': —¿Ga yeyej bengan' cui yeželechone'? ¿Ešə šejlene' beṇə' gwlaž čecho ca' zjənaselas entr beṇə' griego ca' na' žjəsedene' beṇə' griego ca'? ³⁶ ¿Bi zeje dižə' de'e nga gwna benga? Gwne': “Yeyilje nada' na' cui yežecelele nada'.” Na'

lēc̄zə gwne': "Ga'an soa' nada', le'e bito gaquə yidle."

Jeso'osən' be'e dižə' che Spirit che Diozən'

³⁷ Na' ža le'e zelaogüe na' ža xen che l̄inə' gwzecha Jeso'osən' gan' chsed chlo'ine' na' gwne' zižjo: —Notə'ətezle šə de'e tant chene'ele gatə' yelə' mban zejlicane chele xte banacle ca to beṇə' chbillaže'e, legonlilažə' nada' na' goṇa' yelə' mban zejlicane chele. ³⁸ Le'e chonlilažə'əle nada', so de'en n̄abia' yichjla'ažda'olen' can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən, gonən par nič gaquəlenle yeziquə'əchlə beṇə' par yesə'əzi'e yelə' mban zejlicane. De'e na'anə' saquə'əlebele ca yao ca' de'en chso'onən par nič yežlyon' de tcho'alaoga'aquən choscha'on bitə'ətezə.

³⁹ Jeso'osən' gwne' ca' chedə' gwnezene' Spirit che Diozən' yedəson lo'o yichjla'aždao' chio'o chonlilažə'əcho le' par nič gaquəlencho beṇə' yesə'əzi'e yelə' mban zejlicane. Na' ca naquə Spiritən' bitonə' yedəson lo'o yichjla'aždao' beṇə' ca orən', chedə' beṇə' ca' chəsə'əgue'i Jeso'osən' bitonə' so'ote'ene', na' bitonə' güe' Diozən' le' yelə' bala'an xen.

Gwsa'aque' choplə por ni che Jeso'osən'

⁴⁰ Beṇə' ca' ža'anə' gwse'enene' chsed chlo'i Jeso'osən' na' bale' gosə'əne': —De'e liczə bengan' profetan' ben' naquən yidə.

⁴¹ Na' yebale' gosə'əne': —Bengan' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon'. Pero bale' gosə'əne': —¿Ena' n̄acho de que Galilea na' əchoj Cristən'? ⁴² ¿Ecaguə na Xtižə' Diozən' de'en

nyojən de que Cristən' galje' lao dia che de'e Rei Dabin' na' de que galje' yež Belen laž de'e rein'?

43 Na' gotə' bžraš' entr beṇə' ca' ža'anə' na' gwsa'aque' choplə por ni che Jeso'osən'. 44 Baļe' gwsa'aquene' cheyalə' yesə'əzene'ene', pero bito gwso'one' ca'.

Beṇə' gwnabia' che beṇə' Izrael ca' bito gwse'ejle'e che Jeso'osən'

45 Na' x̄a'ag yo'odao' che neto' beṇə' Izrael besyə'əžine' lao beṇə' ca' boso'oselə' lega'aque'. Na' b̄xoz əblao che ṇasyon cheton' na' beṇə' fariseo ca' gwse'e lega'aque': —¿Bixchen' cui əgwche'elene'?

46 Na' x̄a'ag yo'odao' ca' gwse'e lega'aque': —Xte ža neža ni tozə beṇə' cuiṇə' ṇe' güen ca güennə' chne bengan'.

47 Nach beṇə' fariseo ca' gwse'e lega'aque': —¿Elente le'e bagwxoayagle? 48 Ni tozə neto' naquəto' beṇə' blao na' naquəto' beṇə' fariseo cuiṇə' šejle'eto' che'. 49 Pero beṇə' zan quinga ža' nga bito zjənombi'e lei de'en bzoj de'e Moisezən', na' bazjəmbi'ayi'e.

50 Na' Nicodemon', ben' gwyej lao Jeso'osən' še'elə, lene' beṇə' blao ca'. Na' Nicodemon' gože' lega'aque': 51 —Lei chechon' bito cho'en latjə choglaochon che to beṇə' de que malən' bene' sin cui güe'e dižə' nac goquə na' sin cui əžraš' əche'enə bixa bene'enə'.

52 Nach gwse' beṇə' ca' le': —¿Ena' ṇacho leno' len' naco' beṇə' Galilea? Bsed na' əṇezdo' de que ni to profet cuiṇə' əchoj Galilean'.

Besyə'ədoļe'ene' to no'olə len xtoe'

53 Na' besa'aque' jəya'aque' ližga'aque'.

8

1 Nach Jeso'osən' gwyeje' ya'a de'en ne' Ya'a Olibos. 2 Na' beteyo catə' gwye'eni' gwyeje' de'e yoblə yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael. Na' yoguə' beṇə' ca' ža' na' gosə'əbigue'e laogüe'enə' na' Jeso'osən' gwchi'e na' gwzolaogüe' chsed chlo'ine' lega'aque'. 3 Nach beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' len beṇə' fariseo ca' bedəsə'əgüe'e to no'olə beṇə' besyə'ədole'ene' len xtoe'. Na' boso'ozeche'ene' gwchol beṇə' ca' lao Jeso'osən'. 4 Na' gwse'e Jeso'osən': —Maestr, no'ol nga babedolə'əto'one' mer delene' to xtoe'. 5 Na' lei de'en bzoj de'e Moisezən' chonən mendad gotcho no'ol ca' chso'on ca' əgwšizə'əga'acchone' yej. ¿Bixa ənao' le'? ¿bi cheyalə' gonechone'?

6 Gwse'e Jeso'osən' ca' chedə' gwse'enene' yesə'əbeje'ene' dižə' de'e yesə'əchine' contr le'. Nach Jeso'osən' con bcheque'e na' bzoje' lao yon' len xbene'. 7 Na' gwnitə'əcheche' chəsə'əṇabene' le' nacxa əṇe'enə'. Nach gwche'ešə'ogüe'e na' gože' lega'aque': —Guaquə con to le'e beṇə' cui de xtole'e solaole əgwšizə'əle no'olə nga yejən'.

8 Nach bcheque'e de'e yoblə bzoje' lao yon'. 9 Na' beṇə' blao ca' beṇə' ca' chəsə'əcuiš no'olən' catə' gwse'enene' de'en gož Jeso'osən' lega'aque', gosə'əṇezene' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' de que yogue'e de xtolə'əga'aque'. Nach gwzolao besyə'əchoj tgüejə' tgüejə', gwzolaotec besyə'əchoj beṇə' ca' zjəngoləch nach beṇə' ca' yelə' xte bega'an yetozə Jeso'osən' len no'olən' ladjo beṇə' ca' choso'ozenag che'. 10 Na' catə' bebe'ešao' Jeso'osən' caguə no beṇə' ca' ble'ichene' laogüe'enə' sino

yetožə no'olən'. Na' gože'ene': —No'olə, ¿gan beṇə ca' choso'ocuiš le'? ¿Eni toe' cui beṇ le' castigw?

¹¹ Nach no'olən' gože'ene': —Ni toe' Señor.

Nach Jeso'osən' gože'ene': —Ni nada' bito goṇa' le' castigw. Beyej na' cuich gono' de'e malən'.

Jeso'osən' nse'e be'eni' par yichjla'aždao' beṇachən'

¹² Na' Jeso'osən' gozoe' dižə'ən yetši'i len beṇə' ca' ža'anə', gože' lega'aque': —Nada' nsa'a be'eni' par yichjla'aždao' beṇachən'. Beṇə' ca' chso'onlilaže'e nada' na' choso'ozenague' chia' bitoch chso'ontezə chso'one' de'e malən'. Yo'o be'eni'in lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' chedə' zjənapə' yelə' mban zejlicane.

¹³ Nach beṇə' fariseo ca' gwse'ene': —Le'etežə cho'o dižə' che cuino', na' bito naquən de'e se'ejle' beṇə'.

¹⁴ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —La'anə'əczə cho'a dižə' che cuina', xtiža'anə' naquən de'e li. Nada' nežda' gan' gwza'a na' gan' yeya'a, pero le'e bito nezele gan' gwza'a na' gan' yeya'a. ¹⁵ Le'e con to chosbaguə'əle nada' de que napa' dolə' por ni che bi de'en chle'ile chona'. Nada' bito za'a par choglaogua'an che beṇə' de que zjənapə' dolə'. ¹⁶ Pero na' šə catə' choglaogua'an che notə'ətezə beṇə' de que zjənapə' dolə', zaquə'əczə can' əṇia'anə' chedə' bito choglaogua'an che beṇə' to gwlažza' sino con can' na' Xa'anə' ben' bselə' nada'. ¹⁷ Lei chechon' de'en bzoj de'e Moizežən' nyojən nan de que dižə' de'en əso'e chopə' testigw cheyalə' šejle'echo de que naquən de'e li šə tožə can' yesə'əne'. ¹⁸ Nada' cho'a dižə' che cuina' na' Xa'anə'

lēczə cho'e dižə' chia', na' le'enə' bsele'e nada'. Neto' naquəto' testigw ca' chopə.

¹⁹ Na' gwse'ene': —¿Gaxa zo xa'onə'?

Na' gwna Jeso'osən': —Ni nada' ni Xa'anə' cui nombi'ale. Žalə' nombi'ale nada' lēczə nombi'ale Xa'anə'.

²⁰ Dižə' ca' be' Jeso'osən' bsed blo'ine' gan' chəsə'əgüe'e mech lo'o yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael. Na' ni to cono gwxen le' chedə' cuiṇə' žin ža par gaque' lao na' beṇə' ca' chəsə'əgue'i le'.

Jeso'osən' gwne': "Gan' yeya'anə' le'e cabi gaquə da'acle"

²¹ Na' gož Jeso'osən' lega'aque' yetši'i: —Nada' yeya'a, na' le'e yeyilje nada', pero gan' yeya'anə' le'e cabi gaquə da'acle, chedə' le'e gatle catə' cuiṇə' yediṇjele xtolə'əle ca'.

²² Na' beṇə' blao che nasyon Izrael cheto'on gosə'əne': —¿Eyeyot cuine'enə' ža, de'en ne' gan' yeyeje' bito gaquə šejcho?

²³ Na' gože' lega'aque': —Le'e chzenagle che gwxiye'enə', na' nada' chzenaga' che Diozən'. Le'e chonle can' chso'on yeziquə'əchlə beṇə' cui zjənombia' Diozən', na' nada' bito chona' ca'.

²⁴ De'e na'anə' gwnia' le'e de que gatle catə' cuiṇə' yediṇjele xtolə'əlen'. Šə cui chejle'ele de que nada' naca' doxen can' gwnia'anə', gatle sin cui yediṇjele xtolə'əle ca'.

²⁵ Na' gwse'ene': —¿No naco' le'enə'?

Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Nada' naca' ben' bagwnia' le'e bedote. ²⁶ Ne'e dech de'e zan de'e əṇia' chele gwzejni'ida' ca naquə xtolə'əle ca'.

Ḫa'anə' bsele'e nada' par cho'a dižə' len beṇačhən' de'en babenda' gwne'. Na' Ḫa' na'anə' cho'e dižə' li.

²⁷ Jeso'osən' be'e dižə' che Ḫe' Diozən', na' lega'aque' bito gwse'ejni'ine' šə che Dioz nan' cho'e dižə'. ²⁸ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Diozən' bsele'e nada' golja' beṇačh, na' te gotle nada' le'e yag corozən' cana' ənezele de que naca' ben' gw-nia'anə'. Na' leczə ənezele de que cabi bi chona' de'e bia'azəlaža'a, sino con bin' babzejni'i Ḫa'anə' nada', lennə' chnia'. ²⁹ Ḫa'anə' barsele'e nada' na' zocze' len nada'. Bito chbejyichje' nada' chedə' do tyempte chona' de'en chazlaže'enə'.

³⁰ Na' žlac choe' Jeso'osən' dižə' quinga beṇə' zan gwso'onlilaže'e le'.

Noquə'an zjənaquə xi'in Dioz na' noquə'an nitə' xni'a de'e malən'

³¹ Na' Jeso'osən' gože' balə beṇə' gwlaž cheto' ca' bachse'ejle'e che': —Šə sotezə sole gonle de'e chnia' le'e gwlo'en de que de'e liczə banacle disipl chia'.

³² Na' šə sotezə sole gonle de'en chnia' le'e, nach ənezele bi zeje dižə' li chia'anə', na' šə baṇezele bi zejen, bitoch gacle ca esclabos.

³³ Na' gwse'ene': —Dia che de'e Abraannə' naquəto' na' xte ža neža bitonə' gacto' ca esclabos. ¿Bixačhen' nao' le' de que bitoch gaquəto' ca esclabos?

³⁴ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e li chnia' le'e, yoguə' beṇə' chso'on de'e malən' nite'e xni'a de'e malən' ca esclabos. ³⁵ Beṇə' naquə esclabo caguə do tyempte gaque' cuent len familyən' gan' naque' esclabo, pero beṇə' golje' lao familyən', do tyempte gaque' cuent len familyən'. ³⁶ Na' šə nada'

Xi'in Diozən' gona' ca əchojle xni'a de'e malən' par nich cuich gacle ca esclabos, de'e liczə əchojlen'.

³⁷ Nezdə' de que nacle xi'in dia che de'e Abraannə' pero bia'aczə cheyljlažə'əle naclən' gonle par nich gotle nada', na' chonle ca' chedə' bito chone chele xtiža'anə'. ³⁸ Nada' cho'a dižə' che de'en bablo'i Xa'anə' nada', na' le'e chonle can' na xalen'.

³⁹ Na' gwse' beṇə' ca' Jeso'osən': —Neto' naquəto' xi'in dia che de'e Abraannə'.

Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Žalə' nacle doalje xi'in dia che de'e Abraannə' gonle can' ben de'e Abraannə' žalə' ca'. ⁴⁰ Na' la'anə'əczə babzejni'ida' le'e dižə' li de'en babsed blo'i Diozən' nada', le'e chene'ele gotle nada'. De'e Abraannə' cabi bene' can' chonlen'. ⁴¹ Tozəczə can' chonle len xalenə'.

Nach gwse'e le': —Tozə Diozən' naque' Xato' na' bito chzenagto' che nochlə beṇə'.

⁴² Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Žalə' Diozən' naquə xale guaquēle chia', chedə' nada' gwza'a gan' zo Diozən'. Caguə za'a de'e bia'azəlažə'anə'. Len' əbsele'e nada'. ⁴³ ¿Bixchen' cui chejni'ile de'en chnia' le'e? Bito chejni'ile chedə' la' bito chene'ele gwzenagle xtiža'anə'. ⁴⁴ Gwxiye' nan' naquə xale. Nachən' chebeile chonle can' chene'ennə'. Len' naquən güet beṇə' dezd catə'an gwxe yežlyon', na' cui chdalenən dižə' li che Diozən' chedə' cui yo'o dižə' lin' lo'o yichjla'ažda'ogüe'ennə'. Catə' chnen de'e güenlažə' chnen con can' naquə cuinei chedə' naquən güenlažə' na' yoguə' dižə' güenlažə' za'an chei. ⁴⁵ Na' cabi chejle'ele chia' nada', chedə' nada' əchnia' le'e dižə' li. ⁴⁶ Ni tole cui gaquə əgwlo'ele de que babena' bi de'e malən'. Nada' cho'a dižə' li, ¿bixchen' cui chejle'ele chia'? ⁴⁷ Beṇə' ca' zjənaquə

xi'in Dioz choso'ozenague' che xtiže'enə'. Na' ca naquə le'e cui nacle xi'ine', de'e na'anə' bito chzenagle che'.

Ze'e galjla de'e Abraannə' bazoczə Cristən'

⁴⁸ Na' beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' gwse'ene': —Leiczeto' can' nato' de que le' naco' beṇə' Samaria na' de que chac tonto'onə'.

⁴⁹ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Bito chac tonta'. Nada' əchnežjua' yelə' bala'an che Xa'anə' na' le'e chnitle yelə' bala'an chia'anə'. ⁵⁰ Nada' caguə chyilja' no gon nada' yelə' bala'annə'. Xa'anə' chone' nada' yelə' bala'an, na' len' əgwlo'e non' napə dolə' na' non' cui napə dolə'. ⁵¹ De'e li chnia' le'e, notə'ətezə beṇə' choso'ozenag xtiža'anə', cuat nabia' yelə' gotən' lega'aque'.

⁵² Nach beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' gwse'ene': —Na'a babeyož gwnezetə' de que chac tonto'onə'. De'e xaxta'ocho Abraannə' gote' na' leczə de'e profet ca' beṇə' ca' gwsə'e xtižə' Diozən' cana'. Na' le' nao' de que beṇə' ca' choso'ozenag chio' cuat nabia' yelə' gotən' lega'aque'. ⁵³ ¿Ezaquə'əcho' le' ca de'e xaxta'ocho Abraannə'? Len' gote' na' leczə ca' de'e profet ca'. ¿Noxan' chacdo' naco'?

⁵⁴ Na' gwna Jeso'osən': —Žalə' nada' choe' cuina' yelə' bala'an, cabi zaquə' yelə' bala'annə'. Pero Xa'anə' chone' nada' yelə' bala'an, ben' nale naquə Dioz chelen'. ⁵⁵ Le'e bito nombia'alene', pero nada' nombi'ane'. Žalə' nia' cui nombia'ane' gaca' beṇə' güenlažə' ca le'e. Nada' nombia'ane' ža, na' chzenaga' xtiže'enə'. ⁵⁶ De'e xaxta'ocho Abraannə'

bebeine' gwyejle'e de que le'ine' tyemp ni zoa' yežlyo ni. Na' bable'ine'en ŋa'a na' zoe' mbalaz.

⁵⁷ Na' gwse' beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' le': —Ni šiyon iz cuiṇə' žino'. ĵEna' nezle'ido' de'e Abraannə'?

⁵⁸ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, ca ze'e galjla de'e Abraannə' bazocza' nada'.

⁵⁹ Nach gosə'əzi'e yej par yoso'ošiže'ene'en. Na' Jeso'osən' bocuaše'e na' beze'e yo'odao' əblaonə'. Bito gwsa'ache'ine' catə' bedie' gwcholga'aque'enə' zjəyede'.

9

Jeso'osən' bene' par ničh ble'i to beṇə' golje' nčhole'

¹ Na' txen chdato' len Jeso'osən' catə' ble'ito' to beṇə' byo beṇə' golje' nčhole'. ² Na' gožto'one': —Maestr, ĵno napə dolə' de'en goljə bengan' nčhole'? ĵəle' o šə xaxne'enə'?

³ Na' Jeso'osən' gože' neto': —Benga golje' nčhole' caguə por ni che xtole'enə', na' caguə por ni che xtolə' xaxne'enə', sino par ničh la'alaon can' gon Diozən' len le'. ⁴ Cheyalə' goncho xšin Diozən' ben' bselə' nada' žlac nede latjə. Gwžin catə' cuich gatə' latjə gonchon. ⁵ Žlac nezoa' yežlyo nga chgua'a be'eni' lo'o yičhjala'aždao' beṇə'.

⁶ Beyož gwne' ca' gwcho'on xene'en lao yon' na' bene' beṇjw len xen' che'enə'. Na' gwdebe' beṇjon' jelaobəṇə' lčholən'. ⁷ Na' gože'ene': —Gwyejjəyedib jelaogo'onə' cho'a tanc de'en nzi' Siloe—. Na' Siloe zejen dižə' Nselə'.

Na' gwyeje' na' beyib jelaogüe' ca'. Na' beze'e jəyede' bachle'ine'. ⁸ Na' beṇə' gwliž che' ca' na' beṇə' ca' besə'əle'i le' yoguə' las catə' ne'e nchole' gosə'əne': —¿Ecaguə bengan' bable'icho bedote chi'e chṇabe' caridan'?

⁹ Baḷe' gosə'əne': —Bengan'.

Na' baḷe' gosə'əne': —Cabi naquə le' sino ca' naquə bengan' naque'.

Na' le' gwne': —Nada'anə'.

¹⁰ Na' gwse'ene': —¿Nacxa goquən' gwzolao chle'ido'?

¹¹ Na' gože' lega'aque': —To beṇə' le Jeso'os bene' beṇjw na' gwdebe'en jelaogua'anə' na' gože' nada': “Gwyej cho'a tanc de'en nzi' Siloen' na' jəyedibən.” Na' gwya'a na' beyiba'an, na' gwzolao chle'ida'.

¹² Nach gwse' beṇə' ca' le': —¿Ganxa be'enə'?

Na' gože' lega'aque': —Bito ṇezda'.

Beṇə' fariseo ca' gosə'əṇabene' be'enə' nac goquən' chle'ine'

¹³ Na' gosə'əche'e ben' goquə beṇə' lchoḷən' gan' nitə' beṇə' fariseo ca'. ¹⁴ Na' naquə ža dezcanz catə'an ben Jeso'osən' beṇjon' de'en gwdebe' jelaog be'enə' par ble'ine'. ¹⁵ Na' beṇə' fariseo ca' lecəə gosə'əṇabene' le' nac goquən' bachle'ine'. Na' le' gože' lega'aque': —Ben' beyone nada' gwdebe' beṇjon' jelaogua'anə' na' beyiban' na' gwzolao chle'ida'.

¹⁶ Nach to chopə beṇə' fariseo ca' gosə'əne': —Nezecho bito zo Diozən' len bengə chedə' bito chomba'əne' ža dezcanzən'.

Na' baḷe' gosə'əne': —¿Nac gon to beṇə' güen de'e mal gone' miḷagr quinga?

Na' gwsa'aque' choplə entr lega'aque'. ¹⁷ Nach de'e yoblə gwse'e be'en goljə ncholən': —¿Bi nao' le' che ben' ben par niçhle'ido'?

Na' le' gwne': —Naque' to profet beṇə' bselə' Diozən'.

¹⁸ Na' beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' bito gwse'e'je'e che ben' šə len' golje' ncholē' na' na'a bachle'ine' xte que gwsa'axe' xaxne'enə'.

¹⁹ Na' gosə'əṇabene' lega'aque' gwse'ene': —¿Eben-gan' xi'inlen' ben' nale golje' ncholē'? ¿Nacxa goquən' chle'ine' na'a?

²⁰ Na' gwse' xaxne'e ca' lega'aque': —Nezeto' de que bengan' xi'into'onə', na' de que golje' ncholē'. ²¹ Mas nac chaquən' bachle'ine' bito nezeto', nic nezeto' noxa ben par niçhle'ine'. Le' bazejəczene'. Leṇabe le', güe'ecze' dižə' naquən' goc che'.

²² Xaxne'e ca' gosə'əne' ca' de'en besə'əžebe' beṇə' blao che nasyon Izrael cheto'onə', chedə' lega'aque' baçh zjanone'en de que notə'ətezə beṇə' güe'e dižə' de que Jeso'osən' naque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon cheton', cabi əso'e latjə šo'oche' lo'o yo'oda'onə'. ²³ De'e na'anə' gosə'əna xaxne'e ca': “Bazejəczene'. Leṇabe le'.”

²⁴ Nach de'e yoblə gwsa'axe' ben' goljə nchol gwse'ene': —Be'elao' Diozən' na' gwzo'one' testigw de que clelən' babe'eleno' neto' dižə' baçhe. Neto' nezeto' de que Jeso'osən' naque' to beṇə' güen de'e mal.

²⁵ Na' gwne': —Šə naque' beṇə' güen de'e mal, bito nezda'. De'en nezda', nada' goca' beṇə' lchol na' na'a chle'ida'.

26 Na' de'e yoblə gwse'ene': —¿Bi benene' le'enə'?
¿Nac benen' par nič bachle'ido'?

27 Na' gože' lega'aque': —Bagwnia' le'e na' cui
chzenagle. ¿Bixchen' chene'ele yenele de'e yoblə?
¿Elen le'e chene'ele gacle disipl che'enə'?

28 Na' gwsa'ade'ene' dižə' gwse'ene': —Le' naco'
disipl che', pero neto' naquəto' disipl che de'e
Moizezən'. 29 Nezetə' de que Diozən' be'elene' de'e
Moizezən' dižə' cho'a, pero benga bito nezetə' gan'
ze'enə'.

30 Na' ben' goljə ncholən' gože' lega'aque':
—Nactequən' le'e cui nezele ga ze'enə', len babene'
par nič chle'ida'. 31 Na' nezecho de que Diozən'
cabi chzenague' che beṇə' ca' chso'on de'e mal.
Con beṇə' chso'ene' yelə' bala'an na' chso'one' can'
chene'ene'enə', lega'acze' chzenag Diozən' chei.
32 Dezd gwxe yežlyon' ni to conoṇə' yene de que
bagwzo beṇə' chone' par nič chle'i beṇə' goljə
nchol. 33 Žalə' cui zo Diozən' len le' caguə bi miłagr
gaquə gone'.

34 Na' beṇə' blao ca' gwse'ene': —Pendejw, len'
goljo' ncholə' yelə' beṇə' mal chio'onə', ¿əna le'
əgwseddo' neto'onə'?

Na' besyə'əbeje'ene' fuer.

Beṇə' ca' zjənchol yichjla' ažda'oga'aque'enə'

35 Gočbe'i Jeso'osən' de que babesyə'əbeje'
be'enə' fuer, na' jəšague'ene' gože'ene':
—¿Echonlilažo'o le' Xi'in Diozən'?

36 Na' gož ben' le': —¿Noxa'an ža? seńor, par nič
gonlilaža'ane'.

37 Na' gož Jeso'osən' le': —Nada'anə' ben'
bable'ido' antslə na' nada'anə' cho'elena' le' dižə'.

38 Nach be'enə' bzo xibe' be'elaogüe'e Jeso'osən', gwne': —Xana', chonlilaža'a le'.

39 Na' gwnach Jeso'osən': —Nada' za'a yežlyo nga par nič la'alaon che beṇachən' non' zjənapə dolə' na' non' cui zjənapə dolə'. Za'a chgua'a be'eni' par beṇə' ca' chsa'acbe'ine' zjənčhol yichjla'ažda'oga'aque'enə', na' za'a par yeca'a be'eni' che beṇə' ca' chsa'aque'ne' cui zjənčhol yichjla'ažda'oga'aque'enə'.

40 Na' balə beṇə' fariseo ca' nitə' galə'əzə gwse'enene' de'e nga. Na' gwse'e Jeso'osən': —¿Echacdo' len neto' nčhol yichjla'ažda'oto'onə'?

41 Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Žalə' cui chejni'ile bito bi xtolə'əle de. Pero por ni che de'en nale de que chejni'ile, de'e na'anə' deczə xtolə'əlen'.

10

Jempl che xle'ej xilə' ca'

1 De'e li chnia' le'e, be'en cui cho'o cho'a puert xle'ej xilə' ca' na' ga yoblə chepe' par cho'e, beṇə' bguan be'enə'. 2 Be'en cho'o cho'a puertən', le'enə' goye xilə'ənə'. 3 Na' be'en chapə puert che xle'ej xilə' ca' chsaljue' par nič cho'o beṇə' goyebən'. Na' xilə' ca' choso'ozenaguəb xtiže'enə' čhedə' zjənombi'ab le', na' chaxe'eb cho'e laga'aguəb catə' chbeje'eb. 4 Na' catə' bagwleje' yoguə' bia che' ca' lo'o xle'ejga'aguəbən', chbialaogüe' laoga'aguəbən' na' chjəsə'ənaob le' čhedə' zjənombi'ab ši'enə'. 5 Na' bito žjəsə'ənaob beṇə' yoblə, sino yesə'əxonjəb le' čhedə' cui zjənombi'ab ši'enə'.

⁶ Jeso'osən' be'e jempl nga par bzejni'ine' beṇə' ca' ža'anə', pero bito gwse'ejni'ine' bi zejen de'en gože' lega'aque' ca'.

Jeso'osən' chgüia chye' chio'o ca to goye xilə' beṇə' chgüia chye' bia che' ca' binlo

⁷ Nach gozne Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, nada' gwxaquə'əlebəda' ca cho'a puert che xle'ej xilə' ca'. ⁸ Yoguə' beṇə' goxoayag ca' babla'ac antslə ca nada' chəsə'əne' de que Diozən' bsele'e lega'aque' pero gwxaquə'əlebəga'aque' ca beṇə' bguan. Na' ca xilə' ca' cui choso'ozenaguəb xtižə' beṇə' cui zjənombi'ab, ca'aczən' beṇə' ca' chso'onlilažə' nada' cui choso'ozenague' che beṇə' goxoayag ca'. ⁹ Nada' gwxaquə'əlebəda' ca cho'a puert che xle'ej xilə' ca'. Xilə' ca' chəsyə'əyo'ob lo'o xle'ejga'aque' na' chəsə'əchojəb par chəsə'əyiljəb de'e chsa'ob. Na' ca xle'ej xilə' ca' chcue'ejən lega'aque' par niçh cui bi gac chega'aque'ab, ca'aczən' chcue'ēja' beṇə' ca' chso'onlilažə' nada' par niçh cui bi gac chega'aque'.

¹⁰ Beṇə' goxoayag ca' gwxaquə'əlebəga'aque' ca beṇə' bguan beṇə' ca' chda'ac lechgualə con to de'e yesə'əbane', na' so'ote', na' yesə'ənitlaogüe'. Nada' za'a par niçh chnežjua' yelə' mban zejlicane che beṇə' ca' chso'onlilažə' nada' na' par niçh nite'e mbalaz juisy. ¹¹ Nada' chgüia chya' beṇə' ca' chso'onlilažə' nada' can' chon to beṇə' goye xilə' beṇə' chgüia chye' xilə' che' ca' binlo. Na' de'en chgüia chyega'aca'ane' chsanlažə' cuina' so'ot beṇə' nada'. ¹² Balə beṇə' ca' choso'oye' xilə' chesə'əzi'e laxjwga'aque', la' xilə' ca' bito zjənaquəb bia chega'aque'. De'e na'anə' chəsə'əbejyichje'eb

na' choso'oxonje' catə' chəsə'əle'ine' za' no becoyo'o, chedə' bito zjənaque' xan xilə' ca'. Chso'e latjə chniz becoyo'onə' xilə' ca' na' choslasəb lega'aquəb. ¹³ Chesə'əxonje' chedə' bito zjənzi'ine' xilə' ca' de'en cui zjənaquəb bia chęga'aque', con zjənaque' goyeb.

¹⁴ Nada' chgüia chya' beņə' ca' chso'onlilažə' nada' ca to beņə' goye xilə' beņə' chgüia chye' xilə' che' ca' binlo. Na' nombi'a beņə' ca' chso'onlilažə' nada', na' lega'aque' zjənombi'e nada'. ¹⁵ Nombi'aga'aca'ane' ca Xa'anə' nombi'e nada' na' nada' nombi'a Xa'anə'. Na' de'en chgüia chyęa'aca'ane' chsanlažə' cuina' so'ot beņə' nada'. ¹⁶ Na' nitə' beņə' ga yoblə beņə' cui zjənaquə beņə' Izrael beņə' so'onlilažə' nada' na' yoso'ozenague' chia'. Leczə lega'aque' cheyalə' əgwtoġa' par niġh yoguə'əlol no so'onlilažə' nada' əsa'aque' tozə len ljuežjga'aque' na' toza' nada' ggüia gwya' yoguə'əlolga'aque'.

¹⁷ Chsanlažə' cuina' so'ot beņə' nada' pero techlə yebana'. Na' chaquəche Xa'an chia' de'en chazlaža'a chona' ca'. ¹⁸ Ni to cono yeque'e yelə' mban chia'anə' sino chsanlažə' cuina' so'ot beņə' nada'. Napa' yelə' gwnabia'anə' par gwsanlažə' cuina' so'ote' nada', na' napa' yelə' gwnabia' par yeyas yebana' ladjo beņə' guat ca'. Na' Xa'anə' babene' mendad gona' ca'.

¹⁹ Na' de'e yoblə gwsa'ac beņə' blaö che nasyon Izrael cheton' choplə por ni che dižə' ca' de'en gwse'enene' be'e. ²⁰ Zan beņə' ca' gosə'əne': —Chac tonte'enə', bito chache'ine' bi dižə'an cho'e. ¿Bixġhen' chzenagle che'?

21 Na' bale' gosə'əne': —Dižə' quinga caguə naquən ca che beṇə' chac tontən'. ¿Eguaquə gon to beṇə' chac tont par le'i beṇə' l̄chol'?

Beṇə' blao che beṇə' Izrael ca' cuiczə gwse'ene' se'ejle'e che Jeso'osən'

22 Na' Jerosalennə' chac l̄ni che yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael de'en ne' “Dedicasion”. Na' naquə tyemp zag. 23 Na' Jeso'osən' chde' cha'ašil che yo'odao' əblaonə' part de'en chəsə'əne' “Cha'ašil che Salomon”. 24 Na' gwse'ečhj beṇə' blao che n̄asyon Izrael cheton' Jeso'osən' na' gwse'ene': —¿Bixchen' ne'e chono' par chacžejlažə'ətecto' šə len' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' n̄asyon cheton'? Šə le'enə' Cristən', gwna neto' clar.

25 Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Bagwnia' le'e na' cui chejle'ele. Milagr ca' de'en babena' len yelə' guac che Xa'anə' chəsə'əlo'en de que le'enə' bsele'e nada'. 26 Na' le'e bito chejle'ele chia' chedə' cui nacle txen len beṇə' ca' chso'onlilažə' nada'. 27 Nombi'a beṇə' ca' chso'onlilaže'e nada' na' lega'aque' choso'ozenague' chia'. 28 Na' nada' chnežjoga'aca'ane' yelə' mban zejlicane, na' cuat yesə'əbiayi'e. Ni to cui no no əca'axaxj lega'aque' lao na'anə'. 29 Xa'anə' bagwleje' lega'aque' par ničh chgüia chyega'aca'ane'. Na' ni to cui no no gaquə əca'axaxj lega'aque' lao na' Xa'anə' chedə' nape' le'ezelaogüe' yelə' chnabia' xen. 30 Nada' na' Xa'anə' tozə can' naquə yičhja'ažda'oto'onə', tozə can' naquə yelə' guac cheto'onə' na' tozə can' chonto'.

31 Nach beṇə' blao che n̄asyon Izrael cheton' gosə'əzi'e yej par yoso'ošiče'ene'en. 32 Na' gož

Jeso'osən' lega'aque': —De'e zan de'e güen bable'ile bena' len yelə' guac che Xa'anə'. ¿Non' de'e ca' babena' chonən par əgwšizə'əle nada' yejən'?

³³ Na' beṇə' blao ca' gwse'e le': —Caguə por ni che bi de'e güen de'en babeno'on əgwšizə'əto' le' yejən', sino por ni che chžia chnito'o Diozən'. Con beṇəchzə le' na' nao' de que naco' Dioz.

³⁴ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e chsedle Xtižə' Diozən' de'en nyoj gan' nan: “Nada' gw-nia' de que le'e nacle ca Dioz.”

³⁵ Na' Xtižə' Diozən' de'en nyojən caguə de'e te cheinə'. Na' lenṇə' nan de que Diozən' gwne' che beṇə' ca' əbnežjue' xtiže'enə' de que gwsa'aque' ca Dioz.

³⁶ Ca naquə Diozən' gwne' zjənaque' ca cuine', çbixçhen' nale de que chžia chnita'a Diozən' de'en gwnia' naca' Xi'ine'? Le'enə' gwleje' nada' par gaquəlena' beṇəchən' na' bsele'e nada' yežlyo nga.

³⁷ Žalə' de'e ca' chona'anə' bito zjənaquən de'en chon Xa'anə', bito šejle'ele chia'. ³⁸ Pero na' de'en zjənaquən de'en chone'enə', cheyalə' šejle'ele de que naca' Xi'ine' la'anə'əczə cui chejle'ele xtiža'anə'. Šə šejle'ele che de'e ca' chona'anə' na' əṇzele de que Xa'anə' zoe' len nada' na' nada' zoa' len le'.

³⁹ Na' de'e yoblə bosə'əsyə' naclən' gaquə ədole'e, pero bito besyə'əželene' naclən' so'one'.

⁴⁰ Na' gwsa'ato' len Jeso'osən' jəsoto' yešla'alə yao Jordannə' gan' gwzo de'e Juannə' antslə catə'an bçhoe' beṇə' nis.

⁴¹ Na' zan beṇə' bda'aque' gan' zoto' par boso'ozenague' xtižə' Jeso'osən' na' gosə'əne' che': —La'anə'əczə de'e Juannə' ni to miḷagr cui bene', yoguə'əlol de'en gwne' che benga naquən de'e li.

⁴² Na' beṇə' zan beṇə' nitə' na' gwso'onlilaž'e Jeso'osən'.

11

Can' goquə catə'an got ben' le Laçh

¹⁻² Na' goquən chacšene to beṇə' Betania beṇə' le Laçh. Betania nan' naquən laž Maria na' Marta, na' lega'aque'enə' zjənaque' beṇə' zan Laçhən'. Maria nga ben' bcuase' set zix̄ ni'a Xancho Jeso'osən' na' bxie' ni'enə' len yišə' yichje'enə'. ³ Na' beṇə' zan Laçhən' bososele'e rson gan' zo Jeso'osən' gwse'ene': —Xanto', be'en chacdo' chei chacšenene'.

⁴ Na' catə' gwneze Jeso'osən' na' gwne': —Yižgüe' che'enə' bito naquən de'e gattecze', sino par əye' Diozən' yelə' bala'anən' chacšenene' na' par nič nada' si'a yelə' bala'an, nada' naca' Xi'in Diozən'.

⁵⁻⁶ Gwde gwneze Jeso'osən' de que chacšene Laçhən', nebega'ane' yechopə ža gan' zoe'enə' la'anə'aczə chaquene' che Martən', che beṇə' bile'enə' na' che Laçhən'. ⁷ Nach gože' neto': —Ləšo'o Jodean' de'e yoblə.

⁸ Nach gožto'one': —Maestr, bi ža na'azən' gwsa'aclačə beṇə' blao che nasyon chechon' yoso'ošiže'e le' yej. ĆEna' de'e yoblə šejo' na'anə'?

⁹ Na' gwna Jeso'osən': —ĆEcaguə šižin orən' naquə težan'? Beṇə' chda teža bito chchegüe'e chedə' la' nye'eni'inə'. ¹⁰ Mas beṇə' chda še'elə chchegüe'e chedə' cuich nye'eni'. Ca'aczə naquən len nada', bito bi bi gaquə chia' žlac cuinə' əžin ža par so'ote' nada'.

11 Gwde gwne' ca' gozne' neto': —Benə' migw checho Lačhən' bagwtase', na' ša'a žjəyesbana'ane'.

12 Na' gožto'one': —Xanto', šə bachtase'enə' goy-acczene'.

13 Jeso'osən' gwne' ca' čhedə' gwņezene' bagot Lačhən', na' neto' bento' xbab de que gwne' ca' čhe bišgalən'. 14 Nach Jeso'osən' gwne' neto' clar: —Bagot Lačhən'. 15 Na' chebeida' cui gwzoa' lao chacšenene', par ničh ņa'a gona' ca šejle'echle čhia'. Le'e šo'o gan' de'enə'.

16 Nach benə' ljuežjto' Tomasən' gože' neto': —Le'e šo'o par ničh len chio'o so'ote' šə bachso'ote' Jeso'osən'.

Tomas na'anə' ben' boso'osi'e Didimo čhedə' naque' benə' cuaš.

Jeso'osən' chosbane' benə' guat ca'

17 Nach gwyejto' len Jeso'osən' Betanian', na' catə' bžinto'onə' gwse' benə' ca' le' de que bagoc tap ža boso'ocuaše'e Lačhən'. 18 Na' Betanian' čhi'in galə'əzə Jerosalennə' ca do gašjə legw. 19 Na' benə' zan benə' Izrael gwlaž čheto' ca' ža' Jerosalennə' besə'əžine' gan' zo Martən' na' Marian' par chso'e lega'aque' yelə' chxenlažə' de'en got benə' zanga'aque'enə'. 20 Nach Martən' catə' gwņezene' bazon əžinto' na' bchoje' bedəšague' neto', na' Marian' bito bchoje' ližga'aque'enə'. 21 Nach Martən' gože' Jeso'osən': —Xana', žalə' gwzo' catə'ən gocšene benə' zana'anə' bito gote' žalə' ca'. 22 Pero la'anə' bagote', nezda' de que Diozən' gone' bitə'ətezə de'en əṇabdo'one'.

²³ Nach gož Jeso'osən' le': —Goban beṇə' zano'onə'.

²⁴ Nach Martən' gože'ene': —Nezda' de que gobane' catə'an yesyə'əban beṇə' guat ca' žan' šo'o fin che yežlyon'.

²⁵ Na' gož Jeso'osən' le': —Nada' chac chosbana' beṇə' guat ca' na' nada' nsa'a yelə' mban zejlicane par beṇə' ca' chso'onlilažə' nada'. De'e na'anə' beṇə' ca' chso'onlilažə' nada' la'anə'əczə sa'ate', de yelə' mban zejlicane čhega'aque'. ²⁶ Na' notə'ətezə beṇə' chso'onlilaže'e nada' zjənapə' yelə' mban zejlicane na' cuat nabia' yelə' gotən' lega'aque'. ¿Echejli'o de'e nga?

²⁷ Na' gože'ene': —Xana', chejli'a de que naco' Xi'in Dioz. Chejli'a de que naco' Cristən' ben' babsele' Diozən' yežlyo nga par gaquəlene' neto'.

Jeso'osən' gwcheže' cho'a ba che Lačən'

²⁸ Beyož gwna Martən' ca' nach beyeje' na' jəyeyeže' Maria bile'enə' žižizə: —Baza' Maestrən' na' chne' le'.

²⁹ Na' Marian' catə' benene' can' gož Martən' le' le'e gwzoža'ate' bide' gan' zoto' len Jeso'osən'. ³⁰ Na' caguə babžinto' lao yežən' ca' orən', nenaguə'əto' gan' bedəšag Martən' neto'. ³¹ Na' beṇə' Jerosalen ca' nitə' len Marian' liže'enə', beṇə' ca' chso'e lega'aque' yelə' chxenlažə', catə' besə'əle'ine' gwza' Marian' nach gosə'ənaogüe'ene' chsa'acquene' cho'a ba na'an zde' zjəcheže'.

³² Na' Marian' catə' ble'e gan' zoto'onə' ble'ine' Jeso'osən', na' bzo xibe' laogüe'enə' na' gože'ene': —Xana', žalə' le' gwzo' nga catə'an chacšene beṇə' zana'anə', bito gote' žalə' ca'.

³³ Na' catə' ble'i Jeso'osən' chbež Marian' na' lečzə chəsə'əbež beṇə' Jerosalen ca' nžague'enə', de'e juisy de'e goquene' na' bžaglaogüe' lo'o yichjla'ažda'ogüe'enə'. ³⁴ Na' gože' lega'aque': —¿Ga əbcuašə'əlene'?

Na' lega'aque' gwse'ene': —Xanto', yo'o na' le'ido'.

³⁵ Na' gwchež Jeso'osən'. ³⁶ Na' gosə'əna beṇə' Jerosalen ca': —Le'e ggüiašc catequən' chaquene' che'.

³⁷ Na' balə beṇə' ca' gosə'əne': —Le' ngan' bene' par nič ble'i beṇə' lchol ca'. ¿Ecui gaquən' žalə' bene' par nič cui gat Lačən'?

Jeso'osən' bosbane' Lačən' ladjo beṇə' guat ca'

³⁸ Na' de'e yoblə de'e juisy de'e goque Jeso'osən' lo'o la'aždaogüe'enə'. Nach yoguə'əto' gwyejto' cho'a ban' len Jeso'osən'. Na' ban' naquən to bloj na' da' to yej cho'inə'. ³⁹ Nach gož Jeso'osən': —Leca'a yejən'.

Na' Mart zan de'e beṇə' guatən' gože'ene': —Xana', bachla' ben' zban, la' bač goc tap ža ṇa'a gote'.

⁴⁰ Na' gož Jeso'osən' le': —Bagwnia' le' šə chonlilažo'o nada' nach šejni'ido' bi zeje ca de'en gwlo'e Diozən' yelə' guac xen che'enə'.

⁴¹ Nach beṇə' ca' gosə'əque'e yejən'. Na' Jeso'osən' gwlis laogüe'en yobalə gwne': —Xa', choxcwleno' babzenago' chia'. ⁴² Nada' nezdə' de que syempr chzenago' chia'. Pero ənia' ca' par nič beṇə' ca' ža' nga se'ejle'e de que len' əbselə'o nada'.

⁴³ Na' beyož gwne' ca' lao orasyonnə', belgüiže' de'e beṇə' guatən' gwne' zižjo gože'ene': —Lač bechoj.

44 Nach *le'e* bechojte *Lachən'*, *zjənccheləyoy* *ni'a* *ne'e* *ca'* *cint* *de* *lachə'* *na'* *to* *bey* *nazjə* *laogüe'enə'*. *Na'* *gož* *Jeso'osən'* *lega'aque'*: —*Le'e* *yozaše'* *lachə'anə'* *na'* *le'e* *gwsane'* *yeyeje'*.

Boso'oxi'e yesə'əzene' Jeso'osən'

45 *Na'* *zan* *benə'* *Jerosalen* *ca'* *benə'* *ca'* *zja'ac* *len* *Marian'* *besə'ələ'ine'* *miłagr* *de'en* *ben* *Jeso'osən'* *na'* *gwso'onlilaže'e* *le'*. 46 *Pero* *bale'* *ja'aque'* *lao* *benə'* *fariseo* *ca'* *jse'eže'* *lega'aque'* *can'* *bene'* *bosbane'* *Lachən'*. 47 *Nach* *bχoz* *əblao* *che* *nasyon* *Izrael* *cheton'* *na'* *benə'* *fariseo* *ca'* *besə'ətobe'* *yoguə'ələl* *benə'* *ca'* *chəsə'anabia'* *nasyon* *cheton'*. *Nach* *boso'oxi'e* *gosə'əne'*: —*¿Naclə* *gonchon'?* *la'* *miłagr* *zannə'* *chon* *benga*. 48 *La'* *šə* *gaquecho* *ljoye'enə'*, *yoguə'* *benə'* *so'onlilaže'e* *le'*, *nach* *da'ac* *benə'* *nasyon* *Roma* *na'* *yoso'ožiaye'e* *yo'odao'* *əblao* *checho* *nga* *na'* *len* *nasyon* *chechon'*.

49 *Entr* *benə'* *golə* *benə'* *blao* *ca'* *toe'* *le* *Caifas* *na'* *naquəche'* *bχoz* *əblao* *ca* *izən'*. *Na'* *gože'* *lega'aque'*: —*Le'e* *caguə* *bi* *nezelen'*. 50 *Nic* *chonle* *xbab* *de* *que* *napən* *chio'o* *cuentən'* *tozə* *ben'* *gotcho* *lgua'a* *cuiayi'* *yoguə'əcho* *len* *nasyon* *checho* *nga*.

51 *Caifasən'* *naquəche'* *bχoz* *əblao* *ca* *izən'* *na'* *caguə* *con* *gwne'* *ca'* *to* *gwłazze'enə'*. *Dioz* *nan'* *bene'* *par* *gwdixjui'e* *de* *que* *so'ote'* *Jeso'osən'* *por* *nasyon* *Izrael* *chetonə'*. 52 *Na'* *caguə* *so'ote'ene'* *par* *nasyon* *cheton'* *na'azənə'*. *Leczə* *so'ote'ene'* *par* *nich* *yoguə'* *benə'* *ca'* *bagwlej* *Diozən'* *par* *əque'e* *ca* *xi'ine'* *gatə'ətezə* *nasyon*, *yesyə'əyaque'* *tozə* *so'elaogüe'ene'*. 53 *Na'* *ža* *na'* *gwzolao* *boso'oxi'e* *naclən'* *so'one'* *par* *so'ote'ene'*.

⁵⁴ Na' de'e nan' bitoch gwda Jeso'osən' zaquə'əlao entr beṇə' gwlaž četo' ca'. Na' gwza'ato' gwyejto' to yež de'en nzi' Efrain, chi'in galə'əzə latjə dašən'. Na' gwzoto' na' len le'.

⁵⁵ Na' lni pascw che neto' beṇə' Izrael bazon baozə. Na' beṇə' zan beṇə' za'ac to to yež ja'aque' Jerosalennə' antslə ze'e galə' lni pascon' par gwso'on cuinga'aque' xi'ilažə' can' na lei četo'onə'. ⁵⁶ Na' besyə'əyilje' Jeso'osən', na' ca nite'e chyo'o yo'odao' əblao četon' gwse'e ljuežje': —¿Bi xbab chontgualē? ¿əgüide' lni nga?

⁵⁷ Gosə'əne' ca' čhedə' bəxoz əblao che nasyon Izrael četon' na' beṇə' fariseo ca' bagwso'one' mendad de que notə'ətezə beṇə' ənezene' gan' zo Jeso'osən' gwzenene' lega'aque' par nič yesə'əzene'ene'.

12

Marian' chgü'e set zix' ni'a Jeso'osən'

¹ Na' xop ža antslə lni pascon', gwyejlento' Jeso'osən' Betanian' gan' zo Lačən' ben' bosbane' ladjo beṇə' guat ca'. ² Na' balə beṇə' Betania ca' boso'osi'ini'e to xše' par Jeso'osən', na' Martən' bdie' de'en güe'ej gwdaoto' len le'. Na' Lačən' chi'e cho'a mesən' txen len Jeso'osən' na' len neto' na' beṇə' ca' yela'. ³ Na' Marian' de tya set zix' che' de'e zaquə'əchgüei na' gwlo'en ni'a Jeso'osən'. Na' bxie' ni'enə' len yišə' yičje'enə'. Na' doxen yo'onə' gwla'achgua ze set zixən' gwlo'e ni'enə'. ⁴ Na' zo Jod Iscariotən', ben' naquə' neto' txen. Le'enə' banaquən əgwdie' Jeso'osən' lao na' beṇə' ca' chəsə'əgue'i le'. Jodən' naque' xi'in to beṇə' le

Simon. Na' Jodən' gwne': ⁵ —¿Bixchen' cui bete'e set zix nga? Zaquə'an do tmil gueyə' gueyoa. Na' mechən' de'en le'ine' chei əgwnežjue'en beṇə' yašə' žalə' ca'.

⁶ Jodən' bene' xbabən' ca' caguə por ni che beyaše'ene' beṇə' yašə' ca' sino por ni che naque' beṇə' bguan. Len' bexe'e mech de'en bchin yogua'ato' na' gwlejlane' mechən'. ⁷ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Ljoye'enə'. Babene' de'en non gonene' nada' žan' əgaša'anə'. ⁸ Ca naquə beṇə' yašə' ca', syempr nitə'acze' len le'e, pero nada' caguə syempr soa' len le'e.

Bxoz əblao ca' boso'oxi'e so'ote' Lačən'

⁹ Na' beṇə' zan beṇə' Izrael gwlaž četon' gwsa'acbe'ine' de que Jeso'osən' zoe' na'. Na' ja'aque', pero caguə por ni che Jeso'os na'azən', sino par besə'əle'ine' Lačən', ben' bosban Jeso'osən' ladjo beṇə' guat ca'. ¹⁰ Na' bxoz əblao che nasyon četon' leczə boso'oxi'e so'ote' len Lačən', ¹¹ čedə' beṇə' zan beṇə' Izrael gwlaž četon' ja'aque' na' gwsə'onlilaže'e Jeso'osən' por ni che le'.

Jeso'osən' beyo'e Jerosalennə'

¹² Na' beteyo gwza'ato' Betanian' len Jeso'osən' na' gwyejto' Jerosalennə'. Na' ca orən' beṇə' zan chəsə'əžag Jerosalennə' beṇə' zja'ac lni pascon'. Na' gosə'ənezene' de que Jeso'osən' yežine' Jerosalennə'. ¹³ Na' de'e na'anə' besə'əchoje' bedəsə'əleze' neto', zjənoxe'e no zin, na' chəsə'əgüe'e be' lban che' chəsə'əne': —Le' naco' Rei che nasyon Izrael čechon', goclenšga neto'. Sošgo' mbalaz le' baza'o nga, babselə' Xancho Diozən' le'.

14 Na' bžel to borrr dao' bia gwžia Jeso'osən' lao zde'. Goc can' nyojczən nan:

15 Le'e ža'ale Jerosalennə' bito žeble.

Le'e ggüiašč baza' Rei chelen' žie' to borrr dao'.

16 Na' neto' disipl che' bito gwyejni'ito' categazə de que goc che' con can' bosozož de'e profet ca' beṇə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'. Gwde gwso'ot beṇə' Jeso'osən' na' Diozən' be'ene' yelə' bala'an xen, na' canan' jəyeza'alažə'to' dižə' ca' zjənyož che' na' gocbe'ito' gwso'one'ene' le' can' nyojənnə'.

17 Beṇə' ca' gwnitə' len Jeso'osən' catə'an bolgüiže' Lačən' na' bosbane'ene' par bechoje' lo'o ban' gwso'e dižə' len beṇə' ca' ža' syodan' can' bene'enə'. 18 De'e na'anə' bedəsə'əleze'ene' chedə' gosə'ənezene' ca' milagr de'en bene'. 19 Na' gosə'əna beṇə' fariseo ca' entr lega'aque': —Bachle'ile cuiczə bi de gonchon'. Yoguə' beṇəchən' zjəsə'ənao le'.

To chopə beṇə' griego gwse'enene' əso'elene' Jeso'osən' dižə'

20 Na' zjəlen balə' beṇə' griego, beṇə' ja'ac lninə' par gwso'elaogüe'e Diozən'. 21 Beṇə' quinga besə'əžine' gan' zo Lip beṇə' Betsaida distrit che Galilean'. Na' gwsa'atə'əyoine' Lipən' gwse'ene': —Gwzi'ixenšga, chene'eto' güe'elento' Jeso'osən' dižə'.

22 Nach gwyej Lipən' jəye' Ndresən'. Nach Ndresən' len Lipən' jəsə'əye' Jeso'osən'. 23 Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Na'a bachžin ža so'ot beṇə' nada' par nič Diozən' goṇe' nada' yelə' bala'an xen. Len' bsele'e nada' golja' beṇəch. 24 De'e li əchnia' le'e, šə to trigon' cui yexinjən catə' əxopən lao yon', chega'aṅczə tozən, pero šə

yexinjən na' yela'an, de'e zan trigon' yeyaquən.
²⁵ Notə'ətezə beṇə' chaquene' gone' par niḥ cui
 ḥi' saque'e o par niḥ cui no so'ot le', be'enan'
 cuiayi'. Na' notə'ətezə beṇə' chsanlažə' cuine' ḥi'
 saque'e o so'ot beṇə' le' por ni ḥia', bade yelə'
 mban zejlicane che'enə'. ²⁶ Na' notə'ətezə beṇə' ch-
 ene'ene' gone' xšina'anə', cheyalə' gonlilaže'e nada'
 na' gwzenague' ḥia'. Na' ga'an soa' na' so ben'
 gon xšina'anə'. Na' beṇə' ca' so'on xšina'anə', Xa'anə'
 güe'e lega'aque' yelə' bala'an.

Jeso'osən' gwduxjue'e de que so'ot beṇə' le'

²⁷ Bachžaglaogua' lo'o yichjla'aždaogua'anə'.
 ¿Echaquele ṇabda' Xa'anə' yosle' nada' lao de'e
 ca' ze'e gaquə ḥia' ṇa'a? Abi. Babida' par niḥ
 gaquəczə ḥia' ca'anə'.

²⁸ Nach bene' orasyonṇə' gwne': —Xa', ben par
 niḥ le' si'icho' yelə' bala'an.

Nach Diozən' ben' zo yoban' gwne' gože'ene':
 —Babena' ca gwxi'a yelə' bala'an, na' ze'e goncha'
 ca si'icha'anṇə'.

²⁹ Beṇə' zan zjənžague' neto' ca orən' na' catə'
 gwse'enene' de'en gwna Diozən', bale' gosə'əne' de
 que gwṇinṇə'. Na' yebale' gosə'əne': —To anglən'
 əgwne le'.

³⁰ Na' Jeso'osən' gože' neto': —Diozən' gwne'
 nada' zižjo caguə par niḥ nada' ənezda' de que
 chzenague' ḥia'anə', sino par niḥ əneze le'enə'.

³¹ Bachžin ža catə' Diozən' əgwnežjue' castigw
 zejlicane che beṇə' ca' cui zjənombia' le'. Na'
 bachžin ža catə' gwxiye'enə' de'en chnabia' beṇə'
 ca' cui zjənombia' Diozən' nit yelə' gwnabia'
 cheinə'. ³² Na' catə' gwso'ote' nada' le'e yag

corozən', gona' par ničh yoguə'əlōl beṇə' bagwlej Diozən' par əsa'aque' xi'ine' so'onlilaže'e nada'.

³³ Na' de'e ngan' gwne' chzejni'ine' neto' de que so'ot beṇə' le' yoso'ode'ene' to le'e yag coroz.

³⁴ Nach balə beṇə' zan ca' ža'anə' gwse'ene': —Neto' babeneto' choso'osed choso'olo'i beṇə' can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən, na' nezeto' nan de que Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon' soe' zejlicane. Na' le' nao' de que Diozən' bsele'e le' goljo' beṇəch. ¿Bixchen' nao' le' de que so'ot beṇə' le' to le'e yag coroz? ¿Ebselə' Diozən' le' goljo' beṇəch?

³⁵ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Nada' za'a par əchgua'a be'eni' lo'o yichjla'aždao' beṇəchən'. Na' yeto term da'ogan' soa' par əgwsed əgwlo'ida' le'e. Le'e šejle' xtiža'anə' žlac ne'e de latjə par ničh cui cuiayi'ile zejlicane. Beṇə' ca' cui chse'ejle'e xtiža'anə' bito chsa'acbe'ine' de que yesə'əbiayi'e. Zjənaque' ca to beṇə' chda gan' naquə žčhol' na' bito chache'ine' gan' chde'. ³⁶ Le'e gonlilažə' nada' na'a žlac ne'e de latjə par ničh šo'o be'eni' chian' lo'o yichjla'ažda'olen' na' par ničh əgwnežjwle be'eni' che yeziquə'əchlə beṇə'. Gwde gwna Jeso'osən' ca' beze'e bocuaše'ene' lega'aque'.

Zan beṇə' Izrael ca' bito gwso'onlilaže'e Jeso'osən'

³⁷ La'anə'əczə besə'əle'i beṇə' Izrael gwlaž cheton' ben Jeso'osən' zan milagr, casi yogue'e bito gwso'onlilaže'ene'. ³⁸ Na' de'en goc ca' goc complir can' bzoj de'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana', nan:

Xanto', casi notono no choso'ozenag dižə' de'en chyixjue'eto'onə'.

Na' casi notono chsa'acbe'i de que babesə'əle'ine' blo'o yelə' guac chio'onə'.

³⁹ Bito goquə se'ejle'e, chedə' chac chega'aque' can' na yeto de'en bzoj de'e profet Isaiazən', nan:

⁴⁰ Diozən' babene' par nich nažjo yichjla'aždao' beṇə' quinga na' par nich zjənaque' beṇə' godenag.

Babene' par nich chəsə'əle'ine' pero cabi chsa'acbe'ine' bi zejen de'en chəsə'əle'ine'enə',

na' chse'enene' pero bito chse'ejni'ine' bi zejen de'en chse'enene'enə'.

Gosyə'ədinjljei xtələ'əga'aque'enə na' gwso'elje' latjə yocobə Diozən' yichjla'ažda'oga'aque'enə' žalə' chse'ejni'ine'en na' žalə' chsa'acbe'ine' bi zejen.

⁴¹ De'e quinga gwna de'e profet Isaiazən' chedə' ble'ine' yelə' chey che'eni' che Jeso'osən' na' be'e dižə' che'.

⁴² La'anə'əczə beṇə' zanch lao nasyon Izrael cheton' bito gwse'ejle'e che Jeso'osən', bia'aczə zane' gwso'onlilaže'ene', na' len no beṇə' gwnabia' cheto' ca'. Pero na' bito gwso'e dižə' de que chso'onlilaže'ene' chedə' besə'əžebe' cabich əso'e beṇə' fariseo ca' latjə par so'e lo'o yo'oda'onə'.

⁴³ Gwse'enchene' so'e beṇachən' lega'aque' yelə' bala'an cle ca so'one' ca güe' Diozən' lega'aque' yelə' bala'an.

Xtižə' Jeso'osən' zjənaquən de'e žialao xen

⁴⁴ Na' Jeso'osən' gwne' zižjo gože' lega'aque': —Beṇə' ca' chso'onlilažə' nada' caguə nadə'əzan' chso'onlilaže'e sino lenczə Xa'anə' ben' əbselə' nada'. ⁴⁵ Ben' chle'i nada' leczə chle'ine' Xa'anə'

ben' bsełə' nada'. ⁴⁶ Nada' za'a yežlyo nga par nič chgua'a be'eni' lo'o yichjla'aždao' beṇə' ca' chso'onlilažə' nada'. Chgua'a be'eni' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' par nič cuich so'ontezə so'one' de'e malən'. ⁴⁷ Na' notə'ətezə beṇə' chse'ene xtiža'anə' na' bito choso'ozenague' chei caguə nada' choglaogua'an chega'aque' de que zjənapə' dolə, chedə' bito za'a yežlyo nga par nič choglaogua'an che beṇəchən' de que zjənapə' dolə' sino par nič gona' ca cui žjəya'aque' lao yi' gabilən' šə so'onlilaže'e nada'. ⁴⁸ Xtiža'anə' de'en babi'a len lega'aque' choglaon chega'aque' de que zjənapə' dolə' chedə' bito chse'ejle'e chia' na' nic choso'ozenague' che xtiža'anə'. Choglaon chega'aque' de que zjənapə' dolə' catə' əžin ža šo'o fin che yežlyon'. ⁴⁹ Dižə' de'en babi'anə' bito bi'an de'e bia'azəlaža'a. Xa'anə' bsele'e nada' na' le'enə' none' mendad bin' cheyalə' nia' na' bin' əgwsed əgwlo'ida' beṇə'. ⁵⁰ Na' notə'ətezə beṇə' yoso'ozenag che xtižə' Xa'anə' de'en none' mendad cho'elena' beṇəchən', əgwnežjue' yelə' mban zejlicane chega'aque'. De'e na'anə' cho'elena' le'e dižə' con can' bagwna Xa'anə'.

13

Gwdib Jeso'osən' ni'a disipl che' ca'

¹ Na' ca naquə Jeso'osən', bedote chaquene' che neto' chonlilažə'əto' le' yežlyo nga. Na' nezene' de que bachžin ža yeze'e yežlyo nga par yeyeje' gan' zo Xe'enə'. De'e na'anə' catə' ze'e za'alə lni pascon' blo'ichene' neto' can' lechgualə chaquene' cheto'.

² Na' bach gwlo'o gwxiye'enə' xbabən' lo'o yichjla'aždao' Jod Iscariot xi'in Simonṇə' par

əgwɔdie' Jeso'osən' lao na' beŋə' contr che' ca'. ³ Na' neze Jeso'osən' de que Xe'enə' babene' par ničh nape' le'ezelaogüe yelə' chnabia' xen, na' nezene' de que gan' zo Dioz nan' gwze'e na' gan' zo Dioz nan' yeyeje'. ⁴ Na' lao chaoto' xše'enə' Jeso'osən' gwzože'e na' gwcua'a xadon che'enə' na' gwxi'e to lachə' na' bcheje'en lsine'enə'. ⁵ Nach gwxi'e nisən' gwde'en to lo'o ša' na' gwzolaogüe' gwdibe' ni'ato'onə' ca to mos. Na' bosbiže' ni'ato'onə' len lachən' de'e nchej lsine'enə'.

⁶ Na' catə' bžine' gan' chi' Simon Bedən', Bedən' gože' le': —Xana' žale' chibo' ni'anə'?

⁷ Na' gož Jeso'osən' le': —De'e nga chona' cabi chejni'ido'on ŋa'a, pero gwyejni'ido'on telə.

⁸ Na' gož Bedən' le': —Le' cuat chibo' ni'anə'.

Na' Jeso'osən' gože'ene': —Šə cui ga'a chiba' le' caguə leno' nada'anə'.

⁹ Na' Bedən' gože'ene': —Xana' caguə ni'a na'azən', sino doxencza'.

¹⁰ Nach gož Jeso'osən' le': —Beŋə' nošə' nazjə, ni'e na'azə chyažje chibe', la' banaquəczə doxen cuerp che'enə' xi'ilažə'. Ca naquə le'e ža, naquəczle xi'ilažə' la'anə'əczə caguə yoguə'əle.

¹¹ Jeso'osən' nezene' non' əgwde le' lao na' beŋə' contr che' ca', na' de'e na'anə' gwne': “Caguə yoguə'əle nacle xi'ilažə'”, na' zejen caguə yoguə'əto' naquəto' beŋə' la'aždao' xi'ilažə'.

¹² Na' catə' beyož gwdibe' ni'ato'onə', na' beyaz xadon che'enə' na' bebi'e de'e yoblə cho'a mesən'. Na' gože' neto': —žEchejni'ile bi zejen de'en babena' len le'e? ¹³ De'e nga zejen. Le'e nsi'ile nada' Maestr na' Xanle, na' güenczən' nale chedə' can'

naca'. ¹⁴ Na' nada' naca' Xanlen' na' nactia' Maestr chelen' bagwdiba' ni'alen' ca to mos, de'e na'anə le'e leczə cheyalə' gaquəlen ljuēžjle ca to mos. ¹⁵ Bagwdiba' ni'alen' parzə nič gwlo'ida' le'e de que cheyalə' gonle can' babena'anə'. ¹⁶ De'e li əchnia' le'e notə'ətezə mos bito naque' blaoch ca xane'enə', ni ben' chej mendadən' cui naque' blaoch ca ben' chselə' le'. ¹⁷ Šə chejni'ile de'e quinga na' gonle can' nia'anə', nachən' sole mbalaz.

¹⁸ Caguə nia' ca' che yoguə'əlen'. Nada' nezda' nac naquə yichjda'aždao' le'e bagwleja' par nacle disipl čhia'. Pero na' gwleja' le'e par nič gaquə complir can' na Xtizə' Diozən' de'en nyojən nan: "Be'en gwdaolena' txen bablej bšošje' nada'." ¹⁹ Nada' əchnia' le'e de'e nga na'a antslə cuinə' gaquən, par nič catə' gaquən šejle'ele de que nada' naca' ben' bagwnia' le'e. ²⁰ De'e li əchnia' le'e ben' cho'elao' notə'ətezə beṇə' əchselə'a, nada'anə' cho'elaogüe'e. Na' ben' cho'elao' nada', ben' əbselə' nada' na'anə' cho'elaogüe'e.

Jeso'osən' be'e dižə' che ben' naquən əgwde le' lao na' beṇə' ca' chəsə'əgue'i le'

²¹ Beyož gwna Jeso'osən' de'e ca' bachžaglaogüe' lo'o yichjla'aždaogüe'enə', na' gwne' clar: —De'e li əchnia' le'e de que to le'e əgwdele nada' lao na' beṇe' ca' chəsə'əgue'i nada'.

²² Nach neto' bgüia lao ljuēžjto' chaqueto' noto' čhein' ne' ca'. ²³ Nach nada' chi'a cuite'enə' čhedə' čacchgüeine' čhia'. ²⁴ Na' Bedən' bene' señy len nada' par nič gwṇabda' Jeso'osən' no čhein' gwne' ca'. ²⁵ Nach bgüiga'a bao goža' Jeso'osən': —Xana', ħnon'?

²⁶ Nach gož Jeso'osən' nada': —Be'en əgwnežjua' to pedas yetən' catə' bablo'oja'an xojən', le'enə'.

Nach blo'oje' yetən' xojən' na' bnežjue'en Jod Iscariot xi'in Simonnə'. ²⁷ Na' beyož bnežjue' Jodən' yetən' le'e gwyo'o gwyazte Satanasən' de'en chnabia' de xio' ca' lo'o yichjla'aždao' Jodən'. Nach Jeso'osən' gože'ene': —De'en gono'onə' benən lgüegwzə.

²⁸ Na' ni to neto' ža'ato'onə' cui gwyejni'ito' bixchen' gože' le' ca'. ²⁹ Jodən' noxe'e bols mechən' na' de'e na'anə' baləto' bento' xbab de que Jeso'osən' gože' le' šeje' žjəxi'e de'e chyažjeto' lao lnin' o de que cheyalə' əgwnežjue' latə' mechən' beṇə' yašə' ca'. ³⁰ Na' catə' beyož gwdao Jodən' pedas yetən' de'en bnežjw Jeso'osən' le', le'e bchojte'. Na' ca orən' bagol.

To de'e cobə de'e non Jeso'osən' mendad goncho

³¹ Na' gwde bchoj Jodən' Jeso'osən' gwne': —Diozən' bsele'e nada' golja' beṇəch, na' ṇa'a so'ot beṇə' nada' na' gone' nada' yelə' bala'an xen. Na' leczə Diozən' si'e yelə' bala'an xen ca de'en gaquə chia'. ³² Na' ca naquə Diozən' si'e yelə' bala'an ca de'en gaquə chia', leczə le'enə' gone' nada' yelə' bala'an, na' le'e solaote gone' nada' yelə' bala'annə' ṇa'a. ³³ Xi'in daogua'a, yešlož da'ogan' soa' len le'e. Na' yeyilje nada', na' can' goža' beṇə' blao che ṇasyon Izrael chechon', leczə can' əchnia' le'e ṇa'a de que gan' yeya'a bito gaquə sa'alenle nada'. ³⁴ Nach to de'e cobə chona' mendad gonle, de que gaque che ljuežjle tole yetole can' chacda' chele, leczə can' le'e gaque che ljuežjle tole yetole. ³⁵ Na'

yesə'əneze yoguə'əlo| beṇə' de que nacle disipl chia'
šə gaquəle che l̄juežjle tole yetole.

*Jeso'osən' ne' de que Bedən' cui chebe' de que
nombi'ene'*

³⁶ Na' gož Bedən' le': —Xana', ĳgan' yeyejo'?

Na' gož Jeso'osən' le': —Gan' yeya'a bito gaquə
denaogo' nada' na'a, pero telə denaogo'.

³⁷ Na' gož Bedən' le': —Xana' ĳbixchen' cui gaquə
denaogua' le' na'a? Gwsanlažə' cuina' so'ot beṇə'
nada' laogüe de'en chacda' chio' šə chonclən byen.

³⁸ Na' gož Jeso'osən' le': —ĳEchacdo' gwsanlažə'
cuino' so'ot beṇə' le' laogüe de'en chacdo' chia'?
De'e li əchnia' le' de que bito cuež lecon' antslə ze'e
gaquə šon las cui chchebo' de que nombi'o nada'.

14

*Beṇə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' zjanombi'e Xe'
Diozən'*

¹ Bito gaquəžejlažə'əle chia' nada'. Legonlilažə'
Diozən', na' leczə legonlilažə' nada'. ² Gan' zo
Xa' Diozən' naquən ca to yo'o xen gan' ža' de'e
zan quart. Gwnia' le' žalə' cui bi quart de par
le'e. Na' yeya'a žjəyeyenšaogua'a quart par to tole.

³ Na' catə'en babeyož jəyeyenšaogua'a quart chelen',
yida' yetši'i na' yechi'a le'e socho txen par niçh
gan' soa' na' so le'e. ⁴ Banombi'ale gan' yeya'a na'
banezele naquən' gonle par yeda'acle na'.

⁵ Na' gož Tomasən' le': —Xanto', bito nezetə' gan'
yeyejo'. ĳNa' nacxa gaquən' ənezetə' nac gonto' par
yela'ato' na'?

⁶ Jeso'osən' gože'ene': —De'en cheyalə' gonle
gonlilažə'əle nada' par niçh yežinle gan' zo Xa'anə'.

Nada' nezdā' na' chzejni'ida' yoguə'əloł de'en naquə de'e li che Diozən'. Na' nada' nsa'a yelə' mban zejlicane par beṇə' ca' chso'onlilažə' nada'. Ni to cono yežin gan' zo Xa'anə' šə cui gonlilaže'e nada'. ⁷ Žalə' nombi'ayanə'əle nada', lente Xa'anə' nombi'ale žalə' ca'. Na' dezd ṇa'a banombi'alene' na' bable'ilene'.

⁸ Na' gož Lipən' le': —Ben par ničh le'ito' Xa'onə'. Lezən de'en chene'eto'.

⁹ Jeso'osən' gože'ene': —Lip, sša xen bagwzoa' len le'e, ĵəna' cuiṇə' gombi'o nada'anə'? Notə'ətezə beṇə' bable'i nada' lenczə Xa'anə' bable'ine'. ĵBixchen' nao' gona' par ničh le'ile Xa'anə'? ¹⁰ ĵEcui chejli'o de que nada' zoa' len Xa'anə' na' Xa'anə' zoe' len nada'? Dižə' quinga cho'a nada', caguə cho'an de'e bia'azəlažə'anə'. Xa' na'anə' zoe' len nada' na' len' chone' par ničh cho'a dižə' quinga na' chona' yoguə'əloł de'en chona'. ¹¹ Le'e šejle' chia' ca de'en əṇia' de que zoa' len Xa'anə' na' le' zoe' len nada'. Na' šə cui chejle'ele xtižə'anə', le'e šejle' chia' por ni che de'en bable'ile chona'anə'. ¹² De'e li əchnia' le'e ben' chonlilažə' nada', ca de'e ca' chona' leczə gone'en. Na' de'e zaquə'əch ca de'e ca' gone' chedə' nada' yeya'a gan' zo Xa'anə'. ¹³ Na' yoguə' de'e əṇabele Xa'anə' gona' laogüe de'en chonlilažə'əle nada', gona'an par ničh Xa'anə' si'e yelə' bala'aṇ ca de'en gona' naca' Xi'ine'. ¹⁴ Bitə'ətezə de'e əṇable gona' por ni che de'en chonlilažə'əle nada', nada' gona'an.

Jeso'osən' bene' lyebe sele'e Spirit che Diozən'

¹⁵ Šə chaquele chia' cheyalə' gonle can' nona' mendad gonle. ¹⁶ Na' ṇabda' Xa'anə' par əsele'e

Spirit che'enə' len le'e par gaquəlenən le'e can' babena' nada'. Na' son len le'e zejlicane. Spirit che Diozən' əgwzejni'in le'e de'en naquə de'e li. ¹⁷ Beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən' bito chso'elaogüe'e Spiritən' chedə' bito chesə'əle'ine'en na' nic zjənombi'en. Pero le'e nombi'alen chedə' zon len le'e na'a na' gwžin ža catə' son lo'o la'ažda'olen'. ¹⁸ Bito gwcua'ana'a le'e ca gozebə. Güida' yeto nga gan' zole. ¹⁹ Na' yešlož da'ozə na' beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən' cabich yesə'əle'ine' nada', pero le'e gwle'ile nada'. Na' laogüe de'en zoa' nsa'a yelə' mban zejlicane che beṇə' chso'onlilažə' nada', de'e na'anə' le'e sole zejlicane. ²⁰ Na' catə' əžin ža la' Spirit che Diozən' son lo'o la'ažda'olen' canan' ənezele de que nada' zoa' len Xa'anə', na' le'e zole len nada', na' nada' zoa' len le'e. ²¹ Ben' neze can' nona' mendad na' chone' can' əni'anə', bena'an chaque chia'. Na' ben' chaque chia' lecžə chaque Xa'anə' che', na' gwzochcza' gaquəda' che' na' gona' par nič ənezene' de que zotežə zoa' len le'.

²² Na' Jodən' pero caguə Jod Iscariotən' gože' le': —Xanto' žbixčhen' gono' par nič neto' le'icheto' le' na' cui gono' par nič beṇə' yoblə yesə'əle'ichene' le'?

²³ Na' Jeso'osən' gože'ene': —Le'e chaquele chia' chzenagle xtiža'anə'. Na' Xa'anə' lecžə chaquene' chele na' neto' desoto' len le'e. ²⁴ Beṇə' ca' cui chsa'aque chia' bito choso'ozenague' xtiža'anə'. Dižə' de'en chenele ənia' le'e, caguə cho'an de'e bia'azəlaža'anə', sino cho'a dižə' de'en chene'e Xa'anə' ben' əbselə' nada'.

²⁵ De'e quinga bagwnia' le'e žlac ne'e zoa' len le'e.

²⁶ Na' X̄a'anə' əsele'e Spirit che'enə' son lo'o la'aždao' le'e chonlilažə'əle nada' niç gaquəlenən le'e. Na' Spiritən' əgwzejni'in le'e yoguə'əloł de'en cheyalə' ənezele na' gonən ca žjəyeza'alažə'əle yoguə'əloł de'en bagwnia' le'e.

²⁷ Chona' par niç so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' ca binlo zo chbeza' len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'aždaogua'anə'. Nada' chona' ca zo chbezəchle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' cle ca chso'on beṇačən' par so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. Bito gaquəžejlažə'əle, nic žeble.

²⁸ Babenele can' bagwnia' de que yeya'a gan' zo X̄a'anə', na' de que yida' de'e yoblə gan' zolen'. Žalə' chaquele chia' can' cheyalə'ənə', gobeile de'en yeya'a, chedə' X̄a'anə' zaquə'əche' ca nada'. ²⁹ Na'a ža bagwnia' le'e de'e ca' antslə cuiṇə' sa'acquən par niç catə' sa'acquən šejle'ele de que naca' ben' bagwnia' le'e.

³⁰ Bitoch gua'a dižə' zan len le'e chedə' baza' gwxiye' de'en chnabia' beṇə' ca' cui chso'onlilažə' nada' na' tiləlenən nada'. Pero bito soin nada'.

³¹ Chona' con can' non X̄a'anə' mendad par niç əneze beṇačən' de que chacda' che X̄a'anə'. Na'a ža lešo'o šejəchcho.

15

Jeso'osən' gwxaquə'əlebene' ca to yag oba

¹ Nada' gwxaquə'əlebəda' ca to yag oba de'en naquə le'ezelaogüe yag zaque'e. X̄a'anə' gwxaquə'əlebene' ca ben' chonš'i' yaguən'. ² Na' le'e chonlilažə'əle nada' gwxaquə'əlebele ca xozə'

yaguən'. To to xoze'e ca' cui bi frot chbian, chchogue'en. Na' to to xoze'e ca' de'e chəsə'əbia frot, chpe'en par niçh chbiachən frot zanch. ³ Can' banaquə yichjla'ažda'olen' chedə' chzenagle xtiža'anə' de'en babi'a len le'e. ⁴ Lesotezə leso len nada' par niçh nada' gaquə sotezə soa' len le'e. Ca che xozə' yag frotən', bito bi frot cuian to gwlażzen šə cui zon nca'an le'e yaguən', can' naquən len le'e, bito gaquə gonle de'en chazlažə' Diozən' šə cui sotezə sole len nada'.

⁵ De'e yoblə əhia' de que nada' gwxaquə'əlebəda' ca yag oban' na' le'e ca xoze'enə'. Notə'ətezle šə zotezə zole len nada' na' nada' zotezə zoa' len le'e, gonchguale de'en chazlažə' Diozən'. Pero cuiczə gac gonle de'en chazlaže'enə' to gwlażle. ⁶ Benə' cui zotezə zo len nada' əhoje' ca'alə, ca che xozə' yag oban' de'e ca' chchog ben' chonši'i yaguən' na' chəsə'əbižən. Nach chtobe'en chade'en yi' par chse'eyən.

⁷ Šə le'e zotezə zole len nada' na' šə yo'o yichjle xtiža'anə' do tyempte, bitə'ətezə de'e chene'ele ənable len orasyonnə' de'e si'iczlenə'. ⁸ Yelə' bala'an chzi' Xa'anə' catə'ən chonchguale can' chazlaže'enə', na' bach chlo'ele de que chonlilažə'əle nada' na' chzenagle chia' can' cheyalə' gonle šə bachonchguale de'en chazlaže'enə'. ⁹ Ca Xa'anə' chaquene' chia', leczə ca' nada' bachacda' chele. Le'e so legon ca gacbe'ile de que chacda' chele. ¹⁰ Šə chonle can' nona' mendadən', nachən' gacbe'ile de que chacda' chele, ca nada' chona' can' non Xa'anə' mendadən' na' chacbe'ida' de que chaquene' chia'.

¹¹ Bagwnia' le'e ca' par niçh sole mbalaz ca mbalazən' zoa' nada'. Che'enda' sole mbalaz juisy.

12 De'e nga chona' mendad gonle, gaquele che ljuežjle tole yetole can' chacda' chele. 13 Notono nla' beṇə' chaquechene' che ljuežje' mazəchlə can' chaque ben' chsanlažə' cuine' so'ot beṇə' le' par gaquəlene' beṇə' migw che' ca'. 14 Le'e nacle migw chia' šə chonle can' nona' mendadən'. 15 Bitoch ənia' le'e mos chia' chedə' beṇə' zjənaquə mos bito zjənezene' bi chon xanga'aque'enə'. Bania' le' migw chia', chedə' yoguə'əloḷ de'e ca' babenda' gwna Xa'anə' babzejni'ida'an le'e. 16 Caguə le'e gwlejele nada' par naca' Xanle. Nada' bagwleja' le'e par chonlilažə'əle nada'. Na' chsela'a le'e par nič šejəchle gonchguale can' chazlažə' Xa'anə' na' caguə de'e te che de'e ca' gonlen'. Na' šə gonle can' chazlaže'enə', yoguə'əloḷ de'en ənabele Xa'anə' laogüe de'en chonlilažə'əle nada', gone'en. 17 De'e nga de'en chona' mendad gonle, de que gaquele che ljuežjle tole yetole.

Beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən' chəsə'əgue'ine' beṇə' ca' choso'ozenag che Jeso'osən'

18 Bito yebanele de'en chəsə'əgue'i beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən' le'e. Legon xbab de que zgua'atec nadan' besə'əgue'ine' antslə ca le'e. 19 Žalə' nacle txen len beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən', gwsa'aque'ine' chele can' chsa'aque'ine' che beṇə' ca' zjənaque' txen. Nada' bagwleja' le'e par naole nada', na' bitoch nacle txen len beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən', na' de'e na'anə' chəsə'əgue'ine' le'e. 20 Le'e žjsa'alažə' de'en bagwnia' le'e: “Notə'ətezə mos bito naque' blaoch ca xane'enə'.” Can' baboso'olagzejə boso'olagzide' nada', leczə can' yoso'olagzejə yoso'olagzide' le'e.

Žalə' boso'ozenague' xtiž'a'anə', leczə gosə'əzenague' xtižə'əlen'. ²¹ Na' yoguə' de'e ca' so'one' len le'e čhedə' le'e chonlilažə'əle nada' na' lega'aque' bito zjənombi'e Xa'anə' ben' bselə' nada'.

²² Žalə' nada' cui bida', na' žalə' cui bia'a dižə' len lega'aque', bito zjənape' dolə' ca naquən' chəsə'əgue'ine' nada'. Na' ŋa'a cuiczə bi de bi yoso'ode'ine' par yesə'əne' cui bi dolə' zjənape'.

²³ Ben' chgue'ī nada', lenczə Xa' nan' chgue'ine'.

²⁴ Žalə' cui bena' entr lega'aque' milagr de'e cuiŋə' gon ni to beŋə' yoblə, bito zjənape' dolə' ca naquən' chəsə'əgue'ine' nada'. Pero ŋa'a babesə'əle'ine' de'e ca' chona' na' bia'aczə chəsə'əgue'ine' nada' na' len Xa'anə'. ²⁵ Pero na' chac ca' par ničh chac complir can' na Xtižə' Diozən' gan' nyojən nan: "Besə'əgue'ine' nada' sin cui bi bi de'e mal bena'."

²⁶ Bagwnia' le'e de que selə'a Spirit che Xa' Diozən' par gaquəlenən le'e na' par əgwzejni'in le'e de'en naquə de'e li. Spiritən' sa'an gan' zo Xa'anə' la' selə'an par güe'en xtiž'a'anə'. ²⁷ Na' leczə ca' le'e güe'ele xtiž'a'anə', čhedə' bagwzole len nada' dezd catə'an gwzolaο chyixjui'a xtižə' Xa' Diozən'.

16

¹ Bagwnia' le'e de'e ca' par ničh cui yebiguə'əle gosxanlə.

² Yesyə'əbeje' le'e lo'o yo'odaο' čhega'aque' ca'. Na' bazon əžin ža catə' notə'atezə beŋə' se'enene' so'ote' le'e so'one' xbab yebei Diozən' lega'aque' de'en so'one' ca'. ³ So'one' ca' len le'e čhedə' cui zjənombi'e Xa'anə' na' ni nada' cui zjənombi'e. ⁴ Na' bagwnia' le'e ca' par ničh catə' əžin ža gac ca' žjəsə'alažə'əle de que bagwnia' le'e can' gaquən.

De'e chon Spirit che Diozən'

Catə'an gwleja' le'e par nacle disipl chia' bito gw-
 nia' le'e yoguə' de'e ca' gac chele, chedə' gwneзда'
 socha' len le'e. ⁵ Na' la'aṇə'əczə yeya'a ṇa'a
 gan' zo Xa'anə' ben' əbselə' nada', ni tole cui
 chṇabele nada' bi zejen de'en yeya'anə'. ⁶ Na'
 de'en bagwnia' le'e de'e ca' bachacchgüeile lo'o
 la'ažda'olen'. ⁷ Pero de'e li əchnia' le'e napən le'e
 cuent yeya'a, la' šə cui yeya'a Spirit che Diozən'
 de'en gaquəlen le'e bito yedəson lo'o la'ažda'olen'.
 Na' de'en yeya'anə' əselə'an len le'e. ⁸ Na' catə'əch
 yidə'an əgwzejni'in beṇachən' de que zjənapə' dolə',
 əgwzejni'in lega'aque' de que naca' le'ezelaogüe beṇə'
 güen, na' əgwzejni'in lega'aque' de que gatə' castigw
 zejlicane che notə'ətezə beṇə' cui choso'ozenag
 chia'. ⁹ Egwzejni'in lega'aque' de que zjənapə'
 dolə' de'en cui chso'onlilaže'e nada'. ¹⁰ Egwzejni'in
 lega'aque' de que naca' le'ezelaogüe beṇə' güen
 chedə' yeya'a gan' zo Xa'anə' na' bitoch le'ile nada'.
¹¹ Na' əgwzejni'in lega'aque' de que gatə' castigw
 zejlicane che notə'ətezə beṇə' cui choso'ozenag
 chia', chedə' gwxiye' de'en chnabia' beṇə' ca' cui
 zjənombia' Diozən' banchoglaon chei de que si'in
 castigw zejlicane.

¹² Nedech de'e zan de'e əṇia' le'e, pero zdebə
 naquən ṇa'a par šejni'ilen. ¹³ Pero catə' yedəso
 Spirit che Diozən' lo'o la'ažda'olen' par əgwzejni'in
 le'e de'en naquə de'e li, əgwsed əgwlo'in le'e
 yoguə'əlöl de'en cheyalə' əṇezele chia' nada'. Bito
 güe'en dižə' de'e bia'azəlaže'i sino güe'en bitə'ətezə
 dižə' de'en chzene Xa'anə' len na' chixjue'in le'e
 biquə' de'e ze'e za'ac. ¹⁴ Goṇən nada' yelə' bala'an,

chedə' əgwzejni'in le'e chia' nada'. ¹⁵ Xa'anə' babene' ca nezda' yoguə'əlo' de'en nezene' na' de'e na'anə' gwnia' de que Spirit che'enə' əgwzejni'in le'e de'e ca' nezda'.

Jeso'osən' gože' disipl che' ca' de que nite'e trist to tyemp dao' na' techlə yesyə'əbeine'

¹⁶ Yeto tyemp dao' le'e bitoch le'ile nada'. Na' techlə yeto tyemp dao' yoblə na' yezle'ile nada' nach yeya'a gan' zo Xa'anə'.

¹⁷ Na' balə neto' disipl che' gož ljuežjto': —¿Bi zejen de'e nga che'e chio'o de que yeto tyemp da'ozə na' bitoch le'ichone' na' de que techlə yeto tyemp dao' yoblə na' yezle'ichone'? ¿Na' bi zejen de'en ne' yeyeje' gan' zo Xe'enə'? ¹⁸ ¿Bi zejen de'en ne' yeto tyemp da'ozə ža? Cuili bixchen' ne' ca'.

¹⁹ Na' goche'i Jeso'osən' de que chene'eto' nabeto'one' bi zejennə', na' gože' neto': —¿Ede'e ngan' de'en chnabe ljuežjle? ¿Echene'ele ənezele bi zejen ca de'en gwnia' le'e de que yeto tyemp da'ozə na' bitoch le'ile nada', na' techlə yeto tyemp dao' yoblə na' yezle'ile nada'? ²⁰ De'e li chnia' le'e de que bazon cuežle na' yegüine'ele na' benə' ca' cui zjanombia' Diozən' yesyə'əbeine'. Yeyašə'əlažə'əle pero con to tyemp da'ozən' na' techlə yebeile. ²¹ Šə catə' chzan to no'olə, chžaglaogüe' lao chaque' bes che yelə' sannə'. Pero na' catə' bagoljə bda'onə' bitoch chone' xbab che de'en bžaglaogüe'enə' de'e tant chebeine' de que bagoljə yeto benəch yežlyo nga. ²² Leczə can' len le'e, na'a sole trist, pero catə' yežagcho de'e yoblə cana' yebeile lo'o la'azda'olen'. Na' ni to cono yeca'a yelə' chebei chelen'.

²³ Na' catə' babžin ža soa' gan' zo Xa'anə' de'e yoblə bito yažjele bi ənable gona' par le'e. De'e li əchnia' le'e bitə'ətezə de'e ənabele Xa'anə' laogüe de'en chonlilažə'əle nada', gone'en par le'e. ²⁴ Xte na'a cuiczə bi ne'e nabele Xa'anə' ye'elene' de que chnablen por ni che de'en chonlilažə'əle nada'. Na' na'a lenabe Xa'anə' bi de'en ənabelene' ye'elene' ca', na' gone' can' ənabelene' par nič sole mbalaz juisy.

Jesocristən' babene' par nič gwxiye'enə' cuich nabia'an chio'o

²⁵ De'e zan de'e ca' bagwnia' le'e babzejni'ida'an len jempl. Ežin žan' catə' bitoch əgwzejni'ida' le'e len jempl sino clar chixjue'ida' le'e che Xa'anə'.

²⁶ Na' catə' babžin ža soa' gan' zo Xa'anə' de'e yoblə, cana'ach ənabele Xa'anə' bi de'en ənabelene' ye'elene' de que chnablen por ni che de'en chonlilažə'əle nada'. Na' bito ənia' le'e de que nada' naba' lao Xa'anə' par nič gaquəlene' le'e.

²⁷ Cuinczə Xa'anə' chaquene' chele por ni che de'en bachaquele chia' na' de'en bachejle'ele de que gwza'a gan' zoe'enə'. ²⁸ Gan' zo Xa'anə' gwza'a babida' yežlyo nga. Na' na'a yeza'a yežlyo nga na' yeya'a gan' zo Xa'anə'.

²⁹ Na' neto' disipl che' gožto'one': —Na'a cho'o dižə'an clar. Bito cho'o dižə' len jempl de'e cui chejni'ito'. ³⁰ Na' chache'ito' de que nez nle'ido' xbab che beŋachən'. Bito chyažjdo' no əna le' bin' chse'ene'ene' yesə'ənezene'. De'e na'anə' chejle'eto' de que gwza'o gan' zo Diozən'.

³¹ Na' gwna Jeso'osən' neto': —ĴEna'a chejle'ele ža? ³² Gwžin or na' na'a baza'an catə' gasə'əlasle. To tole ca'ale xnez che chele na' əgwcua'anle

toza'. Pero caguə zoa' toza'anə' chedə' Xa'anə' zoe' len nada'. ³³ Bagwnia' le'e ca' par nič so cuezle binlo len xbab de'e yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' laogüe de'en chonlilažə'əle nada'. Yežlyo nga či' saquə'əle, pero bito žeble, nada' babena' par nič gwxiye'enə' cuich nabia'an le'e.

17

Jeso'osən' bene' orasyon par nič gaqualen Diozən' disipl che' ca'

¹ Gwde gwna Jeso'osən' ca', bgüie' yobalə na' gwne': —Xa', babžin or par gaquə chia' can' babžio' bia' gaquə. Ben nada' yelə bala'an par nič leczə ca' nada' gona' le' yelə' bala'an, nadan' naca' Xi'ino'. ² Babeno' nada' yelə' chnabia' lao yoguə' benač par nič chnežjua' yelə' mban zejlicane che yoguə'əlol noquə' benə' ca' bagwlejo' par chso'onlilaže'e nada'. ³ Na' benə' ca' zjənapə yelə' mban zejlicanen' zjənombi'e le' ca tozon' zaco'o par güe'ela'oto', na' leczə zjənombi'e nada' Jesocrist ben' əbselo'onə'.

⁴ Babena' le' yelə' bala'an yežlyo nga ca de'en babeyož bena' yoguə'əlol de'en gwlo'o lao na'a gona'. ⁵ Na'a ža Xa', ben par nič yezi'a yelə' bala'an chia'anə' catə' yela'a gan' zo'onə' ca yelə' bala'an de'en gwdapa' catə'an gwzoa' len le' antslə ze'e xē yežlyo nga.

⁶ Bagwlejo' balə benač par chso'onlilaže'e nada' na' bablo'iga'acda'ane' naquən' naquə yichjla'aždaogo'onə' na' naquən' chono'. Zjənaque' xi'ino', na' beno' par nič chso'onlilaže'e nada' na' chso'one' can' nono' mendadən'. ⁷ Na' bazjənezene' de que yoguə'əlol de'en chona'

na' yoguə' dižə' de'en cho'a za'an che cuino'.
 8 Babe'elena' lega'aque' dižə' de'en beno' mendad
 güe'elenga'aca'ane', na' bazjənonen chega'aque'.
 Na' bachsa'acbe'ine' de que de'e liczə gwza'a gan'
 zo'onə', na' chse'ejle'e de que len' əbselo'o nada'.

9 Chnabda' le' gaquəleno' lega'aque'. Caguə
 chnabda' le' gaquəleno' yoguə' beṇəchən', sino
 gaquəleno' beṇə' ca' zjənaquə xi'ino', beṇə' ca'
 gwlejo' par chso'onlilaže'e nada'. 10 Na' yoguə'
 beṇə' ca' chso'onlilažə' nada' zjənaque' xi'ino'. Na'
 ca'aczən' naquən, notə'ətezə beṇə' zjənaquə xi'ino'
 leczə zjənaque' xi'ina'. Echzi'a yelə' bala'an de'en
 chso'onlilaže'e nada' na' de'en chso'one' bichlə
 de'en chso'one'enə'.

11 Na' ṇa'a caguə socha' yežlyo ngan', pero beṇə'
 quinga nitə'əcze' yežlyo nga. Nada' bazeza'a gan'
 zo'onə'. Xa', naco' le'ezelaogüe beṇə' la'aždao'
 xi'ilažə'. Na' ca' naquə beṇə' ca' gwlejo' par
 chso'onlilaže'e nada', bcuasə' bcue'ejga'aque'
 len de'e malən' por yelə' chnabia' chio'onə'.
 Bcuasə' bcue'ejga'aque' len de'e malən' par niçh
 əsa'aque' tozə len ljuežjga'aque'enə' ca' chio'o
 naccho tozə. 12 Bedote žlac zoa' len lega'aque'
 babcuasə' bcue'ejga'aca'ane' len de'e malən' por
 yelə' chnabia' chio'onə'. De'e na'anə' ni toga'aque'
 cui gwžiai' sino tozə ben' banaquəczən cuiayi'e
 par niçh gaquə complir can' na Xtižo'onə' de'en
 nyojən.

13 Na' ṇa'a bazeza'a gan' zo'onə', na' cho'a dižə'
 quinga lao orasyonṇə' žlac ne'e zoa' yežlyo nga par
 niçh lega'aque' nitə'əchgüe' mbalaz ca mbalazən'
 zoa' nada'. 14 Nada' babe'elenga'aca'ane' xtižo'onə'.
 Pero na' beṇə' ca' cui zjənombia' le' chəsə'əgue'ine'

beṇə' ca' chso'onlilažə' nada' por ni che de'en cuich zjənaque' txen len lega'aque', ca nada' cui naca' txen len beṇə' ca' cui zjənombia' le'. ¹⁵ Na' ca naquə beṇə' ca' chso'onlilažə' nada', caguə chṇabda' le' yeca'aga'aco'one' lao yežlyo ngan', sino chṇabda' le' par əgwcuasə' əgwcue'ejga'aco'one' len de'en chon gwxiye'enə'. ¹⁶ Bito zjənaque' txen len beṇə' ca' cui zjənombia' le' ca nada' cui naca' txen len beṇə' ca' cui zjənombia' le'. ¹⁷ Ben par ničh beṇə' ca' chso'onlilažə' nada' so'on cuinga'aque' lažə' na'onə' laogüe de'en bazjənombi'e dižə' li čhio'onə'. Yoguə'əlołte de'en babzejni'ido' lega'aque' naquən de'e li. ¹⁸ Len' bselo'o nada' yežlyo nga par chzejni'ida' beṇəchən' dižə' li čhio'onə', na' leczə ca' nada' bachselə'a lega'aque' par yoso'ozejni'ine' beṇəchən' dižə' li čhio'onə'. ¹⁹ Zoa' chon cuina' lažə' na'onə' chedə' chacda' che beṇə' ca' chso'onlilažə' nada'. Na' chona' ca' par ničh lega'aque' so'on cuinga'aque' lažə' na'onə' laogüe de'en bazjənombi'e dižə' li čhio'onə'.

²⁰ Na' ca naquə chṇaba' gaquəleno' beṇə' ca', bito chṇaba' gaquəleno' lega'acze' sino leczə gaquəleno' beṇə' ca' so'onlilažə' nada' catə' əse'enene' dižə' de'en əsoe' beṇə' ca'. ²¹ Xa', ben par ničh yoguə'əlole' əsa'aque' tozə len ljuəžjga'aque' ca le' naco' tozə len nada' na' nada' naca' tozə len le'. Ben ca əsa'aque' tozə laogüe de'en zjəngode'e txen len chio'o, par ničh beṇə' ca' cui zjənombia' le' se'ejle'e de que len' əbselo'o nada'. ²² Babeno' par ničh chsa'acbe'i beṇə' de que nono' nada' yelə' bala'aṇ, ca'aczən' chona' nada' par ničh chsa'acbe'ine' de que chnežjua' lega'aque' yelə' bala'aṇ. Na' chona' ca'

par niĉ ʔsa'aque' tozə len lʃueʒjga'aque' ca chio'o naccho tozə. ²³ Lega'aque' zjəngode'e txen len nada' na' nada' ngoda'a txen len le' niĉ yoguə'əcho gaccho tozə na' ca' beṇə' ca' cui zjənombia' le' yesə'ənezene' de que len' əbselə'o nada' na' de que chacdo' che beṇə' ca' zjəngodə' txen len nada' can' chacdo' chia'.

²⁴ Xa', bachacdo' chia' antslə ze'e xe yežlyo nga. De'e na'anə' beṇo' nada' yelə' chey che'eni'inə'. Na' che'enda' de que beṇə' ca' bagwlejo' par chso'onlilaže'e nada' nite'e len nada' gan' so'anə' par niĉ yesə'əle'ine' yelə' chey che'eni' chia'anə'.

²⁵ Xa', le' naco' le'ezelaogüe beṇə' güen, na' ca naquə beṇə' ca' cui chso'onlilaže' nada' bito zjənombi'e le', pero nada' nombi'a le' na' beṇə' ca' bagwlejo' par chso'onlilaže'e nada' bazjənezene' de que len' əbselə'o nada'.

²⁶ Na' babena' par niĉ zjənezene' can' naquə yichjla'aždaogo'onə' na' can' chono', na' ne'e gonchca' ca yesə'ənezene'. Chzejni'iga'acda'ane' can' naquə yichjla'aždaogo'onə' na' can' chono' par niĉ ʔsa'acbe'ine' de que chacdo' chega'aque' can' chacdo' chia' nada' na' par niĉ sotezə soa' len lega'aque'.

18

Jodən' bdie' Jeso'osən' lao na' soldad ca'

¹ Na' ca beyož gwna Jeso'osən' de'e ca', neto' disipl che' gwza'ato' len le' gwyejto' šla'a yao Sedron gan' gotə' to güert, na' gwyo'oto' len le'. ² Na' Jodən' ben' banaquən gone' Jeso'osən' lao na' beṇə' ca' chəsə'əgue'i le' nombi'e güertən', chedə' zan las bagwyejto' len Jeso'osən' lo'o güertən'. ³ Na' bχoz

əblao ca' na' beṇə' fariseo ca' bososo'osele'e xonj soldad na' len xa'ag yo'odao' ca' zja'aclene' Jodən' par jəsə'əxene' Jeso'osən' lo'o güertən'. Zja'aque' gan' zo Jeso'osən' zjənoxə'e lintern, yi' yech na' spad. ⁴ Jeso'osən' banəzene' yoguə'ələl de'en gaquə che', nach bchoje' jəšague' lega'aque' nach gože': —¿Non' cheyiljle?

⁵ Na' gwse'ene': —Jeso'os beṇə' Nasaret.

Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Nada'anə'.

Na' len Jodən' lega'aque', ben' banaquən gone' Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə'. ⁶ Na' catə' gože' lega'aque': “Nada'anə'”, le'e besyə'əbiguə'əte' gosx-anlə na' gosə'əbiḅe' gwsa'ate'e lao yon'. ⁷ Na' de'e yoblə gože' lega'aque': —¿Non' cheyiljle?

Na' lega'aque' gosə'əze'ene': —Cheyiljto' Jeso'os beṇə' Nasaret.

⁸ Na' gwna Jeso'osən': —Bagwnia' le'e de que nada'anə'. Na' šə nadan' cheyiljle, le'e güe' latjə žjəya'ac beṇə' quinga.

⁹ Gože' ca' par niḅ goc complir can' gwne' de que ni to beṇə' ca' bagwlej Diozən' par chso'onlilaže'ene' cui yesə'əbiayi'e. ¹⁰ Na' Simon Bedən' no'e to spad na' golje'en gwchogue' nag licha xmos beṇə' gwnabia' che bḅoz ca'. Na' mosən' le' Malco. ¹¹ Na' Jeso'osən' gože' Bedən': —Bego'o spad chio'onə' lo'o liže. ¿Echaquele gonle par niḅ cui chi' saca'a can' babsi' Xa'anə' xneze chi' saca'a?

Gosə'əche'e Jeso'osən' lao ben' le Anas

¹² Nach soldad ca' len capitan čhega'aque'enə' na' zjəlen xa'ag yo'odao' che nasyon Izrael čheton' gosə'əzene' Jeso'osən' na' bososo'čeje'ene'. ¹³ Na' gosə'əche'ene' zgua'atec lao Anas xta'obin' che

Caifasən'. Caifasən' naquəche' bχoz əblao che nasyon cheton' ca izən'. ¹⁴ Na' Caifas na'anə' babnežjue' beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' consejon' de que napən lega'aque' cuent tozə ben' so'ote' lgua'a yesə'əbiayi' yogue'e len nasyon cheto'onə'.

Bedən' bito gwchebe' šə lene' Jeso'osən'

¹⁵ Simon Bedən' na' nada' jənaoto' Jeso'osən'. Na' nombia' bχoz əblaonə' nada'. De'e na'anə' goc gwyo'a len Jeso'osən' chy'o'o che bχoz əblaonə'.

¹⁶ Na' Bedən' bega'ane' cho'a puertən' fuerlə. Na' bechoja' na' be'elena' no'olən' chapə cho'a puertən' dižə', nach gwlo'o no'olən' Bedən' chedə' nombia' bχoz əblaonə' nada'. ¹⁷ Nach no'olən' chapə cho'a puertən' gože' Bedən': —¿Ecaguə leno' len' naco' disipl che be'enə'?

Na' gwne': —Bito lena' nada'.

¹⁸ Na' mos ca' na' xə'ag yo'odao' ca' bagosə'əbeque' yi' ya'alj chedə' chac zag. Na' zjəzeche' cho'a yi'inə' par chəsyə'əže'ine'. Na' len Bedən' zeche' len lega'aque' cho'a yi'inə' par cheže'ine'.

Gosə'əṇabene' Jeso'osən' che de'en chsed chlo'ine'

¹⁹ Na' bχoz əblaonə' gwṇabene' Jeso'osən' che neto' disipl che' na' che de'en chsed chlo'ine'.

²⁰ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Nada' zaquə'əlao babi'a dižə' len beṇachən'. Syempr babsed blo'ida' lo'o yo'odao' checho ca' na' leczə ca' lo'o yo'odao' əblaonə' gan' chəsə'əžag yoguə' beṇə' Izrael gwlaž chechon'. Bito bi bi dižə' ne'e gua'a bgašə'əzə.

²¹ ¿Bixchen' chṇabdo' nada'? Gwṇabe beṇə' ca' bagwse'ene' de'en babsed bablo'ida'. Lega'aque' zjəṇezene' bi dižə'ən babe'elenga'aca'ane'.

22 Gwde gwna Jeso'osən' ca', to x̄a'ag yo'odao' beṇə' zechan' gwɔdape'e x̄ague'enə', nach gože'ene': —¿Eca' choži'o x̄tižə' ben' naquə b̄xoz əblaonə'?

23 Nach gož Jeso'osən' le': —Šə bi de'e mal bagwnia', be' dižə' che bi de'e malən'. Na' šə gwnia' de'e güen, ¿bixchen' chgapo'o nada'?

24 Nach Anasən' bdie' Jeso'osən' ncheje' lao Caifasən' ben' naquəch b̄xoz əblaonə'.

De'e yoblə Bedən' bito gwchebe' šə lene' Jeso'osən'

25 Na' Bedən' ne'e zeche' cho'a yi'inə' par cheže'ine' na' beṇə' ca' zjəzecha na' gosə'əze'ene': —¿Ecaguə leczə lenon' naco' disipl che be'enə'?

Na' bito gwchebe', na' gwne': —Bito lena' nada'.

26 To xmos beṇə' gwnabia' che b̄xoz ca' naque' family che ben' əgwchog Bedən' nague', na' gože' Bedən': —¿Ecaguə zle'ida' le' len Jeso'osən' lo'o güertən'?

27 Na' Bedən' de'e yoblə bito gwchebe', na' le'e gwchežte to lecw.

Gosə'əche'e Jeso'osən' lao Pilatən'

28 Na' do che'eni'ilas b̄xoz əblao ca' gosə'əbeje' Jeso'osən' gan' zo Caifasən' na' gosə'əche'ene' gan' chon Pilatən' yelə' jostisən'. Na' lega'aque' bito gwso'e len Jeso'osən' gan' chon Pilatən' yelə' jostisən' chedə' segon costombr chega'aque' bito gaquə əsa'ogüe' de'e ca' gwso'one' par x̄še' lni pascon' šə so'e lo'o yo'o che beṇə' ca' cui chəsə'ənao costombr chega'aque' ca'. 29 De'e na'anə' Pilatən' bchoje' gan' nitə' beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' na' gože' lega'aque': —¿Bi ben bengan'? ¿Ede bi de'e chaole xya?

30 Na' gwse'ene': —Žalə' bengā cui naque' beṇə' mal bito əgwdeto'one' lao na'onə'.

31 Na' gož Pilatən' lega'aque': —Le'e yeche'e na' le'e gon yelə' jostis che'enə' segon lei chelen'.

Na' beṇə' blaο che nasyon Izrael cheton' gwse'ene': —Bito bi lsens cheto' de par no gotto'.

32 Ca goquən' goc complir can' gwna Jeso'osən' bzejni'ine' naquən' gaquə so'ote'ene'. 33 Nach Pilatən' beyo'e gan' chone' yelə' jostisən', na' goxe' Jeso'osən' nach gože'ene': —¿Elen' naco' Rei che beṇə' Izrael ca'?

34 Jeso'osən' gože'ene': —¿Econ de'e babidzən yichjo'onə' nao' ca', o šə beṇə' yoblə gosə'əne' le' ca'anə'?

35 Pilatən' gože'ene': —¿Echacdo' naca' nada' beṇə' Izraelən'? Beṇə' gwlaž chio' ca' na' bχoz əblao chele can' boso'odie' le' lao na'a nga. ¿Bi de'e xinjən' beno'?

36 Nach Jeso'osən' goze'ene': —Nž'a'alə can' chnabia' nada' na' nž'a'alən' chəsə'anabia' notə'ətezəchlə beṇə' gwnabia'. Yelə' gwnabia' chi'anə' bito za'an che beṇə' ža' yežlyo nga. Žalə' za'an che beṇə' ža' yežlyo nga beṇə' ca' chəsə'anabi'anə' yesə'ədile' par nič cui gaca' lao na' beṇə' Izrael gwlaž chia' quinga. Pero yelə' chnabia' chia'anə' bito za'an che yežlyo nga.

37 Nach gož Pilatən' le': —¿Ena' rein' naco'?

Na' gwna Jeso'osən': —De'e lin' bagwnao' de que nada' naca' rei. Babida' yežlyo nga golja' par nič nabi'a na' par nič əgwzejni'ida' benachən' dižə' li che Diozən'. Beṇə' ca' bachoso'ozenag che dižə' li che Diozən' leczə choso'ozenague' chia'.

38 Nach gož Pilatən' le': —Cuili bin' naquə dižə' lin'.

Gosə'əchoglaogüe'en so'ote' Jeso'osən'

Na' beyož gwna Pilatən' ca' bchoje' yetši'i gan' nitə' beṇə' blao che ṇasyon Izrael cheton' na' gože' lega'aque': —Bito bi chla'alaon šə bi dolə'anə' napə benga. 39 Na' ca naquə de costombr chele de que to beṇə' presən' gwsana' lao lni pascon', ĵəchene'ele gwsana' benga naquə Rei che le'e beṇə' Izrael?

40 Nach gwso'osye'e gosə'əne': —Bito gwsano' be'ena'. Barrabas na' əgwsano'.

Len Barrabasən' naque' to beṇə' bguan.

19

1 Nach ben Pilatən' mendad gosə'əyine' Jeso'osən'. 2 Na' soldad ca' gwso'one' to coron de xis yešə' na' bosə'ožine'en yichje'enə'. Na' bosə'ogwacue'ene' to clas lachə' morad ca de'en chəsə'əchin rei ca'. 3 Na' gwo'onene' borl gosə'əne': —Biba Rei che beṇə' Izrael.

Na' gosə'əgape'e xague'enə'.

4 Nach Pilatən' bchoje' chyo'onə' de'e yoblə na' gože' beṇə' Izrael ca' ža'anə': —Na'a cueja'ane' par nič ənezele ca xyan' de'en chaole che', ni to de'e xinj cui cheželda' šə bin' none'.

5 Na' bchoj Jeso'osən' chyo'onə', zo coron de yešə'anə' yichje'enə', na' nyaze' lachə' moradən'. Na' gož Pilatən' lega'aque': —Le'e ggüia, nga zecha be'enə'.

6 Na' bχoz əblao ca' na' xa'ag yo'odao' ca', catə' besə'əle'ine' le' gwso'osye'e gosə'əne': —jBde'e le'e yag corozən'! jBde'e le'e yag corozən'!

Pilatən' gože' lega'aque': —Le'e leče'e na' legwde'e le'e yag corozən' čhedə' ca xyan' chaole če', ni to de'e xinj cui cheželda' šə bin' none'.

⁷ Na' gwse' beṇə' blao če ṇasyon Izrael četon' le': —Segon lei četo' de'en de cheyalə' gotchone' čhedə' ne' naque' xi'in Dioz la'anə'əczə naque' con to beṇəchzə.

⁸ Bachžeb Pilatən' ca de'en bachaquən', na' catə' benene' gosə'əne' ca' če Jeso'osən' nachlə bžebəche'. ⁹ Nach beyo'o Pilatən' len Jeso'osən' de'e yoblə gan' chone' yelə' jostisən'. Na' gože' Jeso'osən': —¿Ga beṇə' le'?

Pero Jeso'osən' bito boži'e xtiže'ənə'.

¹⁰ Nach Pilatən' gože'ene': —¿Ecuí choži'o xtiža'anə'? ¿Ecuí nezdə'onə' nada' napa' yelə' chnabia' par gwsana' le' na' napa' yelə' chnabia' par əgwda' le' le'e yag corozən'?

¹¹ Jeso'osən' gože'ene': —Bito bi yelə' gwnabia' napo' len nada' žalə' Diozən' cui noṇe'en le'. Na' ben' əbde nada' lao na'onə' dolə' xench nape' cle ca le'.

¹² Nach gwdiljlažə' Pilatən' naclə gone' əgwsane'ene'. Pero beṇə' blao če ṇasyon Izrael četon' gwso'osye'e gosə'əne': —Šə əgwsano' benga, contr Rei Sesar nan' gono' šə ca'. Notə'atezə beṇə' ne' de que naque' rei, contr Rei Sesarən' chone'.

¹³⁻¹⁴ Nach Pilatən' beyož benene' de'en əgwse' beṇə' ca' le', gwleje' Jeso'osən' chyo'onə'. Na' lecəə bchoj le' chyo'onə' gan' nao yej, gan' nzi'in dižə' ebreo Gabata. Na' gwchi'e gan' chbi'e catə' chone' yelə' jostisən'. Nach gože' beṇə' blao če ṇasyon Izrael četon': —Nga zo Rei čhelen'.

Na' do gobiž catə'an gože' lega'aque' ca', na' beṇə' Izrael gwlaž čheto' ca' choso'osi'ini'e par lṇi pas-con' žanə'.

¹⁵ Nach lega'aque' gwso'osye'e gosə'əne': —ǰGwcue'e! ǰBde'e le'e yag corozən'!

Na' gož Pilatən' lega'aque': —ǰErei čhele nga gona' mendad yoso'ode'ene' le'e yag corozən'?

Nach bṅoz əblao ca' gwse'ene': —Caguə rei čheto' bengə. Tozə Sesarən' naque' rei čheto'.

¹⁶ Ca' goquən' bdie' Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə' par te'e le'e yag corozən'.

Boso'ode'e Jeso'osən' le'e yag corozən'

¹⁷ Nach gosə'əche'e Jeso'osən' fuerlə syodan' gan' bosoda' soldad ca' le' le'e yag corozən'. Latjən' nzi'in Golgota dižə' ebreo, zejen dižə' latjə čhe yichj beṇə' guat. Na' gwze'e zde' noa' coroz čhe'enə'.

¹⁸ Na' Golgota na' bosoda'ene' le'e yag corozən'. Na' len yečhopə beṇə' yoblə bosoda'e le'e yečhopə yag coroz tgüje' cuite'enə', Jeso'osən' gwyo'e gwchol. ¹⁹ Na' Pilatən' bene' mendad byoj to čhopə letr de'e gwda' yichj yag coroz čhe Jeso'osən', bosoda'oze'en nan: “Jeso'os beṇə' Nasaret, Rei čhe beṇə' Izrael.” ²⁰ Bosoda'oze'en dižə' ebreo, dižə' griego na' dižə' latin. Na' zan beṇə' Izrael gwlaž čheton' bosoda'olabe' de'enə' byojən', čhedə' gan' gwda' Jeso'osən' le'e yag corozən' naquən galə'əzə syodan'. ²¹ De'e na'anə' beṇə' ca' zjənaquə bṅoz əblao čhe nasyon Izrael čheton' gwse'e Pilatən': —Bša'an par nič cui nan de que naque' rei čhe neto' beṇə' Izrael, sino nan de que len' gwne' naque' rei čheto'.

22 Na' Pilatən' gwne': —De'en bena' mendad bosozoje', banyojənnə'.

23 Nach soldad ca', beyož bosode'e Jeosən' le'e yag corozən' gosə'əzi'e xalane'e ca' na' gwso'one'en taplə, to part güejən gosə'əzi'e. Na' leczə ca' gosə'əzi'e xe'enə' de'en naquə ca' xadoŋ cha'o. Pero lachə'anə' naquən de to golizə. Bito bi dia nyazən.

24 Na' gwse'e ljuežje': —Bito əgwzoxjchon' sino gonchon rif. Yešč no yechelən.

Na' gwso'one' ca' par nič goc can' nyoj Xtižə' Diozən' gan' nan: “Yosyo'ole'e xalana'anə' entr lega'aque' na' so'one'en rif.” Na' ca'anə' gwso'on soldad ca'.

25 Na' cuit coroz che Jesosən' zecha xne'enə' len beŋə' bile'enə' na' len Maria no'ol che Cleofas na' Maria beŋə' Magdala. 26 Na' cata' Jesosən' ble'ine' zecha xne'enə' galə'əzə na' nada' zecha' cuite'enə', nach gože'ene': —Naogüe, benga gague' ca' xi'ino'.

27 Nach gože' nada': —Bži'ilažə' xna'a nga ca' xna'onə'.

Na' lao žanə' nada' gwcua'ane' bena'ane' ca' family chia'acza'.

Can' goquə catə'an got Jesosən'

28 Jesosən' nezene' de que bač goc yoguə'əloł de'en cheyalə' gaquən. Na' par nič gaquə can' na' Xtižə' Diozən' de'enə' nyojən gwne': —Chbilda' nis.

29 Na' de latə' bino corrient de'e yožə to lo'o xguaguə dao'. Na' to beŋə' bosgaže'e to sponj len bino corrientən' na' bosšine'en cho'a Jesosən' bso'en to lao xis de'en ne' isopo. 30 Na' beyož gwso'one' bino corrientən' gwne': —Bač goc yoguə'əloł de'en cheyalə' gaquən'.

Na' bchequə' yichje'enə' gote'.

To soldadən' gode'e lanz cuit le'e Jeso'osən'

³¹ Nach beṇə' blao che ṇasyon Izrael cheton' gosə'əṇabene' Pilatən' gone' mendad yesə'əyišjw soldad ca' ṇi'a beṇə' ca' zjəda' le'e yag corozən' niḥ yob sa'ate' par niḥ ca' yesyə'əque'e lega'aque'. Bitō gwse'enene' yesyə'əga'an cuerp ca' le'e yag corozən' xte yeteyo, chedə' yeteyon' naquən ža dezcanz na' ža lṇi xen. ³² Nach Pilatən' bene' mendad ja'ac soldad ca' na' gosə'əyišjue' chopə la'a ṇi'a ben' bosō'ode'e to šla'a cuit Jeso'osən'. Na' leczə ca' gwso'one' len ben' gwda' le'e yag corozən' cuite'en yešla'a. ³³ Na' cata' besə'əžine' gan' da' Jeso'osən', besə'əle'ine' bagote', na' bito gosə'əyišjue' ṇi'e ca'.

³⁴ Pero to soldadən' gode'e lanzən' cuit le'e Jeso'osən', na' le'e bchojten chen len nis. ³⁵ Nada' ble'ida' can' goquən' na' ṇezda' de que dižə' de'en cho'a naquən de'e li. Na' cho'a dižə'ənə' par niḥ lenczə le'e šejle'ele. ³⁶ Goc ca' par niḥ goc complir can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən gan' nan: "Ni to žit yo'e cui yesə'əyišjue'." ³⁷ Na' len yeto gan' nan: "Yoso'ogüie' ben' əgwsa'ade'e lanzən'."

Boso'ocuaše'e Jeso'osən'

³⁸ Na' gwde na' Jwse beṇə' Arimatea gwṇabene' Pilatən' gwnežjue' lsens yeque'e cuerp che Jeso'osən'. Na' Pilatən' be'e lsens. Nach gwyey Jwsen' na' beque'e cuerpən'. Jwsen' naque' disipl che Jeso'osən' pero bgaš'əzə por ni che bžebe' beṇə' blao che ṇasyon Izrael cheton'. ³⁹ Na' leczə gwyejlen Nicodemon' le' ben' bagwyey antslə gan' zo Jeso'osən' to še'elə. Na' Nicodemon' no'e to de'e chlā' zix de'e none' len mirra na' aloes, ca do tapa

robən'. ⁴⁰ Na' bos'o'čhele' cuerp čhe Jeso'osən' sint de lachə' na' len de'en chla' zixən', ca costombr čhe neto' beṇə' Izrael catə'an chcuasə'ato' beṇə' guat. ⁴¹ Na' galə'əzə gan' gwso'ote' Jeso'osən' le'e yag corozən' gotə' to güert. Na' lo'o güertən' bazo to bloj ba de'e cobə de'e bagwčhe'en Jwsen' le'e yej ga cuiczə no beṇə' guat ne'e šo'o. ⁴² Na' bos'ocuaše'e Jeso'osən' lo'o bloj banə' laogüe de'e zon galə'əzə čhedə' chsa'acbyenene' por ni čhe de'e naquə yeteyo ža dezcanz na' ža xen čhe lni pascon'.

20

Beban Jeso'osən' ladjo beṇə' guat ca'

¹ Na' bal dmigw Maria beṇə' Magdalan' gwyeye' cho'a bloj ban'. Na' ble'ine' yejən' da' cho'inə' babga'an. ² Nach beza'adoe' beyede' ga'an zoto' len Simon Bedən', nach gwne' neto': —Babesyə'əbeje' Xanchon' lo'o ban', na' bito nezecho galə besyə'əyo'ene'.

³ Nach gwza'ato' len Bedən' gwyejto' cho'a bloj ban'. ⁴ Čhopteto' gwsa'adoto' pero nada' gwsa'adocha' ca Bedən' na' zgua'atec nada' bžina'. ⁵ Na' bčeca'a bgüia' lo'o ban' na' ble'ida' lachə' ca' gan' zjəchi'in, pero bito gwyo'a. ⁶ Le'e bla'ate Simon Bedən' na' le' gwyo'e lo'o ban' na' leczə ble'ine' lachə' ca' gan' zjəchi'in. ⁷ Na' bey de'en bosyo'oguzje' laogüe'enə' bito lenən lachə' ca' yela', ndobən chi'in ca'alə. ⁸ Na' la'aṇə'əczə nadə'ateca' byob bžina', gwdechlä gwyo'a lo'o ban', na' catə' ble'ida' de'e ca' gwyejli'a de que beban Jeso'osən'. ⁹ La' ca orən' bito ne'e šejni'ito' Xtižə'

Diozən' de'enə' nyojən nan de que yeban Jeso'osən' ladjo beṅə' guat ca'. ¹⁰ Na' beza'ato' beyej ližto'.

Maria beṅə' Magdalan' ble'ine' de que mbanczə Jeso'osən'

¹¹ Na' Marian' bega'ane' chbeže' cho'a bloj ban'. Na' lao chbeže'enə' bcheque'e bgüie' lo'inə'. ¹² Na' ble'ine' chopə angl zjənyaze' lachə' šyiš zjəchi'e lo'o ban', toe' chi' zda yichjlei na' yetoe' chi' zda xni'alei gan' gotə' cuerp che Jeso'osən'. ¹³ Nach gwse'e no'olan': —¿Bixchen' chbežo' no'olə'?

Na' le' boži'en gože' lega'aque': —Chedə' babesyə'əyo'e Xana'anə', na' cabi nezdə' galə jəsyə'əsane'ene'.

¹⁴ Ca beyož gwna Marian' ca', gwyechje' bgüie' traslə na' ble'ine' Jeso'osən' zeche' cože'enə', pero bito beyombia' Marian' le'. ¹⁵ Nach gož Jeso'osən' le': —No'olə ¿bixchen' chbežo'? ¿Non' cheyiljo'?

Na' Marian' bene' xbab de que ben' chapə güert na'anə', na' gože'ene': —Šə le' babeyo'one'enə', gwna nada' galə jəyesano'one'enə' na' nada' yeyo'ane'.

¹⁶ Jeso'osən' gože' le': —Maria.

Na' Marian' gwyechje' de'e yoblə na' gože'ene': —Raboni—, naquən dižə' ebreo na' zejen Maestr.

¹⁷ Jeso'osən' gože' le': —Bito goxo'o nada', la' bito ne'e yeyepa' ga'an zo Xa'anə'. Beyej lao disipl chia' ca' yela' beṅə' ca' zjənaquə ca biša'a na' zana' na' gožga'aque' de que yeyepa' ga'an zo Xa'anə', ben' leczə naque' Xale. Naque' Dioz ben' cho'elaogua'a na' leczə naque' Dioz ben' cho'ela'ole.

¹⁸ Nach beza' Maria beṅə' Magdalan' bedəyedixjue'ine' neto' disipl de que bable'ine'

Ḫanchon'. Na' be'elene' neto' dižə' de'en gož Jeso'osən' le'.

Disipl che Jeso'osən' besə'ale'ine' de que mbancze'

¹⁹ Na' ca beḵjw že' ža dmigon' neto' displ che' nžagto' txen. Na' zjənyeyjw puert ca' por ni che de'en bžebto' beḵə' blao che nasyon Izrael cheton'. Catə'əczla goche'ito' bazecha Jeso'osən' gwchołto'onə'. Nach gože' neto': —Leso binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

²⁰ Ca beyož gwne' ca' blo'ine' neto' lo'o taque'e ca' na' cuit le'enə'. Na' bebeito' ble'ito' Ḫanchon'.

²¹ Nach goze'e neto' yetši'i: —Leso binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. Can' bselə' Ḫa'anə' nada' yežlyo nga par chona' xšine'enə', ca'aczən' əchseła'a le'e par gonle xšina'anə'.

²² Beyož gwne' ca' blobe' neto' nach gože' neto': —Le'e si' Spirit che Diozən'. ²³ Beḵə' ca' yesyə'ədinje xtolə'əga'aque'enə' napple yelə' chnabia' par ye'ega'aclene' de que bagwnitlaon. Pero beḵə' ca' cui yesyə'ədinje xtolə'əga'aque'enə' napple yelə' chnabia' par ye'ega'aclene' de que bito nıtlaon.

Tomasən' ble'ine' de que mban Jeso'osən'

²⁴ Na' Tomas ben' boso'osi'e Didimo laogüe de'en naque' beḵə' cuaš, lene' neto' šižinto', pero bito zoe' len neto' catə'ən bedəyelo'elao Jeso'osən'. ²⁵ Na' neto' gožto'one': —Bable'ito' Ḫanchon'.

Nach Tomasən' gože' neto': —Xte que le'ida' taque'e ca' na' əgwzebə xbenə'anə' gan' gwdebə clab ca', na' əgwzebə na'anə' cuit le'enə', nach šejli'a.

²⁶ Gozde to xman zezzoto' lo'o yo'onə' de'e yoblə, na' zo Tomasən' len neto'. Na' lecəzə zjənyeyjw puert ca', catə'əczla bezla' Jeso'osən' na' gozzechē'

gwcholto'onə', na' gwne': —Leso binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

²⁷ Nach gože' Tomasən': —Bgüia lo'o taca'a quinga na' bzeb xbeno'onə'. Na' bzeb na'onə' cuit li'a nga par nič šejli'o. Na' cui gaco' to beṇə' cui chejle'.

²⁸ Nach Tomasən' gože'ene': —Xana', na' Dioz chia'.

²⁹ Nach gož Jeso'osən' le': —Xte que ble'ido' nada' nach gwejli'i'o. Mbalazəch len beṇə' cui yesə'əle'i nada' na' se'ejle'e.

Libr nga nyojən par nič šejle' beṇə' de que Jeso'osən' naque' Xi'in Dioz

³⁰ Na' de'e zan milagr de'e ben Jeso'osən' gan' zoto'onə' pero bito bzojga'aca'an nga. ³¹ Pero zjənyoj de'e quinga par nič sotezə sole šejle'ele de que Jeso'os na'an Xi'in Diozən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' beṇəchən', na' par nič gatə' yelə' mban zejlicane chele laogüe de'en chonlilažə'əlene'.

21

Jeso'osən' blo'elaogüe' gažə disipl che' ca'

¹ Gwde goc de'e ca', Jeso'osən' bozloe' laogüe' neto' disipl che' yetši'i cho'a nisdəo' Galilea de'en leczə nzi' Tiberias. Quinga blo'elaogüe' neto':

² Txen zoto'onə' Simon Bedən', len Tomasən', na' Natanaelən' na' nada' na' beṇə' biša'a na' yečhopə disiplən'. Natanaelən' naque' beṇə' Cana, to yež de'e chi' gan' mbane Galilean'. Na' Tomasən' de'en naque' beṇə' cuaš nachən' boso'osi'ene' Didimo.

³ Simon Bedən' gože' neto': —Ša'ayetošca' gw_wxen bel.

Na' gožto'one': —Leczə gwza' neto'.

Nach gwza'ato' gwyejto' cho'a nisdə'onə' na' gwyo'oto' to lo'o barcw. Pero že'enə' cuiczə no no bdole'eto'. ⁴ Na' che'eni'ilas bla' Jeso'osən' cho'a nisdə'onə' pero na' neto' bito beyombi'ato' šə le'enə'. ⁵ Jeso'osən' gwne' zižjo gože' neto': —Xi'inda'ogua'a ŷga_n bel ya'a gaocho?

Na' boži'ito' xtiže'enə' gožto'one': —Notono de.

⁶ Nach gože' neto': —Le'e gwzalə' yixjw bel chelen' cuit barcon' lichalə na' əželeleb.

Nach bzalə'əto' yixjw bel cheto'onə' na' xte caguə gwzoito' yecueto'on lo'o barcon' tant bel zan gwža' lo'inə'. ⁷ Nach nada' goža' Bedən': —Xancho na'anə'.

Nach Simon Bedən' cate goža'ane': “Xancho na'anə'”, le'e beyacwte' xalane'enə', la' de'e cho'o lo'olzən' nacue' par nič chone' žin_nə', na' le'e bexitə'əte' lao nisən' par nič byob bežine' gan' zo Jeso'osən'. ⁸ Na' neto' zeyo'oto' lo'o barcw da'onə' ze'e zenxobəto' yixjw belən' gan' ža' bel ya'a ca'. Caguə nactequəch zitə' cho'a nisdə'onə', ca do yeto gueyoa metrzan'. ⁹ Na' catə' bežinto' cho'a nisdə'onə' beyetjto' lo'o barcon' na' ble'ito' chi' yi' ya'aljən' na' xoa to bel ya'a laogüen', na' len yet. ¹⁰ Jeso'osən' gože' neto': —Le'e yeyoxə' la' bel ya'a ca' ze'e gw_wxenle nilə.

¹¹ Na' Simon Bedən' gwyeje' gan' chi' barcon' na' jəyeseže' yixjw belən' gan' nchejən. Nach bexobəto'on yo bižlə. Na' ža'an to gueyoa ši'ineyon bel xen. Na' bito gwchezə yixjon' la'anə'əczə bia

zannə' gwža' lo'inə'. ¹² Jeso'osən' gože' neto': —Le'e da gaole xsil.

Na' ni toto' cui beyaxjeto' ye'eto'one': “¿No le'?” la' gocbe'ito' de que Xancho na'aczənə'.

¹³ Jeso'osən' bgüigue'e gwxi'e yetən' na' bene' che cheto'. Na' leczə ca' bene' len belən'.

¹⁴ De'e nga beyon las blo'elao Jeso'osən' neto' disipl che' lao bebane' ladjo beṇə' guat ca'.

Jeso'osən' be'elene' Simon Bedən' dižə'

¹⁵ Na' ca bedaoto'onə' Jeso'osən' gože' Simon Bedən': —Simon xi'in Jonas çəchaquəchdo' chia' can' chsa'aque beṇə' quinga chia'?

Na' boži'en gože': —Xana' le' nezdə' de que chacda' chio'.

Jeso'osən' gože' le': —Bsed blo'i beṇə' ca' ze'e gwzolao chso'onlilažə' nada'.

¹⁶ Na' de'e əgwchop lase gože'ene': —Simon xi'in Jonas çəchacdo' chia'?

Na' Bedən' gože'ene': —Xana' le' nezdə' de que chacda' chio'.

Jeso'osən' gože' le': —Bgüia bye beṇə' ca' chso'onlilažə' nada'.

¹⁷ De'e əgwyon lase gože'ene': —Simon xi'in Jonas, çəchacdo' chia'?

Na' Bedən' gocchgüeine' de'e gože'ene' de'e gwyon lase: “¿Echacdo' chia'?” Na' gože' le': —Xana' le' neze nle'ido' yoguə'əloł. Le' nezdə' de que chacda' chio'.

Jeso'osən' gože' le': —Bsed blo'i beṇə' ca' chso'onlilažə' nada'. ¹⁸ De'e li əchnia' le' catə' goco' beṇə' güego' cuino' bočhej doxpeyo'onə' na' gwyejo' con ga nazən chio'. Pero catə' gaco'

beṇə' golə, əgwli na'onə' na' beṇə' yoblə yocheje' doxpeyo'onə' na' yesə'əche'e le' ga cui che'endo'.

¹⁹ Na' de'en gože'ene' ca' zeje dižə' de que Bedən' gone' ca si' Diozən' yelə' bala'an ca de'en gaquə Bedən' lao na' beṇə' mal ca' par so'ote'ene'. Gwde gwna Jeso'osən' can' gaquə che Bedən' nach gože' Bedən': —Da len nada'.

Jeso'osən' goquene' che Juanna'

²⁰ Na' beyechj Bedən' ble'ine' nada' naogua' lega'aque' na' bene' xbab can' chaque Jeso'osən' chia', la' nada'an gwchi'a cuit Jeso'osən' žen' gwdaoto' xše'enə' txen catə'an goža'ane': “Xana', žnox-aczxən' əgwde le' lao na' beṇə' ca'?” ²¹ Nach Bedən' gože' Jeso'osən': —Xana' žnac gaquə che benga?

²² Jeso'osən' gože' le': —Šə che'enda' ne'e zoczə benga xte catə'an yida' yetlas žbixa zedən' chaco'? Con gwzotezə gwzo benlilažə' nada' na' bzenag chia'.

²³ De'e na'anə' gwditj dižə'anə' entr beṇə' ca' chso'onlilažə' Cristən' de que nada' bito gata'. Pero Jeso'osən' caguə gože' Bedən' cui gata'anə' sino gože'ene': “Šə nada' che'enda' ne'e zoczə' xte catə'an yida' yetlas žbixa zedən' chaco'?”

²⁴ Nada'an naca' disiplən' ben' goquene' chei na' nezda' can' goquə yoguə' de'e quinga babzoja'. Na' lecza le'e nezczele de que dižə' lin' cho'a.

²⁵ Zanch de'e de de'e ben Jeso'osən' de'e cui zjənyoj. Žalə' zjənyoj yoguə'an na' tgüejə tgüejən libr zan juisy zjəde Žalə' ca'.

De'e na'azən' chzoja'.

**Testament Cobə de'en choe' dižə' che ancho
Jesocristən'
New Testament in Zapotec, Yatzachi (MX:zav:Zapotec,
Yatzachi)**

copyright © 1971 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yatzachi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Yatzachi [zav], Mexico

Copyright Information

© 1971, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Yatzachi

© 1971, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
d439ce34-67af-5db7-b82c-f44ad9932db2